

Ekwo Mbulembu

Mbulembu

¹ Lẹ mbulembu bẹ Chileke meru igwe bya emee eliphe. ² Ophu eliphe enwedu ugbugba; ophu o dudu iphe, nọ iya nọ. O buerupho mini echiphe l'ekameka; teme eli mini ono nọdu agbakọta oçhii. Unme Chileke nọdu erwuphe l'eli mini ono kwaphọ.

³ Oo ya bụ; Chileke sụ: “Gìphóró dụ.” Ìphóró bya adu. ⁴ Chileke bya elee ẹnya hụma l'ìphóró ono dụ ree. O bya edokaha ìphóró ono yẹe oçhii. ⁵ Chileke bya agụa ìphóró ono “eswe”; bya agụa oçhii ono “enyashi”. Nchi jihu bya abọhu. Ono bụru mbọku kẹ mbụ.

⁶ Oo ya bụ; Chileke sụ: “G'ìphè nọdu l'echilabọ mini; nọ-buha mini ono ẹbo.” ⁷ Tọbudu iya bụ; Chileke bya emee ìphè dobe; o nọ-buha mini ophu nọ l'imeli yẹe ophu nọ l'alì ẹbo. O dụ g'o pfuru. ⁸ Chileke woru ìphè ono gụa “akpaminigwe”. Nchi jihu bya abọhu. Ono bụru mbọku k'ẹbo.

⁹ Chileke sụ: “Gẹ mini ophu nọ lẹ mkpula akpaminigwe nọkobe l'ekalanu; g'ẹka kpọhuru nkụ gbafuta ìphè.” O dụ g'o pfuru. ¹⁰ Chileke gụa ẹka ono, kpọhuru nkụ ono “alì”; bya agụa mini phọ “eze-enyimu”. Chileke bya elee ya ẹnya bya ahuma l'ọ dụ ree.

11 Chileke sụ: “G’alì fushia iphe, dzụ ndzụ: iphe, amì mebyi; yẹ oshi-òmi g’òphu ñonu fushigbaa g’ò dọ l’ụgbugba nkiya.” Ọ dọ g’o pfuru. 12 Alì bya efushia iphe, dzụ ndzụ; ẹphe bya amìshia mebyi; ọphu ñonu ñodu amìshigbaa g’ò dọ l’ụgbugba nkiya. Chileke bya elee ya ẹnya bya ahụma l’ò dọ ree. 13 Nchi jihu bya abọhu. Ono buru mbọku k’ẹto.

14 Chileke sụ: “G’iphe, echí echíchí dọ l’akpaminigwe g’o dokahajẹ eswe yẹ ẹnyasi. Tẹme ẹphe egoshije teke bụ ògè iphe; waa mbọku; waa teke bụ apha agbaru. 15 Tẹme g’iphe ono, echí echíchí ono, dọ l’akpaminigwe ono chije lẹ mgboko.” Ọ dọ g’o pfuru. 16 Chileke bya emee iphe, echí echíchí labọ, parụ ẹka apaa. Ọphu ka shii bẹ o meru g’o chije l’eswe; ọphu ka alwa alì bẹ o meru g’o chije l’enyashi. Ọ bya emefukwapho kpokpode. 17 Chileke bya eworu phẹ dobe l’akpaminigwe g’ẹphe mee g’iphóró dọ lẹ mgboko. 18 G’ẹphe chije l’eswe yẹ ẹnyasi; tẹme waa g’ẹphe dokaha ìphóró yẹ ọchii. Chileke bya elee ya ẹnya bya ahụma l’ò dọ ree. 19 Nchi jihu bya abọhu. Ono buru mbọku k’ẹno.

20 Chileke bya asụ: “Gẹ mini kpofuta anụ, dọ igwerigwe g’o buru lẹ mini; ẹnu awata ephe l’eliphe lẹ mkpula akpaminigwe.” 21 Ọo ya bụ; Chileke mee eze anụ, bugbaa l’eze-enyimu; mękpoo iphe, dzụ ndzụ, awụ awụwu; o buru lẹ mini l’udu iya l’udu iya; waa ẹnu, ephe l’eli g’ẹphe ha; ọphu ñonu l’ụgbugba nkiya. Chileke bya ahụma l’iphemiphe ono dọ ree. 22 Noo ya; Chileke bya agọru ọnu-ọma nụ phẹ; sụ: “Unu

zùà azùzù zù-jia mini, nògbaa l'eze-enyimu; ɛnu azùà jì mgboko ejiji.” ²³ Nchi jihu bya abòhu. Ono büru mbòku k'ise.

²⁴ Chileke bya asù: “G'eliphe kpofuta iphe, dzugbaa ndzù l'ùdu iya l'ùdu iya. G'anù, bù iphe-edobe kpofuta; waa anù ophu awù l'èpho; waa anù, bu l'ègbudu. G'ophu nonu kpofutagbaa l'ùgbugba nkiya.” O dù g'o pfuru. ²⁵ Chileke mee anù, bu l'ègbudu l'ùdu iya l'ùdu iya; mɛ anù, bù iphe-edobe l'ùdu nkiya; mekwaphò anù ophu awù l'èpho l'ùdu nkiya kwaphò. Chileke bya elee ya ɛnya bya ahùma l'ò dù ree.

²⁶ Tòbudu iya bù; Chileke sù: “G'anyi bya emee nemadzù g'o yee anyi; mbù g'ò dù g'anyi dù. G'ò büru onye-ishi; g'ema, nò l'eze-enyimu; yee ɛnu, ephe l'eli; yee anù, bù iphe-edobe; yee eliphe l'ophu; waa iphe, bukpoò anù, akpù wuruwuru l'alì nòdu iya l'èka.”

²⁷ Oo ya bù; Chileke woru nemadzù mee;
o yee ya; o büru gɛ Chileke dù bù g'ò meru
iya; o dù.

O büru nwoke lɛ nwanyì bɛ o meru.

²⁸ Chileke bya agòru onu-oma nù phɛ; sù phɛ: “Unu zùà azùzù kabaa shii; unu zù-jia mgboko kapyabɛ iya ɛnya. Unu abüru ishi: ema, bu lɛ mini; yee ɛnu, ephe l'eli; yee iphemiphe, bù iphe, dzù ndzù, akpù wuruwuru l'alì anòdu unu l'èka.”

²⁹ Noo ya; Chileke sù: “Iphe, bù iphe, aakò akòkò lɛ mgboko; waa iphe, bù oshi, amì amìmi l'ophu bɛ mu nukotaru unu g'unu riye; g'ò büru unu nri. ³⁰ Anù, nòkota lɛ mgboko-a; waa ɛnu, ephekòta l'eli; mekpoo iphemiphe, awùkota

l'ep̄ho; mb̄u iphemiphe, dz̄u ndz̄u g'ep̄he ha b̄e mu n̄ukotar̄u irwu ēswa g'ọ b̄uru nri phe." Iphemiphe d̄ukota g'o pfuru.

³¹ Chileke bya elee ēnya h̄uma iphemiphe, o meru. Ep̄he d̄uebekota rengurengu shii. Nchi jihu bya ab̄ohu. Ono b̄uru mb̄oku k'ishii.

2

¹ Noo g'e gude mee igwe; ȳe eliphe; m̄e iphemiphe, n̄o iya n̄u.

² T̄obudu iya b̄u; o betashia l̄e mb̄oku k'esāa; Chileke jēebekotawaa ozi ono, o shi eje ono. O b̄uru l̄e mb̄oku k'esāa ono b̄e ọ t̄utaru unme ozi, o jek̄otar̄u. ³ Chileke ḡoru ọnu-oma n̄u mb̄oku k'esāa ono; bya emee ya; ọ d̄u ns̄o; kele ọo mb̄oku ono b̄e ọ t̄utaru unme eme iphemiphe, o meshiru ono.

Ádamu ȳe Ivu

⁴ Waa g'e gude mee igwe; ȳe eliphe; teke e meru iya baa.

Teke Chipfu, b̄u Chileke meru eliphe; ȳe igwe b̄e ⁵ o to nwedu iphe, aak̄ò ak̄òk̄ò shiwaa d̄u l'al̄i; ọphu ọ d̄udu irwu, erwuje l'egu ọphu kp̄o-futawaru n̄u; noo kele Chipfu, b̄u Chileke te eshidu mewaa g'igwe dzeje mini l'eliphe. T̄eme ọphu o toko nweduru onye a-koje al̄i. ⁶ O b̄uru iji b̄e o shi an̄ojuje akwa gude agba al̄i l'ọphu mini. ⁷ Oo ya b̄u; Chipfu, b̄u Chileke bya egude eja, shi l'al̄i kp̄ua nemadz̄u; bya ekuru unme ndz̄u ye iya l'imi; onye ono bya ab̄uru onye dz̄u ndz̄u.

⁸ Chipfu, b̄u Chileke bya eworu mgbabu gbaa l'uzo ēnyanwu-awawa l̄e Éd̄enu; bya eworu

nemadzū-a, o meru-a dobe l'eka ono. ⁹ Chipfu, bu Chileke mee g'oshi, dulaje iche iche fushia l'ali ono. Oshi, du ree ele enya; bya atso utso eriri. O buru l'echi mgbabu ono be oshi, emeje g'a nodu ndzu no; waa oshi, emeje g'a maru iphe, du ree; yee ejo-iphe.

¹⁰ O buru l'ali Edenu be nggele, agba mini le mgbabu ono shi asoshi. Nggele ono bya agbaa eno le mgbabu ono. ¹¹ Epha nggele ke mbu bu Pishonu; o shijaru echilabo ali Havila l'ophu; eka mkpola-ododo no. ¹² Mkpola-ododo, no l'ali ono du ree. Etse, eshi mkpo, bu iya bu bedelomu nodu iya; teme mkpuma, aswa du, bu onikusu nodukwa iya pho. ¹³ Epha nggele k'ebo bu Gihonu. O shijaru echilabo ali Kushi l'ophu. ¹⁴ Epha nggele k'eto bu Tigrisu; yebedua soru shia uzo enyanwu-awawa l'ibiya ke Asiriya. Epha nggele k'eno buru Yufuretisu.

¹⁵ Chipfu, bu Chileke bya eduta onye ono je edobe le mgbabu Edenu g'o jeje iya ozi letaje iya enya. ¹⁶ No iya; Chipfu, bu Chileke bya aturu nemadzū ekemu su ya: "Rijekwa akpuru oshi, nokota le mgbabu-a m'o du ngu ree; ¹⁷ ole nanu ophu i tii rijedu bu oshi ono, emeje g'a maru iphe, du ree yee ejo-iphe; kele mboku, i riru iya be ii-nwuhukwa."

¹⁸ Noo ya; Chipfu, bu Chileke su: "O to dukwa ree ge nwoke ono nodu nwekiniya iya. Mu emetaru iya onye n-yemeka, gbaru iya nu."

¹⁹ Oo ya bu; Chipfu, bu Chileke gudechaa eja, shi l'ali mee anu; waa enu, ephe l'eli bya achitaru iya Adamu ge ya maru iphe o-gushi

phẹ. Ọ bụru iphe, Ádamu kuru iphemiphe ono, dzụ ndzụ ono bẹ ẹphe wataru azaza. ²⁰ Ọo ya bụ; Ádamu bya eworu ẹpha gushia iphe-edobe l'ophu; mẹ ẹnu, ẹphe l'eli; mẹ anụ-ẹgbudu g'ọ ha.

Obenu lẹ Ádamu te enwedu onye n-yemeka, gbaru iya nụ, a chọ-vuru iya. ²¹ Ọo ya bụ Chipfu, bụ Chileke bya emee oke mgbenya tū Ádamu. Ọ nọdu eku mgbenya ono; ọ bya ahata iya ọkpụ-ẹgara; bya egude anụ-ẹhu rwachita iya. ²² Tọbudu iya bụ; Chipfu, bụ Chileke bya egude ẹgara ono, ọ hataru l'ẹhu nwoke ono mee nwanyi; bya edutaru iya nwoke ono.

²³ Nwoke ono sụ:

“Onye ọwa-a bụ ọkpụ ọphu
shi l'ọkpụ mu;
bya aburu ogwehu,
shi l'ogwehu mu.

Iphe, ee-ku iya bụ 'nwanyi';
noo kele e shi l'ẹhu nwoke
wofuta iya.”

²⁴ Noo iphe, meru g'o gude nwoke je l'ahaje nna iya; haa ne iya; ẹphe lẹ nyee ya atugba; bụru ogwehu lanu.

²⁵ Nwoke ono yee nyee ya ono tuko gbaru ọto; ọphu iphere adudu phẹ.

3

Adada nemadzu

¹ Agwo bụ anụ, shi kakota ẹregede l'anụ-ẹgbudu, Chipfu, bụ Chileke meshiru l'ophu. Noo ya; ọ sụ nwanyi ono: “Chileke ?ọ sukpooru g'ọ

tọ dushi akpuru oshi, nọ lẹ mgbabu-a, unu e-rije tọ?”

² Nwanyị ono sụ agwọ ono: “Anyi e-rijekwa-a akpuru, shi l'oshi, nọgbaa lẹ mgbabu-a. ³ Ọ kwa akpuru oshi ophu nọ l'echi mgbabu bẹ Chileke sụru g'anyi te erishi; mbụ g'anyi te emekwa iya ẹka ememe ophu; l'anyi -denyi iya ẹka bẹ anyi a-nwuhukwa.”

⁴ Agwọ obo sụ nwanyị ono: “Ọ tọ dukwa anwuhu, unu anwuhu. ⁵ Ọ chia lẹ Chileke maru lẹ unu -ria ya; ẹnya asahu unu; unu adu gẹ Chileke; maru iphe, du ree waa ẹjo-iphe.”

⁶ Nwanyị ono bya elee ẹnya l'akpuru oshi ono; bya ahuma l'ọ du ree k'eriri; bya amakwapho mma ele ẹnya; teme o nọdu agukwa iya pho ẹgu g'o ria akpuru oshi ono maru iphe. Ọ wota iya ria bya anukwapho ji iya, ẹphe l'iya tuko nọdu l'eka ono; o rikwapho. ⁷ Ẹnya tuko sahuchaa ẹphenebo; ẹphe maru l'ẹphe gba oto. Ẹphe dzukobe ekwo oshi figu nmaru.

⁸ Ẹphe numa ukporo Chipfu, bu Chileke lẹ g'oojephe lẹ mgbabu ono lẹ gẹ pherephere ụzenyashi ezi; ẹphe je eworu onwophe woharu Chipfu, bu Chileke l'azu oshi, nọgbaa lẹ mgbabu ono. ⁹ Chipfu, bu Chileke bya ekua Adamu; sụ iya: “?Bu awe bẹ i nọ?”

¹⁰ Adamu sụ iya: “Mu numakwaru ukporo ngu lẹ mgbabu ono; mu je eworu onwomu domia l'eka ndzu agu mu; kele mu gba oto.” ¹¹ Ọ sụ iya: “?Bu onye sụru ngu l'i gba oto? ?Ti riakwaru nu akpuru oshi-a, mu sụru g'i ti rishi-a?”

12 Ádamu sù iya: “Ò kwa nwanyì-a, i doberu mu l'iya l'èka-a bẹ woru akpuru, shi l'oshi ono nu mu; mu ria.”

13 Chipfu, bụ Chileke bya ajia nwanyì ono sù iya: “?Denu g'ò nwuru i meru iphe, du nno?”

Nwanyì ono sù: “Ò kwa agwo gbaberu mu eregade; mu je erinaa ya.”

14 Chipfu, bụ Chileke sù agwo: “Eshinu i meru iphe-a bẹ

“Iphe, bukota iphe-edobe;
mẹ anu-egbudu l'ophu
buepho gubedua bẹ a turu onu.

Ii-wata awu l'epho.

Ò buru eja, shi l'alì bẹ ii-rije
gbiriri jasù g'ii-nọ-beru.

15 Mu e-me g'unu lẹ nwanyì-a
buru ohogu; awa nkengu
yee ke nwanyì-a
a-bukwarupho ohogu.

Òo-zopya ngu ishi;
gubedua emeka iya iphe
l'ichirupfu okpa.”

16 Nwanyì ono bẹ ọ sùru:
“Mu e-me g'iphe-ehuka,
duru ngu l'apa epho-ime ka shii.
Ii-jeje iphe-ehuka teme l'ì nwua nwa.
Ji ngu a-noduje agu ngu egu;
ò buru iya bẹ ii-nodu l'èka.”

17 Ọ sù nwoke ono:
“Eshi ophu i kwetarù ngaberu nyee ngu
nchì je eria akpuru oshi ono,
mu sùru g'ì ti rikwa ono bẹ
I meakwaru; alì buwaru iphe,

mu tūru ọnu.

Ii-jeje ozi mkpọnwu ẹhu ẹme

l'i seta nri, ii-ri.

Ọ bụru g'ii-je iya bụ ono gbiriri

jasu g'ii-nọ-beru.

¹⁸ Alị a-wata efushiru ngu ẹjo ẹswa;

waa obvu;

ẹme ọ bụru akpuru-iphe,

mịtaru l'ẹgu a-bujeru ngu nri.

¹⁹ Ii-kuta ẹphuru phee ẹme l'i ria nri;

gbiriri jasu ị laphu azu l'alị;

eshi ọphu ọ bụ ẹja shi l'alị bẹ i shi.

Ọo ẹja shi l'alị bẹ ị bụ;

ọ bụkwarupho l'ẹja shi l'alị ono bẹ

ii-laphu azu."

²⁰ Tọbudu iya bụ; nwoke ono gwa nyee ya ono Ivu; noo kele ọo-buru ne ọha l'ọphu.

²¹ Chipfu bụ Chileke bya eworu akpo-anu mee ẹkwa nmabẹ Adamu yee nyee ya. ²² Noo ya; Chipfu, bụ Chileke bya epfua su: "Nta-a bẹ nemadzụ duwaa g'anyịbedua; mbu ọ mawaru iphe, du ree; bya amaru iphe, bụ ẹjo-iphe. G'ọ tọ wotafuanu akpuru oshi, emeje g'a nọdu ndzụ ria nọdu ndzụ ojejoje." ²³ Ọo ya bụ; Chipfu bụ Chileke chifu iya lẹ mgbabu Édenụ; g'o je ejeahaa ozi l'alị, bụ ẹka e shi wota ẹja kpua ya. ²⁴ Ọ chifuchaepho nemadzụ lẹ mgbabu ono; ọ bya eje l'uzo ẹnyanwu-awawa kẹ mgbabu Édenụ ono; bya eworu ojozi-imigwe, bụ Chierobu dobe iya; bya edobe iya ogu-echi, charu gbarara; ẹme ọ nọdu egbu swiiswiiswii iphu l'azu g'o chee ọzo, e shi eje l'oshi ndzụ pho nche.

4

Kénu yẹle Ebeḷu

¹ Ádamu bya ejepfu nyee ya, bụ Ivu; ọ tsuta ime; bya anwua Kénu. Ivu sụ: “Chipfu yewaru mu ẹka; mu nwua nwa nwoke.” ² E mechaa; ọ bya anwua nwune iya, bụ Ebeḷu.

Ebeḷu buru onye nweru aturu; waa egħu; Kénu buru onye akọ opfu. ³ A nonyaa; Kénu hata mebyi iphe, shi l'alị gude je g'ọ nụ Chipfu. ⁴ Obenu ọ Ebeḷu hataru aturu ivuzọ, aturu iya nwushiru gbu; bya ebuta iya ẹka ọ tsuru ẹba; je anụ Chipfu. Ebeḷu yee iphe, ọ nuru dụ Chipfu ree; ọ nata iya. ⁵ Ọ jika Kénu yee iphe, ọ nuru iya. Ehu ghuaaha Kénu egħu; o woru iphu gbanwube.

⁶ Chipfu sụ Kénu: “?Bụ gūnu kparu iphe, ehu egħu ngu egħu? ?Bụ gūnu meru g'ọ gude i gbanwube iphu? ⁷ Ọ -buru l'i meru iphe, dū ree; ?taa natadu ngu tọ? Obenu; l'ọ -buru l'i ti meduru iphe, dū ree; makwaru l'iphe-ẹji pfulwaru l'onu mgbo ngu; ọ nodu agū iya ẹgu g'ọ nweru ngu. Ọle ọ bụ; kapyabekwa iya ẹnya!”

⁸ Tọbudu iya bụ; Kénu sụ nwune iya Ebeḷu: “G'anyi je l'egu.” Epe jeshia; epe rwuepho l'egu; Kénu zupyaabe nwune iya Ebeḷu gbu.

⁹ Noo ya; Chipfu sụ Kénu: “?Denu nwune ngu Ebeḷu?”

Ọ sụ: “Mu ta amakwa. ?Mu echekwanu nwune mu nche?”

¹⁰ Chipfu sụ iya: “?Bụ gūnu be o gude i mee egube ejo-iphe ọwa-a? Gebekwa! Mee nwune ngu ono gbekwa l'alị echiku mu ọ mkpu.

11 E -shi ntanu-a be i buwaa onye a turu onu. Ali ono, saru onu nua mee nwune ngu ono jikawa ngu. 12 I -koo ali be o to dudu iphe, iimeta iya. Ii-noduepho agba oso-ndzu aghaphe phururugbada le mgboko.”

13 Kenu su Chipfu: “Iphe-ehuka ono, i suru ge mu jee ono karikwaru mu aka. 14 Nta-a, giichifuwa mu l’ali-a; k’ophu bu l’edomiwa mu edomi l’iphu ngu-a; teme mu buru onye agba oso-ndzu aghaphe phururugbada le mgboko-a; be onye humaru mu nu e-wokwaru mu gbua.”

15 Chipfu su iya: “O to dudu nno; o -duru onye gburu gube Kenu; eewota iphe, e meru ngu mee onye obu mgbo esaa.” Chipfu bya eworu iphe-ohubama mee Kenu; k’ophu o to dudu onye humaru iya nu eje iya egbugbu. 16 Oo ya bu; Kenu tugbua lufu l’iphu Chipfu; je eburu l’ali Nodu, no l’uzo enyanwu-awawa Edenu.

Eri Kenu

17 Kenu bya ejepfu nyee ya; o tsuta ime nwua Inoku. Kenu nweru mkpukpu, ookpu teke ono; o woru mkpukpu ono kua epha nwa iya ono, bu Inoku. 18 Inoku nwuta Iradu; Iradu buru nna Mehujielu; Mehujielu buru nna Metushelu; Metushelu buru nna Lameku.

19 Lameku lua unwanyi labo; onye lanu aza Ada; onye ophuu nodu aza Zila. 20 Ada bya anwuta Jiabalu; o buru iya bu nna ndu ebujeru l’ulo-ekwa; bya aburu ndu ese akanya iphe-dobe. 21 Epha nwune iya bu Jiubalu; yebedua bu nna ndu akpoje ogumogu; bya aphu upyi.

22 Zila bya anwutakwapho nwa nwoke; epha iya

bụ Tubalu-Kénu. Yèbedua bụ onye gude ope yèe ígwè kpùshia ngwa, dị igwerigwe. Tubalu-Kénu bè nwune iya nwanyị bụ Nama.

²³ Noo ya; Lamèku sù unyomu iya:

“Ada; waa Zila;
 unu gebekpòdapho!
 Unubè unyomu Lamèku;
 unu nùma opfu mu!
 Mu gburu nemadzù;
 kèle o mekarù mu iphe.

Ọo nwokorọbya,
 gburu mu ónyá bè mu gburu.

²⁴ Ọ -bùru lè Kénu bè a gwataru
 ugwo-ọchi iya ugbo ẹsaa;
 gè kè yèbe Lamèku búruru
 ụkporo ugbo ẹto l'ugbo ẹsaa!”

²⁵ Noo ya bụ; Ádamu byakwa bya ejepfu nyee ya ọzo; ọ bya anwụa nwa nwoke; bya eworu iya gụa Sètu sù: “Chileke nùwaru mu nwa nwoke ọzo, a-nọ-chi ẹn्या Ebelu; eshi ọphu Kénu gburu onye k'ono.” ²⁶ Sètu bya anwutakwapho nwa nwoke; bya eworu iya gụa Ẹnoshi. E shi teke ono ndiphe wata eku ẹpha Chipfu.

5

Eri Ádamu

¹ Ọwa-a bụ g'e gude deshia ẹpha ndu bụ oshilọkpa Ádamu; waa iphe, ẹphe meshiru.

Teke Chileke meru nemadzù bè o meru iya ọ dị gè Chileke dị. ² O meru nwoke yèe nwanyị. G'ọ mecharu phè bè ọ byaru agọru ọnu-ọma nù phè bya ekua phè “nemadzù”.

³ Ádamu nọchaepfo ụkporo apha ishii l'apha iri; ọ nwụta nwa nwoke, yeru iya nụ; bya adu g'ọ du. O woru iya gụa Setu. ⁴ A nwuchaa Setu; Ádamu bya anofua unu apha labo. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsoke Setu. ⁵ Mkpako apha, Ádamu noru buru unu apha labo l'ụkporo apha ishii l'apha iri; bya anwuhu.

⁶ Setu bya anoo ụkporo apha ise l'apha ise; bya aburu nna Enoshi. ⁷ O nwuchaa Enoshi; bya anofua unu apha labo l'apha esaa. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsoke Enoshi. ⁸ Mkpako apha, Setu noru buru unu apha labo l'ụkporo apha ise l'apha iri l'ebo; bya anwuhu.

⁹ Enoshi bya anoo ụkporo apha eno l'apha iri; bya aburu nna Kėnanu. ¹⁰ O nwuchaa Kėnanu; bya anofua unu apha labo l'apha iri l'ise. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsoke Kėnanu. ¹¹ Mkpako apha, Enoshi noru buru unu apha labo l'ụkporo apha ise l'apha ise; bya anwuhu.

¹² Kėnanu bya anoo ụkporo apha eto l'apha iri; bya aburu nna Mahalalelu. ¹³ O nwuchaa Mahalalelu; bya anofua unu apha labo l'ụkporo apha labo. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsoke Mahalalelu. ¹⁴ Mkpako apha, Kėnanu noru buru unu apha labo l'ụkporo apha ise l'apha iri; bya anwuhu.

¹⁵ Mahalalelu bya anoo ụkporo apha eto l'apha ise; bya aburu nna Jiaredi. ¹⁶ O nwuchaa Jiaredi; mbu Mahalalelu; bya anofua unu apha

labo l'apha iri. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsobe Jiaredi. ¹⁷ Mkpako apha, Mahalalelu noru buru unu apha labo l'ukporo apha eno l'apha iri l'ise; bya anwuhu.

¹⁸ Jiaredi bya anoo ukporo apha esato l'apha labo; bya aburu nna Inoku. ¹⁹ O nwuchaa Inoku; bya anofua unu apha labo. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsobe Inoku. ²⁰ Mkpako apha, Jiaredi noru buru unu apha labo l'ukporo apha esato l'apha labo; bya anwuhu.

²¹ Inoku bya anoo ukporo apha eto l'apha ise; bya aburu nna Metusela. ²² O nwuchaa Metusela; yee Chileke bya aswia oswi ukporo apha iri l'ise. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsobe Metusela. ²³ Mkpako apha, Inoku noru buru ukporo apha iri l'esato l'apha ise. ²⁴ Inoku be yee Chileke swiru oswi. A nonyaa; a huma-buhu iya; o buru Chileke kutaru iya.

²⁵ Metusela bya anoo ukporo apha tete l'apha esaa; bya aburu nna Lameku. ²⁶ O nwuchaa Lameku; bya anofua unu apha l'ukporo apha iri le tete l'apha labo. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsobe Lameku. ²⁷ Mkpako apha, Metusela noru buru unu apha labo l'ukporo apha iri l'esato l'apha tete; bya anwuhu.

²⁸ Lameku bya anoo ukporo apha iri le tete l'apha labo; bya anwuta nwa nwoke. ²⁹ O gua ya Nuwa su: "Oo-du anyi obu l'akanya egu-a, anyi ese l'ali-a, Chipfu turu onu-a." ³⁰ O nwuchaa Nuwa; bya anofua unu apha l'ukporo apha tete l'apha iri l'ise. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsobe Nuwa. ³¹ Mkpako apha, Lameku

nọru buru unu apha l'ụkporo apha iri l'ẹsato l'apha iri l'ẹsaa; bya anwuhu.

³² Nuwa bya anọo unu apha l'ụkporo apha ise; bya aburu nna Shemu; waa Hamu; waa Jiafeti.

6

Ugbo Nuwa

¹ Nemadzu nọdu aka shii eje lẹ mgboko; a nọdu anwushiru phẹ unwada. ² Unwu Chileke huma unwada nemadzu l'ephhe ama mma; bya atugbaa je alugbaa phẹ. ³ Chipfu sụ: “Unme mu ta anoduhedu l'ime nemadzu jasuru; noo kele o buepho anu-ehu mmanu. E -shii nta-a bẹ iphe, nemadzu a-noje bu ụkporo apha ishii.”

⁴ Ndu gbarụ oke mkparawa nọ lẹ mgboko lẹ teke ono; bya anokwaru iya rọ kwaseru; mbu lẹ teke unwu Chileke jepfuru unwada nemadzu; ephhe bya anwushiaru phẹ unwegirima. Epha bu ndu e shii maru epha phẹ teke ndiche l'okpehu, shii du phẹ nu.

⁵ Chipfu bya elee enya huma g'ejo-ememe nemadzu habewa shii lẹ mgboko; l'iphe, obu phẹ anodujeepho ari bu g'ephhe e-shii mee ejo-iphe tekenteke. ⁶ O buru aphu tsoru Chipfu lẹ ya meru nemadzu lẹ mgboko; teme o nọdu egbu iya egbu l'ime okpoma. ⁷ Chipfu sụ: “Mu e-meepho gẹ nemadzu, mu meru dobe l'eliphe chihu. Nemadzu a-chihu; mẹ anu; mẹ iphe, awu l'epho; waa enu, epha l'eli; kele o buwaa aphu tsoru mu lẹ mu meru phẹ dobe.” ⁸ Obenu lẹ Nuwa bẹ du Chipfu l'obu.

⁹ Waa oshilokpa Nuwa.

Nuwa bu onye buye ya pho bu onye pfulerueka-oto; ophu uta adudu iya l'ehu le ndu teke ono; teme ephe le Chileke swia oswi. ¹⁰ Nuwa ono nwutaru unwegirima unwoke eto, epa phe bu Shemu; yee Hamu; waa Jiafeti.

¹¹ Teke ono be mgboko mebyishihuwaru l'atatiphu Chileke; bya aburu iwashi jiru iya. ¹² Chileke huma ge mgboko mebyihubewaru; noo kele ndu bu le mgboko mebyishibebewaru onwophe. ¹³ Oo ya bu; Chileke su Nuwa: "Mu abyawaa eme ge nemadzu l'ophu chihu; noo kele iphe, jiru mgboko bu iwashi; o bu ru phe kparu iya. Su-a; mu abyawaa phe emebyishi; mebyishikwapho mgboko. ¹⁴ Oo ya bu; je egude oshi gofa kua ugbo; tubushia ya omulo omulo l'ime iya; gude unwu dachishia ya ime; yee azu. ¹⁵ Waa g'ii-gude kua ya baa: ugbo ono adu ukporo nkwo-eka iri l'ise l'ogologo; osa iya aburu ukporo nkwo-eka labo le nkwo-eka iri; l'o bya adu ukporo nkwo-eka le nkwo-eka iri l'eli. ¹⁶ L'i bya aku-chia eli ugbo ono aku-chi g'o du nkwo-eka lanu a -gbe l'igburonu iya. L'i bya eworu mgbo ye le mgbureku ugbo ono; teme l'i kua ya g'o du mkpopfu eto. ¹⁷ Mu e-gude utso bya le mgboko bya erigbushikota iphe, dzu ndzu, no igwe le mkpula; mbu iphemiphe, e meru ememe, atu unme. Iphemiphe, no l'eliphe a-buru mkpurupyata. ¹⁸ Obenu le gubedua be mu le ngu a-gba ndzu; l'iibahu l'ugbo ono; unu l'unwu ngu; waa nyee ngu; waa unyomu unwu ngu. ¹⁹ L'i bya ahoo iphemiphe, dzu ndzu ebo ebo; okee le nyee; dobe ndzu l'eka i no. ²⁰ Enu,

ephe l'eli a-du ẹbo ẹbo du l'udu iya l'udu iya byapfuta ngu; unwu anu; yee anu, awu l'epho adukwapho ẹbo ẹbo byapfutakota ngu g'i dobe phe ndzu. ²¹ Iibya aho nri l'asa iya l'asa iya dobe g'o buru nri, unu l'ephe e-rije."

²² Nuwa bya atukoepho iphemiphe ono mekota ge Chileke suru g'o mee ya.

7

¹ E mechaa; Chipfu su Nuwa: "Bahu l'ugbo ono; unu le ndibe ngu l'ophu; noo kele o gubedua kpoloko be mu humaru bu onye pfuleru-eka-oto l'ogbo-a. ² Hota anu, a ta sodu nsọ ẹsaa ẹsaa; okee le nyee. Li hota anu, aaso nsọ ẹbo ẹbo; okee le nyee. ³ Li bya ahotu enu ẹsaa ẹsaa; okee le nyee; dobe phe ndzu le mgboko. ⁴ A -noepho ujiku ẹsaa nta-a be mu e-dze mini le mgboko ukporo abali labo eswe l'enyashi; gude mebyishikota iphemiphe, dzu ndzu, mu meru dobe le mgboko."

⁵ Nuwa bya atuko iphemiphe, Chipfu suru g'o mee mekota.

⁶ Nuwa ono nowaru unu apha l'ukporo apha iri teke utso ono byaru le mgboko. ⁷ Nuwa; yee unwu iya; waa nyee ya; waa unyomu unwu iya bya abahu l'ugbo ono; g'ephe gbalaru utso ono. ⁸ Anu ẹbo ẹbo l'ophu a ta sodu nsọ; me ophu aaso nsọ; me enu; mekpoo iphe, awu l'epho; ⁹ okee le nyee byapfuta Nuwa bya abahu l'ugbo ono, bu iya bu ge Chileke pfuru iya. ¹⁰ A nochapho ujiku ẹsaa ono; utso bya le mgboko.

¹¹ O be l'apha, kwe Nuwa unu apha l'ukporo apha iri; le mboku, onwa k'ẹbo dūepho l'abali

iri l'eshaa; oḡba mini ime alì gbafushihu; tème a ḡhashia ẹnya mini k'akpaminigwe. ¹² Igwe dzee mini lẹ mgboko ụkporo abalì labọ eswe l'enyashi.

¹³ Ọ buru mbọku ono ḡedegede bẹ Nuwa; yee ụnwu iya, bu Shemu; waa Hamu; yee Jiafeti; yee nyee ya; waa unyomu ụnwu iya ephe n'eto tukuru bahụ l'ugbo ono. ¹⁴ Anụ-egbudu, dulaje l'udu iya l'udu iya; me anụ, bu iphe-edobe, dulaje l'udu iya l'udu iya; me iphemiphe, bu iphe, awụ l'ephe, dulaje l'udu iya l'udu iya; me ẹnu, dulaje l'udu iya l'udu iya; mbụ iphemiphe, furu nkù bẹ ephe l'ephe tukuru bahụ l'ugbo ono. ¹⁵ Iphemiphe, e meru ememe, dzu ndzu du ẹbo ẹbo byapfuta Nuwa; bya abahụ l'ugbo ono. ¹⁶ Anụ, wubakotaru l'ugbo ono bukotaerupho okee lẹ nyee iphemiphe, dzu ndzu; egube ono, Chileke suru Nuwa l'oo-du ono. E mechaa; Chipfu ḡu-chia ugbo ono ḡu-buru phẹ ye l'ime iya.

¹⁷ Ụkporo abalì labọ bẹ utso ono byakotaru lẹ mgboko; mini ono nọdu aka shii eje; ọ nọdu apalì ugbo ono ephekerephe lẹ mgboko. ¹⁸ Mini ono nọdu abyaephe ke kulakula lẹ mgboko; ugbo ono nọdu ese eli l'eli mini. ¹⁹ Utso ono byaa shii lẹ mgboko; bya atuko úbvú, nọ igwe lẹ mkpula gbamikọta. ²⁰ Mini ono byaa shii; k'ophu o gude nkwo-eka iri l'ise kakọta úbvú l'eli. ²¹ Iphemiphe, eme ụkporo lẹ mgboko lakọta l'iyi. Mbụ ẹnu; waa anụ, bu iphe-edobe; waa anụ-egbudu; iphe, kụkotaru lẹ mgboko; yee nemadzu. ²² Iphemiphe, nọ l'eli mgboko, dzu

ndzụ, atụ unme l'imi nwushikota. ²³ Iphemiphe, nọkota lẹ mgboko bẹ e mebyishikotaru. Nema-dzụ; me anụ; mę iphe, awụ l'ẹpho; mę ẹnu bẹ e mebyishikotaru lẹ mgboko. O buerupho Nuwa yee iphemiphe ono, ẹphe l'iya tukuru nọdu l'ugbo ono wafuru.

²⁴ Utso ono dọru lẹ mgboko nọ ụkporo abali ẹsaa l'abali iri.

8

Alala utso ono

¹ Obenu lẹ Chileke nyataru-a Nuwa; waa anu-egbudu; mę anu, bu iphe-edobe, ẹphe l'iya tukuru nọdu l'ugbo ono. O bya emee gę pherephere wata ezizi lẹ mgboko; mini ono wata alala. ² A zachishia ogbu mini ime ali pho; bya aguchishia ẹnya mini akpaminigwe pho. E buchia mini, shi l'igwe mee; igwe dzebuhu mini. ³ Mini ono nọdu alakpọepho lẹ mgboko. A nọepho ụkporo abali ẹsaa l'abali iri; mini ono lawaa shii. ⁴ Onwa k'ẹsaa duẹpho abali iri l'ẹsaa; ugbo ono je je ebvuru l'ubvú Araratu. ⁵ Mini ono nọdu alakpọepho jasụ l'onwa k'iri. O buru lẹ mboku mbu l'onwa k'iri ono bẹ e beberu hụmaahaa mkpakponu ubvú.

⁶ A nọkwapho ụkporo abali labo; Nuwa bya aguhaa windo, o yeru l'ugbo ono; ⁷ bya atufu okpoko-ohà. O je etsoru rwupheahaa l'eli; gbiriri jasụ mini tashihu lẹ mgboko. ⁸ O bya atufu ndo g'o maru ?mini ono tahugbuwaru l'eli ali? ⁹ Ophu ndo ono ahumaduru ẹka o-zobe okpa; noo kele mini nọkwadu l'eli mgboko. Oo ya bu;

o lapfu Nuwa l'ugbo ono ozo. Nuwa machia eka nwuta ndo ono ye l'ime ugbo ono ozo. ¹⁰ O bya anokwaa ujiku esaa; bya agbekwa l'ugbo ono tufu ndo ono ozo. ¹¹ Ndo ono lwatashia l'uzenyashi; o takpuru ekwo oshi olivu ophuú gude lwa. Nuwa maru le mini tahwaru l'eliphe. ¹² O nokwaa ujiku esaa ozo; bya atufukwa ndo ono ozo. O -rwua l'ogiya ono; ophu o lwaeduru azu lwapfuta iya.

¹³ O be ge Nuwa norwuerupho unu apha l'ukporo apha iri l'apha lanu; le mboku, onwa mbu du l'abali mbu; mini ono tashihuwaa l'ali. Nuwa bya ewofu iphe, e gude kuchia ugbo ono; bya ahuma l'eli ali kpohuwaru nku. ¹⁴ O rwua le g'onwa k'ebó du l'ukporo abali l'abali esaa; ali kpohukotawaa nku.

¹⁵ Oo ya bu; Chileke su Nuwa: ¹⁶ "Unu lufuta l'ugbo ono; gu le nyee ngu; waa unwu ngu; waa unyomu unwu ngu. ¹⁷ L'ichifuta iphemiphe, dzu ndzu, unu l'iya no l'eka ono: enu; me anu; mewaro iphemiphe, awu epho l'ali; g'ephe bya azua azuzu zu-jia mgboko; ephe anwushi unwu aka igwerigwe l'ime iya."

¹⁸ Oo ya bu; Nuwa bya afuta; yee unwu iya; yee nyee ya; waa unyomu unwu iya. ¹⁹ Anu l'ophu; mewaro iphemiphe, awu epho l'ali; me enu l'ophu; mbu iphemiphe, eme ukporo le mgboko shikota l'ugbo ono futagbaa l'udu iya l'udu iya.

²⁰ Nuwa bya akpuru Chipfu oru-ngweja; bya ahata anu; yee enu ndu k'ophu a ta sodu nsó; bya egude gwee ngweja-akpo-oku nu Chipfu l'eka ono. ²¹ Chipfu numaepho ishishi iya, atso

ntumatu; o pfua l'ime obu iya sụ: “Mu ta abyaædu egude opfu ẹhu nemadzu tũbaa alì ọnu; kele iphe, nemadzu anọdujekpoepfo arì l'obu iya e -shi lẹ nwata buẹpho ejo-iphe. Ophu mu abyaædu emebyishibaa iphemiphe, mu meru ememe, dzu ndzu; egube-a, mu meru-a.

²² “Jasụ gẹ mgboko a-nọ-beru bẹ teke akọbe iphe l'alì a-dụ; teke akpata iya akpata adụ.

Teke oyi atsụ a-dụ; teke okpomọku dụ; adụkwapho.

Ọnanwu a-dụ; udzumini adụkwapho.

Eswe a-dụ; ẹnyashi adụkwapho; ophu o dụ-buhubaædu.”

9

Ogbandzu Chileke yẹle Nuwa

¹ Chileke bya agọru ọnu-oma nù Nuwa yẹ ụnwu iya; sụ phẹ: “Unu zùà azùzù; kabaa igwerigwe; unu azùà zù-jia mgboko. ² Ụnwu anụ, nọkota l'eliphe; waa ẹnu, ephe l'eli; waa iphemiphe, awụ l'ẹpho; waa ẹma, bu lẹ mini l'ophu bẹ ndzụ unu a-nọdu agukota; ephe atsụ unu ebvu. G'ephe ha a-nọdukota unu l'ẹka. ³ Iphemiphe, dzu ndzu eme ụkporo a-bukotaru unu nri. Oo gẹ mu nukotaru unu oshi-ọmi l'ophu bu gẹ mu nukotakwarupho unu iphemiphe l'ophu.

⁴ “Ole g'unu ta atajekwa anụ mẹ mee ndzụ nọdukwađu iya l'ime ẹhu. ⁵ Mee ndzụ unu bẹ

mu a-ji aji iya. Teke o shi anu l'eka mu ajikwaa ya pho aji iya. Nemadzu -gburu nwibe iya be mu a-jikwapho aji iya.

⁶ “Onye gburu nemadzu bukwapo nemadzu be e-gbu yebdua.

Noo kele Chileke meru nemadzu; o du g'o du.

⁷ A -bya l'ehu ke gubedua; unu jaa ajaja ka l'otu; unu azua azuzu zujia mgboko.”

⁸ Tobudu iya bu; Chileke su Nuwa; yee unwu iya, ephe l'iya tukoru nodu l'eka ono: ⁹ “Nta-a be mu l'unu waa oshilokpa unu ndu ophu no l'iphu gbawaru ndzu. ¹⁰ Teme anyi l'iphe, dzu ndzu, unu l'iya shi toko nodu gbakwapo ndzu; mbu enu; waa anu, bu iphe-edobe; waa anu-egbudu; iphemiphe ono, unu l'iya tukoru shi l'ugbo futa ono; mbu iphemiphe ono, bu l'eliphe ono. ¹¹ Mu l'unu gbaakwaru ndzu. E tee gudebaekwa utso erigbushi nemadzu l'ophu ozobaa. Ophu utso, e-mebyishibaa mgboko-a l'ophu abyaedu agbabaa.”

¹² Chileke su: “Waa iphe, egoshi oqbandzu ono, mu l'unu; waa iphe, dzu ndzu, unu l'ephe tukoru nodu l'eka ono; waa oqbo ophu no l'iphu agba bu owa-a. ¹³ Mu wowaru eko-mini mu dobe l'akpaminigwe; teme oo-bujeerupho iphe, egoshi oqbandzu mu le mgboko l'ophu. ¹⁴ Teke igwe rwuru erwurwu; o gbaa eko-mini ono; ¹⁵ mu a-nyata oqbandzu mu l'unu; waa iphe, dzu ndzu l'ophu, dulaje l'udu iya l'udu iya. Mbu le mini ta abyabaedu abya utso bya erigbushia iphe, no ndzu ozo. ¹⁶ Iphe, bukpo teke eko-mini gbaru l'urwukpu; mu a-huma iya nyata

ogbandzu ojejoje ono, Chileke yee iphe, no ndzu, dulaje l'udu iya l'udu iya, no le mgboko gbaru ono."

¹⁷ O buru iya bu Chileke su Nuwa: "Oo iphe-a bu iphe, egoshi ogbandzu ono, mu l'iphemiphe, dzu ndzu, no l'eliphe gbaru ono."

Unwu Nuwa

¹⁸ Unwu Nuwa, shi l'ugbo ono lufuta bu Shemu; waa Hamu; waa Jiafeti. O buru Hamu bu nna Kénanu. ¹⁹ O buru shita l'unwu Nuwa unwoke eto-a be nemadzu shiru dzuru mgboko l'ophu.

²⁰ Noo ya; Nuwa bu onye emebe iphe l'ali; bya eworu opfu-vayinu koo. ²¹ O rwua ujiku lanu; o ngua mee, shi l'akpuru vayinu iya ono. O wata iya atsutsu k'ophu o gba oto je azee l'ulo-ekwa iya. ²² Hamu, bu nna Kénanu je ahuma nna iya eka o gba oto; bya eje epfuaru iya unwune iya ephenebo ophu no l'etezi. ²³ Shemu; waa Jiafeti bya achita ekwa kobegbaa onwophe l'ukuvu je l'azu l'azu je aphukpute nna phe ono, gba oto ono. Ephe woru iphu ghaa l'ibe iya ozo g'ephe ta ahuma nna phe l'eka o gba oto.

²⁴ O be teke mee tsubuhuru Nuwa; o tehu bya anuma iphe ono, nwa iya ke nwata meru iya ono;

²⁵ o su:

"Kénanu be buakwaa
onye a turu onu.
Oo-buru ohu ndu bu ohu
l'eka unwune iya."

²⁶ O sukwapo:

"G'e tua Chipfu, bu
Chileke ke Shemu epha!"

Gẹ Kénanu bukwaru
 ohu Shemu!
 27 Gẹ Chileke mee gẹ
 Jiafeti jaa àjàjà!
 Gẹ Jiafeti buru l'ùlo-ẹkwa
 Shemu!
 Gẹ Kénanu bífukwarupho
 ohu iya!"

28 G'utso ono byachaaru bẹ Nuwa nõfuaru
 ụkporo apha iri l'ẹsaa l'apha iri. 29 Mkpakọ iphe,
 Nuwa nõru buru unu apha labọ l'ụkporo apha
 ẹsaa l'apha iri; bya anwuhu.

10

Àjàjà ohamoha

1 Waa oshilọkpa unwu Nuwa, bu Shemu; waa
 Hamu; waa Jiafeti baa. Mbụ l'a nwushiru phẹ
 unwegirima lẹ g'utso ono lachaaru.

Eri Jiafeti

2 Unwu Jiafeti bu Goma; waa Magogu; waa Ma-
 dayi; waa Jiavanu; waa Tubalu; waa Mेशheku;
 waa Tirasu.

3 Unwu kẹ Goma buru Ashikenazu; waa Rifatu;
 waa Togarama.

4 Unwu kẹ Jiavanu bu Elisha; waa Tashishi;
 waa ndu Kitimu; waa ndu Rodu. 5 Ndu ono bu
 phẹ bu eri Jafeti. O buru phẹ bẹ iphe, bukpoọ
 oha, bukube eze-enyimu gbẹ l'ẹka jakashia. Oha
 ono g'ẹphe hakọta nwegbaarụ oke alị yẹe opfu-
 alị nkephẹ; waa ipfu ipfu nkephẹ.

Eri Hamu

⁶ Ụnwu Hamu bụ Kushi; waa Ijiputu; waa Putu; waa Kénanu.

⁷ Ụnwu kẹ Kushi bụru Seba; waa Havila; waa Sabuta; waa Rama; waa Sabuteka.

Ụnwu Rama bụ Sheba; waa Dedanu.

⁸ Kushi bụ nna Nimurodu, bụ onye mechaaru bya aburu eze ojogu l'eliphe. ⁹ Ọ bụ onye ike dụ l'achi nta l'iphu Chipfu; noo iphe, meru g'o gude a nođu anmajẹ etu sụ: “Onye-a dụ gẹ Nimurodu onye ike dụ l'achi nta l'iphu Chipfu.”

¹⁰ Ẹka o gbuberu ishi aburu eze iya bụ lẹ Babelu; waa Ereku; waa Akadu; waa Kalune, nọ l'ime alị Shina. ¹¹ O shi l'ẹka ono wata àjàjà jarwua alị Asiriya, bụ ẹka ọ nọ meta mkpukpu Ninive. O metakwapho mkpukpu Rehobotu-Iye; waa mkpukpu Kala; ¹² waa mkpukpu Resenu. Resenu ono nọ lẹ mgbaka Ninive waa Kala. Ọ bụru iya bụ oke mkpukpu ono.

¹³ Ijiputu bụ nna ndu Ludu; waa ndu Anamu; waa ndu Lehabu; waa ndu Nafutu; ¹⁴ waa ndu Paturosu; waa ndu Kasuluhu. Ndu Kasuluhu ono bụ iya bụ ẹka ndu Filisitayinu shi. Ijiputu bụkwarupho nna ndu Kafuto.

¹⁵ Kénanu bụ nna Sayidonu. Ọ bụru Sayidonu ono bụ okpara iya. Kénanu bụkwarupho nna ndu Hetu; ¹⁶ waa ndu Jiebusu; waa ndu Amoru; waa ndu Gigashi; ¹⁷ waa ndu Hevu; waa ndu Akụ; waa ndu Sini; ¹⁸ waa ndu Avadi; waa ndu Zamaru; waa ndu Hamatu.

E mechaa; okpa-ipfu ndu Kénanu bya ajakashia. ¹⁹ Oke alị Kénanu gbẹ lẹ mkpukpu Sayidonu; mę a -nođu eje mkpukpu Jira; nọo jasụ lẹ mkpukpu Gaza. Ọ gbekwapho lẹ Gaza

l'eka ono; me a -nodu eje mkpukpu Sodomu yee Gomora; yee Adama; yee Zebowimu; noo jasu le mkpukpu Lesha.

²⁰ O buru oha ono bukota unwu Hamu; g'ephe hakota nwegbaarū ipfu ipfu nkephe; yee opfu-ali yee oke ali nkephe.

Eri Shemu

²¹ Shemu nwushikwarupho unwegirima unwoke. Nwune Jiafeti k'ogeranya bu Shemu. O buru Shemu bu ochochoroche unwu Eba l'ophu.

²² Unwu Shemu bu Elamu; waa Ashuru; waa Afakusadu; waa Ludu; waa Aramu.

²³ Unwu ke Aramu buru Uzu; waa Hulu; waa Geta; wafua Mashu.

²⁴ Afakusadu bu nna Shela. Shela bya aburu nna Eba.

²⁵ Eba nwuta unwoke labo. Epha onye lanu bu Pelegu; noo kele a nwuru iya teke mgboko kekashihuru. Epha nwune iya buru Jikutanu.

²⁶ Jikutanu bu nna Alumodadu; waa Shilefu; waa Hazamaveti; waa Jera; ²⁷ waa Hadoramu; waa Uzalū; waa Dikila; ²⁸ waa Obalu; waa Abimelu; waa Sheba; ²⁹ waa Ofi; waa Havila; wafua Jiobabu. G'ephe ha bukota unwu Jikutanu.

³⁰ Eka ephe bu shi le Mesha phobe rwua Sefa l'uzo oha ubvu l'uzo enyanwu-awawa.

³¹ O buru oha ono bukota unwu Shemu; g'ephe hakota nwegbaarū ipfu ipfu nkephe; yee opfu-ali yee oke ali nkephe.

³² Oha ono g'ephe ha bukota oshilokpa unwu Nuwa; g'ephe ha nwegbaarū ipfu ipfu nkephe.

O b̄uru ph̄e b̄e ọhamoha shi l'ẹka dzuru eliphe l'ophu g'utso gbacharu.

11

Ulo-eli Babelu

¹ Ụnwu-eliphe l'ophu shi epfukọta opfu-alị lanu, a nu-dzuru. ² Noo ya; o be teke ndiphe kwaseru ọzo ẹnyanwu-awawa; ephe je ahuma nsuda le Shina; ephe je ebukobe l'eka ono.

³ Ephe su nwibe ph̄e: “Unu bya g'anyi kpua eja hua ya l'oku hu-ghee ya ahughe.” O b̄uru eja akpukpu b̄e no-chiru ph̄e ẹnya mkpuma; ephe wua ya korota g'o b̄uru ọtu-paa. ⁴ Ephe su: “Unu bya g'anyi metaru onwanyi mkpukpu; g'anyi kpua ulo-eli, e-je asupfuru l'igwe. Oo ya bu; g'anyi aburu ndu aa-maru epha ph̄e; g'anyi te je agbakashi hu dzuru mgboko.”

⁵ Tọbudu iya bu; Chipfu bya enyizeta g'o huma mkpukpu ono; yee ulo-eli ono, unwu-eliphe akpu ono; ⁶ bya asu: “Ndu-a bukwa nanu; bya epfukọta opfu-alị lanu; ephe wata eme iphe, du egube-a. O to nwekwa iphe, ephe chiru idzu ememe g'ephe te emegha iya. ⁷ Unu g'anyi nyizeta je aghaa ph̄e olu-opfu; g'iphe, nwibe ph̄e epfu te edojeh̄e ph̄e ẹnya.”

⁸ Oo ya bu; Chipfu bya achikashia ph̄e; ephe dzuru mgboko; ephe paru akpu mkpukpu ono haa. ⁹ Noo iphe, meru g'o gude e kua ya Babelu; noo kele oo eka ono b̄e Chipfu ghashiru opfu unwu-eliphe l'ophu. O shi l'eka ono chikashia ph̄e; ephe dzuru mgboko.

E shi le Shemu jas̄u le Ebiramu

10 Waa oshilokpa Shemu.

A noepho mgbarapha labo g'utso byachaaru ono; Shemu nwuta Afakusadu. Teke ono be Shemu nowaru ukporo apha ise teme o nwuta Afakusadu ono. 11 O nwuchaa Afakusadu; bya anofua unu apha l'ukporo apha ise. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsobe Afakusadu.

12 Afakusadu bya anoo ukporo apha l'apha iri l'ise; bya aburu nna Shela. 13 O nwuchaa Shela; bya anofua unu apha l'apha eto. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsobe Shela.

14 Shela bya anoo ukporo apha l'apha iri; bya aburu nna Eba. 15 O nwuchaa Eba; bya anofua unu apha l'apha eto. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsobe Eba.

16 Eba bya anoo ukporo apha l'apha iri l'eno; bya aburu nna Pelegu. 17 O nwuchaa Pelegu; bya anofua unu apha l'ukporo apha l'apha iri. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsobe Pelegu.

18 Pelegu bya anoo ukporo apha l'apha iri; bya aburu nna Rewu. 19 O nwuchaa Rewu; bya anofua ukporo apha iri l'apha tete. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsobe Rewu.

20 Rewu bya anoo ukporo apha l'apha iri l'ebo; bya aburu nna Serugu. 21 O nwuchaa Serugu; bya anofua ukporo apha iri l'apha esaa. O nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsobe Serugu.

²² Sérugu bya anọo ụkporo apha l'apha iri; bya aburu nna Nahọ. ²³ Ọ nwuchaa Nahọ; bya anofua ụkporo apha iri. Ọ nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsobe Nahọ.

²⁴ Nahọ bya anọo ụkporo apha l'apha tete; bya aburu nna Tera. ²⁵ Ọ nwuchaa Tera; bya anofua ụkporo apha ise l'apha iri le tete. Ọ nwushikwapho unwoke yee unwanyi tsobe Tera.

²⁶ Tera bya anọo ụkporo apha eto l'apha iri; bya aburu nna Ebiramu; waa Nahọ; waa Haranu.

²⁷ Waa oshilokpa Tera.

Tera bu nna Ebiramu; waa Nahọ; waa Haranu. Haranu buru nna Lotu. ²⁸ Nna iya, bu Tera nodukwadu ndzu; Haranu nwuhu le mkpukpu Uru l'alị Kaludiya, bu eka a nwuru iya. ²⁹ Ebiramu yee Nahọ bya atuko lua nwanyi. Epha nyee Ebiramu bu Serayi; epha nyee ke Nahọ buru Milika. Onye nwuru Milika bu Haranu; o bukwarupho Haranu ono nwuru Isuka. ³⁰ Ophu Serayi anwutaduru nwa; noo kele o too tsudu ime.

³¹ Noo ya bu; Tera duta nwa iya, bu Ebiramu; waa nwanwa iya, bu Lotu, bu nwatibe Haranu; bya edutakwapho nyee nwa iya, bu Serayi; bu iya, bu nyee Ebiramu. Epe tuko swiru shi le Uru, no l'alị Babilonu jeshia Kėnanu. Obenu l'ephe rwuerupho Haranu; epe buru l'eka ono.

³² Tera noepho ụkporo apha iri l'apha ise; o nwuhu le Haranu.

12

Chileke eku Ebiramu

¹ Chipfu sūru Ebiramu: “Haa alì ngu; yẹ ndibe unu; mẹ ọkpoku ibe nna ngu; lashia alì, mu e-goshi ngu.

² “Mu e-me ngu l'ìi-buru ọha,
paru ẹka apaa;
tẹme mu ekebekwa
ngu pho l'oma.

Mu emee g'ẹpha ngu paa ẹka;
tẹme l'ìibururu onye mu
e-shi l'ẹhu iya ekebe
ndu ọzo l'oma.

³ Mu a-goru onu-oma nu ndu
goru onu-oma nu ngu;
ndu turu ngu onu be mu a-tu onu.

Tẹme ndu mgboko l'ophu be
ee-gude iswi ẹhu ngu kebe l'oma.”

⁴ Oo ya bu; Ebiramu tugbuna, bu iphe, Chipfu pfuru iya. Lotu tsoru iya. Ebiramu nowaru ukporo apha eto l'apha iri l'ise teke o shi Haranu tugbua. ⁵ Tobudu iya bu; Ebiramu bya atuko ẹku, ẹphe kpataru akpata rwuta; bya eduta nyee ya, bu Serayi; waa Lotu, bu nwa nwune iya; mekpoo ndu ẹphe shi le Haranu gude; ẹphe wufu; o buru phe ala alì Kėnanu. ẹphe je jasu ẹphe jerwua ẹka ono.

⁶ Ebiramu phe kwaseru alì ono gbiriri jasu ẹphe rwua ẹka eze oshi More no le mgboru mkpukpu Shekemu. O buru ndu Kėnanu bu l'alì ono teke ono. ⁷ Ole Chipfu byapfutaru Ebiramu

bya asu iya: “O kwa oshilokpa ngu be mu anukota ali-a.” Ebiramu bya akpwaru Chipfu ono, byapfutaru iya nu ono oru-ngweja.

⁸ Ebiramu phe gbe l'eka ono kwaseru uzo enyanwu-awawa ubvu Betelu; je akpobe ulokwa phe l'eka Betelu no l'uzo enyanwu-ariba. Eyayi nodu l'uzo enyanwu-awawa. Ebiramu rwukwaa eka ono bya akpwaru Chipfu oru-ngweja; bya anodu l'eka ono kpo-ku epha iya. ⁹ Noo ya; Ebiramu phokata ulokwa iya tugbua kwaseru uzo echiegu ndohali.

Ebiramu bu l'ali Ijiputu

¹⁰ Tobudu iya bu; eze egu wata ememe l'ali onoya; Ebiramu phe lasha ali Ijiputu g'ephe je ebutota l'eka ono; noo kele egu ono eme shii. ¹¹ Ephe bya l'abahu l'ali Ijiputu; Ebiramu su nyee ya, bu Serayi: “Mu maru li bu nwanyi, manukaru mma. ¹² Le ndu Ijiputu -huma ngu; be ephe a-sukwa li bu nyee mu. Ephe eworu mu gbua; haa ngu gi nodu ndzu. ¹³ Sujekwa le mu le ngu bu nwune; o ya bu g'eemekwanaru mu ree l'iswi ehu ngu; teme l'iishikwapho nno mee g'ishi mu kpo-pfuru.”

¹⁴ Ebiramu phe bya abahu ali Ijiputu. Ndu Ijiputu huma le Serayi bu nwanyi, ama ntumatu. ¹⁵ Ndu no l'oke okwa Fero huma ya pho; bya eje atua onu iya l'iphu Fero. A bya eduta iya lasha ibe Fero. ¹⁶ Fero meeru Ebiramu ree l'opfu ehu Serayi; bya akpee ya aturu; kpee ya eswi; kpekwa ya pho oke le nyee nkapfu-igara; bya eduru unwoke yee unwanyi, a-nodu ejeru iya ozi nu iya. O bya akpekwa ya pho inya-kamelu.

17 Tɔbudu iya bụ; Chipfu bya alọrụ ejo iphememe tū Fero yee ndibe iya; opfu l'o dutaru nyee Ebiramu, bụ Serayi. 18 Noo ya; Fero kua Ebiramu sū iya: “?Denu g'o gude i mee mu egube iphe ọwa-a? ?Bụ ụnu be i ti kajeduru mu l'oo nyee ngu? 19 ?Bụ ụnu meru iphe, i sūru l'oo nwune ngu nwanyị; i haa; mu bya aluta iya lūaha? Ole g'o dūhabe; waa nyee ngu baa; duta iya tūgbua!” 20 Fero bya asū ge ndu-ozī iya chīfu Ebiramu. Epe chīfu yele nyee ya; waa iphemiphe, o nweru.

13

Ebiramu yele Lotu ekekaha

1 Noo ya; Ebiramu; waa nyee ya; waa iphemiphe, o nweru; yee Lotu, epe l'iya swi shi l'alī Ijiputu tūgbua lashia echięgu ndohali.

2 Ebiramu nwewaru iphe-edobe; waa mkpola-ochaa; waa mkpola-ododo shii.

3 Epe shi l'echięgu ndohali jekpopho; epe -shi l'eka-a; epe ejerwua l'eka-a; epe -shi l'eka; epe ejerwua l'eka-a; gbiriri jasū epe jerwua l'uzo isheli mkpukpu Betelu; mbū eka ono, nọ le mgbaka Betelu yele mkpukpu Eyayi ono, bụ iya bụ eka epe kpobejehawaru ụlo-ekwa phe-a; 4 teme o buru eka Ebiramu vuru uzo kpua orungweja. O nodu l'eka ono kpokuahaa Chipfu.

5 Noo ya; Lotu-a, yele Ebiramu swi-a nwekwarupho aturu, dū igwerigwe; waa eswi, dū igwerigwe; waa ụlo-ekwa, dukwapho igwerigwe.

6 Ophu alī ono asuedu ephenebo ebubu; kele iphe-edobe phe kwatakpo paa eka apaa; k'ophu

bụ l'ẹphe ta aduedu ike anọkota l'ẹka lanu. ⁷ Oo ya bụ; uswo daru ndu echeru Ebiramu iphe-edobe; yee ndu echeru Lotu nkiya. Ndu Kėnanu yee ndu Pėrezu shikwapho buru l'alı ono teke ono. ⁸ A nonyaa; Ebiramu su Lotu: "G'uswo ta adashınuru mu le ngu; ophu o dashınuru ndu echeru ngu iphe-edobe; yele ndu echeru mbedua nkemu; eshinu mu le ngu bu abubu. ⁹ I tukoerupho alı obu l'ophu huma-gbua. G'anyi ta akwofuheru l'eka lanu. Hatakpoephe ekiya ophu ii-la je eburu. I -nodu ala l'eka-ıcha; mbedua ala l'eka-utara; teke ıila l'eka-utara; mbedua ala l'eka-ıcha."

¹⁰ Lotu palia ęnya imeli bya ahuma le nsuda ęnyimu Jiđdanu, noru kpaa le mkpukpu Zowa be nggele du shii; o duephe ge mgbabu Chipfu ono; ozoo ge alı Ijiputu. Teke ono be Chipfu teke emebyidu Sodomu yee Gomora. ¹¹ Tobudu iya bu; Lotu gude ęka iya hata nsuda ęnyimu Jiđdanu l'ophu; bya egweta lashia uzo ęnyanwu-awawa. O buru iya bu l'umadzu labo ono ekekaha; ¹² Ebiramu buru l'alı Kėnanu; Lotu je ebukube mkpukpu, nogbaa le nsuda ono. O woru ulo-ekwa iya je akpobe le mgboru Sodomu gedegede. ¹³ Noo ya; ndu Sodomu nodu eme ejo-iphe; bya aburu ndu menukaru Chipfu iphe-ęji.

¹⁴ Tobudu iya bu; Lotu lufuchaephe; Chipfu su Ebiramu: "Gbę l'eka i no palia ęnya lee l'uzo isheli; waa l'uzo ohali. Liile l'uzo ęnyanwu-awawa; lekwapho l'uzo ęnyanwu-arıba. ¹⁵ Alı ono, i humakotaru ono mgburugburu be mu anukota gu l'awa ngu g'unu nweru jası l'ojejeje.

16 Mu e-me awa ngu g'ephe ha g'ēja, nọ l'ali. K'ophu bu l'ọo onye duru ike guta eja, nọ l'ali be a-du ike guta awa ngu. 17 Jephekota ali ono maru eka o jeberu l'ogologo; l'imaru g'ọ habe ọsa. Noo kele mu a-nukota ngu iya."

18 Ọo ya bu; Ebiramu phuta ulo-ekwa iya bya eje ebukube eze oshi ndu Mamure, dokoberu le Heburonu. Ọ nodu l'eka ono kpuru Chipfu orungweja.

14

Ebiramu adzota Lotu

1 Ọ buru teke ono be Amurafelu, bu eze ndu Shina; me Ariyoku, bu eze ndu Elasa; me Kedolawoma, bu eze ndu Elamu; waa Tidalu, bu eze ndu Goyimu chitaru ndibe phe tugbua jeshia ogu. 2 Ọ buru Bira, bu eze ndu Sodomu; me Birisha, bu eze ndu Gomora; me Shayinabu, bu eze ndu Adama; me Shimiba, bu eze ndu Zebowimu; waa eze Bela, bu iya bu Zowa be ephe jeru etso ogu obu. 3 Ndu k'ikpazu-a bya edzukobe chita ndibe phe jepfushia phe ogu le nsuda Sidimu, mechaaru buru Eze-enyimu Unu. 4 Ọ buru iphe, kparu ogu ono bu l'ephe nokotaru apha iri l'ebo l'eka Kedolawoma; o rwua le k'iri l'eto; ephe kwefu ike.

5 O rwua l'apha k'iri l'eno; Kedolawoma yee ndu eze ono, wupfutaru iya nu ono tuko je anodu le Asheterotu Kaneemu lwu-kpee ndu Rafa; bya anodu le Hamu lwu-kpee ndu Zuzu; bya anodukwapho le Shave-Kiriyatayimu lwu-kpee ndu Emu. 6 Ephe bya eje anodu l'ohu

úbvú ndu Siye lwu-kpee ndu Hóru; lwua phe jasú le Elu-Paranu, nò le mgboru echiegu. ⁷ Ephe bya alwaphuta azu bya eje anodu le Enu-Mishipati, bu iya bu Kadeshi; lwutakota ali Amaleku l'ophu; bya alwu-kpee ndu Amoru, bu le Hazezonu-Tama.

⁸ Tòbudu iya bu; eze ndu Sodomu; me eze ndu Gomóra; me eze ndu Adama; me eze ndu Zebowimu; wafua eze Bela, bu iya bu Zowa; wufuta bya eje akwakaa k'ogu le nsuda Sidimu; ⁹ kwaberu Kedolawoma, bu eze ndu Elamu; me Tidalu, bu eze ndu Goyimu; me Amurafelu, bu eze ndu Shina; waa Ariyoku, bu eze ndu Elasa. Oo ya bu; le ndu eze eno l'etso ndu eze ise ogu. ¹⁰ Nsuda Sidimu ono be iduma iduma, e bvutagbaru korota du igwerigwe. Obe teke ndu eze Sodomu waa Gomóra ono; me ndibe phe tukoru gbalaaha agbala; o nweru ndibe phe ndu ophu haru dalahu iya nu. Ndu ophu phoduru nu gbaru laa l'úbvú úbvú. ¹¹ Ndu eze eno ono bya atuko eku Sodomu, yele Gomóra; me nri phe gweta tugbua. ¹² Ephe kputakwapho Lotu, bu nwa nwune Ebiramu yele eku iya; eshinu o bu le Sodomu.

¹³ Onye lanu l'ime ndu gbalaru nu bya epfuaru iya Ebiramu onye Hiburu. Ebiramu bu le mgboru eze oshi ndu Mamure. Mamure bukwanu onye Amoru bya aburu nwune Eshukolu waa Ana. Ndu ono be ephe le Ebiramu tugbaru buru nanu. ¹⁴ Ebiramu numaepho l'abubu iya be a lwutaru l'ogu; o kua unwoke iya ukporo umadzu iri l'ise l'umadzu iri l'esato, a nwuru l'ibe iya, e ziru g'aalwuje ogu. Ephe chipyabe

phẹ gbapfu phẹ lẹ Danu. ¹⁵ O -rwua l'enyashi; Ebiramu bya ekekashia unwoke iya gude tsoo phẹ oḡu; lwu-kpee phẹ; chia phẹ gbiriri jasū ẹphe gbarwua Hoba, bu isheli Damasukosu. ¹⁶ Ọ natakota phẹ ivu ono, ẹphe shi gweta ono; bya edulata abubu iya, bu Lotu yee ẹku nkiya; waa unwanyi; mewaro ndu ozo, ẹphe shi rwuta.

¹⁷ Ebiramu lwu-kpechaa Kedolawoma yee ndu eze, ẹphe l'iya swi bya alwatashia; eze ndu Sodomu gba iya ndzuta lẹ nsuda Shave, bu iya bu nsuda, aza Nsuda Eze.

¹⁸ Noo ya bu; Melikizedeku, bu eze ndu Salemu gude buredi; waa mee byapfuta phẹ. Melikizedeku ono bu onye uke Chileke, bu Okalibe-kakota-shii. ¹⁹ Ọ bya agoru onu-oma nu Ebiramu su:

“Ge Chileke, bu
Okalibe-kakota-shii
kebe gube Ebiramu l'oma!
Mbụ Chileke ophu bu iya
meru igwe bya emee eliphe.

²⁰ G'e tua Chileke,
bu Okalibe-kakota-shii ẹpha!
Mbụ onye ono,
woru ndu ohogu ngu
ye ngu l'eka!”

Ebiramu nu iya oke-lanu-l'uzo-iri l'iphemiphe ono, o gwephtaruru azu ono; o nata iya.

²¹ Eze Sodomu sukwanu Ebiramu g'o haaru yebedua ndu ophu bu nemadzu; gwetawarọ ophu bu ivu nworu.

²² Ebiramu su eze ndu Sodomu: “Mu pali-akwaru ẹka riaru Chipfu angu; mbụ Chileke

ophu bu Okalibe-kakota-shii; onye meru igwe bya emee eliphe; ²³ l'ọ tọ dudu iphe, bu iphe ngu, mu a-nata; mbu m'obeta ọ buru oghu; ọzo eri akpokpa; g'ọ tọ dudu teke ii-su l'oo ngu meru Ebiramu; ọ baa eze. ²⁴ Ọ tọ dudu iphe, mu a-nata gbahaa ophu ndu mu l'iya swi riwaru eriri; waa oke-iphe ophu rwuberu ndu tso mu jee; mbu-a; gẹ Ana; waa Eshukolu; waa Mamure ria oke, rwuberu pẹ nụ.”

15

Ogbandzu Chileke yele Ebiramu

¹ E mechaa; Ebiramu numa Opfu Chipfu l'ophulenyia. Ọ su iya:

“Gẹ ndzu ba agushi ngu
Ebiramu.

Ọo mbẹdua bu onye
egbobutaje ngu nụ;
bya aburu obunggo ngu,
paru ẹka.”

² Ebiramu su: “Gube Nnajiuphu, bu Chipfu; ? bu gunu ọzo be ii-nu mu gẹ mu ta nwutaduru nwa-a; teme onye e-mecha nwekotaru ẹku mu buru Eliyẹza-a, bu onye Damasukosu-a?”

³ Ebiramu bya asukwapho: “Nta-a, g'i ti nuduru mu nwa-a bunu ohu, a nwuru l'ibe mu e-mecharia iphe mu.”

⁴ Tobudu iya bu; Chipfu su iya: “Onye ono ta abukwa iya e-ri iphe ngu. Ọ kwa nwa nwoke ophu shi ngu l'ehu e-ri iphe ngu obu.” ⁵ Ọ bya eduta iya lufu etezi bya asu iya: “Palia enya lee l'akpaminigwe gua kpokpode, no iya nu ogu; m'ọ

buru l'ii-du ike gukota iya.” Sụ iya: “Noo g'awa ngu a-ha bu ono.”

⁶ Ebiramu kweta iphe, Chipfu pfuru. O guaru iya ya l'apfube-eka-oto.

⁷ O sukwa iya pho: “Oo mbedua, bu Chipfu duru ngu dufuta le mkpukpu Uru, no l'ali Kaludiya ge mu bya anu ngu ali-a g'o buru oke ali ngu.”

⁸ Ebiramu su: “Jiko Nnajiuphu, bu Chipfu; ? denu ge mu e-shi maru le mu e-nweru iya?”

⁹ Chipfu su iya: “Wotaru mu ada eswi; waa ada eghu; waa ebili, gbacharu apha eto eto; teme waa kparaka; waa ndupfu.”

¹⁰ Ebiramu toko iphe ono wotaru iya; bya asuchaa ya ibe; bya ewocharu ibiribe iya ono dobegbaa g'o ghaaru nwibe iya iphu. Ophu o suduru ndu ophu bu enu ibe. ¹¹ Enu, erije anu phezetagbaa g'ephe vuka anu ono; Ebiramu chifu phe.

¹² Enyanwu nyihujeepho; oke mgbenya tu Ebiramu. Ochii so-kputa iya. Ochii ono agba ntumatu; teme o nodu anyi ishi edzu. ¹³ Chipfu bya asu iya: “G'o doo ngu enya ree l'oshilokpa ngu be e-mecha buru nlwamulwa l'ali, abudu nkephe; l'eemee phe ohu kpa phe ehul'eka ono unu apha. ¹⁴ E -mechaa ephe evuru eku, ha shii lwa. Ole oha ono, ephe shi ejeru ozi ono be mu a-nukwanu aphu. ¹⁵ Obenu le gubedua be a-ka nka kaghekpoo ya akaghe. L'ilapfu nna ngu phe l'ehu-guu; l'eelia ngu elili. ¹⁶ O -rwua l'ogbo k'eno be oshilokpa ngu a-lwaphuta azu

l'eka-a; kele nta-a be ejo-iphe, ndu Amoru eme teke ebuhudu.”

¹⁷ Enyanwu nyihuchaepfo le g'ochii byawaru; ite, a kpoberu oku, akpu tuntuutuu; yee oroku, enwu phoophoophoo bya aghaja ibe anu ono.

¹⁸ O buru le mboku ono be Chipfu yee Ebiramu gbaru ndzu. O su: “Oshilokpa ngu be ya nuru ali-a; e -shi le nggele Ijiputu jasule Yufuretisu.

¹⁹ Ali obu bu ali ndu Kenu; me ke ndu Kenazu; me ke ndu Kadumonu; ²⁰ me ke ndu Hetu; me ke ndu Perezu; me ke ndu Rafa; ²¹ me ke ndu Amoru; me ke ndu Kenu; me ke ndu Gigashi; me ke ndu Jiebusu.”

16

Hega yele Ishimelu

¹ Tobudu iya bu; ophu Serayi, nyee Ebiramu anwutaduru iya nwa. Ole Serayi nweru nwamgboko, shi Ijiputu, o gbaru ohu, aza Hega.

² Oo ya bu; Serayi su Ebiramu: “Ge Chipfu mewaru ophu mu anwutaduru nwa-a be iijepfukwa ohu mu g'a maru ?mu e-shi iya l'eka nweru unwegirima?”

Ebiramu kweta bya emee iphe, Serayi pfuru.

³ O buru ge Ebiramu buwaru l'ali Kenu apha iri be Serayi, bu nyee ya kutaru nwamgboko Ijiputu ono, bu ohu iya ono kee ya; o luru.

⁴ Ebiramu yele Hega kwaa; o buru iya atsuta ime.

O maerupho le ya duwaa ime bya akpo nwanyị, nwe iya nu ebo l'afu. ⁵ Serayi su Ebiramu: “O kwa gubedua be iphe-ehuka-a, mu eje-a shi l'eka. Ge mu kuru ohu mu kee ngu; o

maerupho l'ọ dụ ime bya akpọahaa mu ẹbo l'afu.
 Ọ kwa Chipfu e-kpe ikpe mu ẹ ngu.”

⁶ Ebiramu sụ Serayi: “Ohu ngu nọkwa l'ọbochi-ẹka ngu; mee ya iphe, dụ ngu ree.” Serayi kponwuahana Hega mkponwu; ọ gbalana gbafuru iya.

⁷ Tobudu iya bu; Ojozi Chipfu huma Hega ẹ mgboru ọgba, nọ l'echiegu. Ọgba ono bu ọgba, nọ l'aguga ọzo, shiru jeshia Shuru. ⁸ Ọ sụ: “Hega; ohu Serayi; ?i shi awe eje awe?”

Hega sụ: “Mu agbalaru onye nwe mu nu, bu Serayi.”

⁹ Ọo ya bu; ojozi ono sụ iya: “La azu lapfu onye nwe ngu nu je ewoze onwongu ali meje iphe, ọ suru g'i mee.” ¹⁰ Ojozi ono sukwapfo: “Mu e-me g'awa ngu dụ igwerigwe; k'ophu ephe a-buru aguta aguta.”

¹¹ Ojozi Chipfu ono sukwa iya pho:

“Ime ono, i dụ ono
 be ii-nwu nwa nwoke.
 Iphe, ii-gu iya bu 'Ishimelu'.
 Noo kele Chipfu numawaru
 ẹkwa iira k'iphe-ehuka, iije.

¹² Ọo-buru onye agirigo.

Ọo-nodu etso onyemonye opfu;
 onyemonye etsokwa iya pho
 opfu.

Ephe l'unwune iya eburu
 l'ukukanyi.”

¹³ O kua epa Chipfu, bu onye shi epfu eyeru iya nu sụ: “I bu Elu-rowi, bu iya bu Chileke enya iya dụ l'eka mu no.” Noo kele Hega sụ: “Nta-a be mu humawaru onye enya iya dụ l'eka

mu nọ.” ¹⁴ Noo iphe, e gude gụa wẹlu ono “Bee-lahayi-rọwi,” bụ iya bu, “ọ-dzụ-ndzụ-ele-mu-ęnya.” Wẹlu ono nọ lẹ mgbaka Kadęshi yẹ Bẹredu byasụ nta-a.

¹⁵ E mechaa; Hega nwụaru Ebiramu nwa nwoke. Ebiramu gụa nwata ọbu “Ishimẹlu”.

¹⁶ Ebiramu nọwaru ụkporo apha ẹno l'apha ishii teke Hega nwutaru iya Ishimẹlu.

17

Ọgbandzu, e gude ebu-úbvù gbaa

¹ Ebiramu nọepfo ụkporo apha ẹno l'apha iri lẹ tete; Chipfu byapfuta iya bya asụ: “Ọ kwa mbedua bụ Chileke, bụ Ọkwoolemka. Nodunu mu ntse g'uta ta adu lẹ ndzụ ngu. ² Mu e-me g'ogbandzu mu lẹ ngu vuru ire. Mu emee g'unu du igwerigwe shii.”

³ Ebiramu daa kpube iphu l'ali. Chileke su iya: ⁴ “A bya lẹ mbedua; waa iphe, mu e-me l'ogbandzu mu lẹ ngu. Ii-buru nnajioha, du igwerigwe. ⁵ E te ekubaedu ngu Ebiramu. Epha ngu a-buru Ebirhamu; noo lẹ mu mewaru ngu nnajioha, du igwerigwe. ⁶ Mu e-me ngu g'i zua azuzu shii; mu eshi l'awa ngu mee oha, du iche iche; teme ndu eze eshi l'awa ngu futa. ⁷ Mu e-me ogbandzu mu ono g'o buru ogbandzu, a-no ojejeje; mbu g'o buru ogbandzu mu lẹ ngu; waa ndu a-buru oshilokpa ngu l'ogbo ophu no l'iphu; k'ophu mu a-buru Chileke ngu; waa Chileke oshilokpa ngu. ⁸ Ali Kėnanu l'ophu; mbu ęka unu bu nlwamulwa nta-a be mu a-nu gu l'oshilokpa

ngu; g'ò buru okiphe unu jasuru asuru; teme mu aburu Chileke phe.”

⁹ Chileke su Ébirihamu: “A bya le gubedua; dobekwa oğbandzu mu ono. Gubedua l'onwongu; unu le ndu a-buru oshilokpa ngu l'ogbo ophu no l'iphu. ¹⁰ Waa iphe, gubedua e-me gude dobe oğbandzu mu le ngu; waa oshilokpa ngu bu owa-a: Ge ndibe ngu ophu bu unwoke g'ephe ha bukotaje ubvu. ¹¹ Gubedua e-bu ubvu g'ò buru iphe-ohubama, no l'ogbandzu mu le ngu. ¹² A -gbekpoo nta-a be iphe, bukpo nwa nwoke, a nwuru l'ibe ngu; o nowa ujiku esato be ee-buje ubvu; me le ndu bu awa ngu; me le ndu shi ohozo, bu ndu e gude okpoga zuta; mbu ndu abudu awa ngu; ¹³ me a nwuru phe l'ibe ngu-o; ozoo li gude okpoga ngu zua phe-o; g'e bufutaje phe ubvu. Oğbandzu mu ono, iphe-ohubama iya no ngu l'ogwehu ono a-buru oğbandzu ophu a-no jasuru l'ojejoje. ¹⁴ Nwoke, bu akpapyi; mbu onye ebuduru ubvu; ge ndibe phe bufu iya; kele o mebyiru oğbandzu mu.”

¹⁵ Chileke sukwapo Ébirihamu: “Nyee ngu, bu Serayi ta azaedu Serayi. Epha iya a-buru Sera. ¹⁶ Mu e-kebe iya l'oma mee ya g'ò nwutaru ngu nwa nwoke. Mu ekebe iya l'oma g'ò buru ne, nwuru oha, du iche iche; teme ndu eze ndiphe e-shi iya l'eka futa.”

¹⁷ Ébirihamu kpube iphu l'alì chia ochi bya asu onwiya: “?Nwoke, nowaru ukporo apha ise be aa-nwutaru nwa nwoke nta-a? Too ?Sera, nowaru ukporo apha eno l'apha iri a-gbekwadu nta-a nwuta nwa nwoke?” ¹⁸ Ébirihamu su

Chileke: “Jiko g'anya ngu du nu le ndzu Ishimelu!”

¹⁹ Chileke su: “Mu maru-a. O le nyee ngu, bu Sera be a-nwutaru ngu nwa nwoke. Iphe ii-gu iya bu Ayizaku. Mu l'iya; waa oshilokpa iya, etso iya l'azu be mu l'ephe a-gba ndzu, a-no ojejoje. ²⁰ O -buru ke Ishimelu be mu numawaru iphe, i pfuru. Mu kebefutaje iya l'oma mee ya g'o zushia ka l'otu. Oo-buru nna ndu-ishi iri l'ebo; teme mu emee ya g'o buru oha, paru eka. ²¹ O le oqbandzu mu bukwanu mu le Ayizaku be a-gba iya nu; mbu onye ophu Sera a-nwutaru ngu egube nta-a apha ozo.” ²² Chileke pfuebechaaru Ebirhamu iphe, o pfuru iya; o paru iya haa tugbua.

²³ Le mboku ono gedegede be Ebirhamu dutaru nwa iya nwoke, bu Ishimelu; me ndu ozo, a nwuru l'ibe iya; me ndu ophu o gude okpoga iya zuta bushia ubvu. Iphe, bukota unwoke, bu l'ibe iya be o bukotaru ubvu; ge Chileke suru g'o mee ya. ²⁴ Ebirhamu nowaru ukporo apha eno l'apha iri le tete teke o buru ubvu; ²⁵ nwa iya, bu Ishimelu nowa apha iri l'eto. ²⁶ A tuko Ebirhamu; waa nwa iya, bu Ishimelu bukota ubvu l'ujiku lanu ono. ²⁷ Unwoke, bukota l'ibe Ebirhamu l'ophu; me le ndu ophu a nwuru anwunwu l'ibe iya; me le ndu ophu a zutaru azuta l'eka ndu ohozo; be ye l'iya tukokwarupho bua ubvu obu.

Umadzu ẹto, kpapfutaru Ẹbirihamu

¹ Noo ya; Chipfu bya abyapfuta Ẹbirihamu lẹ mgboru eze oshi ndu Mamure; lẹ g'ọ nọ anọo l'ọnu ọlo-ẹkwa iya l'echi eswe. ² Ẹbirihamu palia ẹnya bya ahuma unwoke ẹto, pfuru l'atatiphu iya. Ọ hūmae phẹ phọ bya ezilihu l'ọnu ọzo iya gbapfushia phẹ. Ọ gbapfu phẹ bya ephozetaru phẹ.

³ Ọ sụ: “Jiko Nnajiuphu mu; teke mu dọ ngu l'obu; ta aghatashinu ibe mube onye-ozu ngu. ⁴ G'e kutanu nwa mini g'unu kwọo okpa tuta unme lẹ mkpula oshi-a. ⁵ Gẹ mu chọoru unu nri g'unu ria; g'ike adu unu; unu ejeshiwaro iphe, unu eje; eshi ophu unu batawaru ibe mube onye-ozu unu.”

Ẹphe sụ iya: “Ọ dọ ree; mee g'i pfuru.”

⁶ Ẹbirihamu bya emee ẹgwegwa bahu l'ọlo-ẹkwa gbapfu Sera; je asụ iya: “Ngwa; mee ẹgwegwa tuta ogbongu ukpokutu iphe, eegudeje eme buredi; tuta iya ogbongu ẹto gwọ-phube gude mee buredi.”

⁷ Ọ bya agbaru je l'ẹka eswi iya dọru; bya ahota nwada eswi, anu iya dọ bebebele je akpẹe onye-ozu iya; onye-ozu ono kpuru iya je egbua boshia. ⁸ Ọ bya apata ẹra-eswi; yẹe manu, e gude ẹra-eswi mee; waa nweswi ono, a boshiru ono dobe phẹ l'atatiphu. Ẹphe nọdu eri nri ono; ọ nọ-kube phẹ lẹ mkpula oshi ono.

⁹ Ẹphe sụ iya: “?Denu nyee ngu, bu Sera?”

Ọ sụ: “Ọ nọkwa l'ọlo-ẹkwa anyi l'ẹka phọ.”

¹⁰ Chipfu sụ iya: “Ègube nta-a apha ọzo bẹ mu lwafutajekwa azu; ọzo bụ lẹ nyee ngu, bụ Sera bẹ a-nwụ nwa nwoke.”

Sera nọ l'ọnu ụlo-ẹkwa, Chipfu gharu okotazu ngabẹ nchị. ¹¹ Ébirihamu yẹ Sera bẹ bụwaa ọgerenya bya akahụkpowaa shii; tẹme Sera nọghawa teke ogogo atsu ime. ¹² Sera chĩa ọchi l'ime obu sụ: “?Gẹ mu gbirihucharu egbirihu; tẹme nnajiuphu mu kahụwa g'ọ kahuru phọ bẹ mu a -gbẹ nta laaru iya l'ulo?”

¹³ Chipfu sụ Ébirihamu: “?Bụ gụnu bẹ Sera gude chĩa ọchi sụ: ‘Ya a-nwutakwadu-a nwa nta-a; gẹ ya kahụwaru ẹgube-a?’ ¹⁴ ?O nweru iphe, kpọru Chipfu ẹka ememe? Mu a-byakwa teke ono, mu tūru ọnu l'apha ọzo ono; ọzo bụ lẹ Sera e-nweru nwa nwoke.”

¹⁵ Ndzụ guahaa Sera; ọ tụa ẹgo sụ: “Mu ta chikwaru ọchi.”

Ọ sụ iya: “Waawaa; ị chicharu-a ọchi.”

Ébirihamu arwochiteru ndu Sodomu

¹⁶ Unwoke ono gbeshiepho alala; bya eshia ụzo Sodomu. Ébirihamu tsoru phẹ g'o durịberu phẹ. ¹⁷ Chipfu sụ: “?Mu a-nọdu awachiru Ébirihamu iphe, mu eje ememe tọo? ¹⁸ Eshi ọphu Ébirihamu e-mecha bụru eze ọha, ọkphehu dū; tẹme ọhamoha, nọ lẹ mgboko bẹ ee-gude iswi ẹhu iya kebe l'ọma. ¹⁹ Noo kele mu họtawaru iya g'ọ bụru onye a-kpọ-ziru unwu iya ụzo; ẹphe lẹ ndibe iya ndu ọphu a-nọdu etso iya l'azu; g'ẹphe meje iphe, mu sūru g'ẹphe meje, bụ iya bụ g'ẹphe meje iphe, pfuru ọto; waa iphe,

gbaru phe nū. Oo ya bu ge mu emekwanaaru Ébirihamu iphe, mu kweru iya ukwe iya.”

²⁰ Oo ya bu; Chipfu sū: “E chikuwaru iya le mkpu shii l'iphe-eji ndu Sodomu yee Gomóra be panukaru eka. ²¹ Mu nodu eje ge mu maru ? iphe-eji phe kabē dū-be eji g'e pfuru l'ō dū-be? Teke o tō dudu; mu amakwarupho.”

²² Unwoke ono ghachi kwaseru ūzo Sodomu; obenu le Ébirihamu pfukwaduru l'iphu Chipfu l'eka ono. ²³ Ébirihamu bya akpīritaru iya ntse bya asū iya: “?Ii-mebyishi ndu ejo-iphe yee ndu pfuberu-eka-oto tōo? ²⁴ ?O -buru le ndu pfuberu-eka-oto rwuru ukporo umadzu labo l'umadzu iri le mkpukpu ono? ?Ii-mebyishikwa iya pho? ?Tii gudedu iswi ehu ukporo umadzu labo l'umadzu iri, pfuberu-eka-oto, no iya nū pho haa ya? ²⁵ A maru-a l'i tii tudu ama eme iphe, dū nno; mbū g'i gbua ndu pfuberu-eka-oto yee ndu ejo-iphe; ozoo mee ndu pfuberu-eka-oto g'i meru ndu ejo-iphe. A makwaru-a l'i tii tudu ama eme iphe, dū nno; mbū ge gubedua, bū Onye-ikpe ke mgboko-a l'ophu te eme iphe, pfuru nhamunha.”

²⁶ Chipfu sū: “O -buru le mu humaru ukporo umadzu labo l'umadzu iri, bu ndu pfuberu-eka-oto le mkpukpu Sodomu be mu e-gudekwa iswi ehu phe hakota mkpukpu ono l'ophu.”

²⁷ Ébirihamu pfukwa ozo sū: “Eshinu mu gbenu kerebewanu k'epfu anu Nnajiuphu l'ebe adu iphe, mu bu gbahaa urwuku yele ntū; ²⁸ ? o -bukwanuru le ndu ono te erwuduru ukporo

labo l'iri; mbu o -buru l'ephe phoduru umadzu ise; teme ephe erwua egube ono-ee?"

Chipfu su: "Mu -huma ukporo umadzu labo l'umadzu ise l'eka ono be mu te emebyikwa iya."

²⁹ Ebirihamu bya epfua ozo su: "? O -bukwanuru ukporo labo damu be i humaru-ee?"

O su: "Mu egude nu iswi eh u ukporo umadzu labo ono haa ya ememe."

³⁰ Ebirihamu su: "Jiko g'ehu te eghukwa gube Nnajiuphu egu; ge mu pfubaro: ?o -bukwanuru ukporo umadzu l'umadzu iri be a humaru l'eka ono-ee?"

O su: "Mu te emebyikwa iya me mu huma ukporo umadzu l'umadzu iri l'eka ono."

³¹ Ebirihamu su: "Eshinu mu gbenu kerebewanu k'epfu eyeru Nnajiuphu; ?o -bukwanuru ukporo umadzu kpoloko be a humaru l'eka ono-ee?"

O su: "Mu egude iswi eh u ukporo umadzu ono haa ya emebyi."

³² Ebirihamu su: "Jiko Nnajiuphu; g'ehu te eghukwa ngu egu; ge mu jifua nwa aji lanu: ? o -bukwanuru umadzu iri kpoloko be a humaru l'eka ono-ee?"

O su: "Mu egude iswi eh u umadzu iri ono haa ya emebyi."

³³ Chipfu yele Ebirihamu pfughechaepho o tugbua; Ebirihamu lashia unuphu.

19

Eemebyishi Sodomu yele Gomora

¹ Ojosi labo ono jerwua Sodomu l'uzenyashi. Ephe jeshia; Lotu nodu anoo l'onu-abata mkpukpu ono. O humae phe pho bya agba phe ndzuta; bya ephozetaru phe woru iphu kpupe l'ali. ² O su phe: "Nnajiuphu mu; mu arwo unu g'unu bataro l'ulo mube onye-ozu unu; bya akwao okpa unu; unu akwaa ibe mu; o -rwua l'utsu; unu atugbuwaro jeshia iphe, unu eje."

Ephe su waawaa; l'ephe a-kwa l'uzo l'enyashi ono.

³ O rwo phe rwoshia phe ike gbiriri jasu ephe tsoru iya bahu ibe iya. O bya akwaaru phe eze ebyaa; mbu gheeru phe buredi, e yeduru iphe, ekoje buredi; ephe taa. ⁴ Ephe bya ala l'ulo; unwoke, shigba l'ekameka le mkpukpu Sodomu; egirima me ogerenya; bya aso-pee ulo ono mgburugburu. ⁵ Ephe bya ekua Lotu su iya: "Denu unwoke, bataru ibe ngu l'uzenyashi-a? Chifuta phe chitaru anyi g'anyi l'ephe kwaa!"

⁶ Lotu bya alufu etezi bya eworu uzo gu-chia jepfushia phe bya asu: ⁷ "Jiko ndu mu; unu ta akabeshinu mee ejo-iphe owa-a! ⁸ Unu huma le mu nweru unwumgboko labo, ephe l'unwoke teke akwaswee; ge mu chifutachiaru phe unu; g'unu mee phe iphe, du unu ree; g'unu haa unwoke-a; l'ephe bu ebyaa mu."

⁹ Ephe su iya g'o gbaleshikwaru phe l'uzo; su: "Oo gube nlwamulwa a-bya atuaharu anyi ekemu; anyi e-mekwa ngu ophu ka nkephe njo." Ephe nwuriberu Lotu; bya akpiritaru g'ephe gbajaa mgbo ono.

¹⁰ Unwoke labo ono machiepho aka lobata Lotu l'ulo; bya eworu uzo ono gu-chia. ¹¹ Ephe

mee; ndu ono, p̄furu l'ònu mgbo ono tsuahaa ishi; ẹgirima m̄ ọgerenya; k'òphu ẹphe ta ahumaeduru ọnu mgbo ono.

¹² Unwoke labo ono su Lotu: “?O nweru onye ozo, i nweru l'eka-a? ?O nweru ndu i keru nwanyi; ozoo unwu ngu k'unwoke; ozoo unwanyi; ozokwanu l'o duru ndu ozo, bu le mkpukpu-a, bu ndu gu l'ephe bu? Tụkokwa phe dufuta l'eka-a! ¹³ Noo kele anyi abyakwa emebyi eka-a. E chikuwaru Chipfu le mkpu shii l'ejophe ndu eka-a pawaru eka; o zia anyi g'anyi bya emebyishia ya.”

¹⁴ Oo ya bu; Lotu tugbunaa bya eje epfuchaaru iya ndu ephe l'iya gba l'ogo, bu ndu abya alu unwada iya; su phe: “Unu medupho ẹgwegwa futa le mkpukpu-a; noo le Chipfu abyakwa iya emebyishi.” O le ndu ogo iya riru l'oo mgbonu be ọogbaru phe. ¹⁵ O be le geregere nchi-abo; ojozi ono lwuharu Lotu ulwu su iya: “Mee ẹgwegwa duta nyee ngu; waa unwumgboko labo ibe ngu, bu ndu ophu no l'eka-a! Odumeka be unu a-lakwa l'iyi teke aa-nu mkpukpu-a chipfu.”

¹⁶ O jeshia abyibyibe; unwoke ono kputa iya l'eka; bya akputa nyee ya; ye le unwumgboko ibe iya ephebebo; kpufu le mkpukpu ono; noo kele Chipfu aphuru phe obu-imemini. ¹⁷ Ephe kpufutachae phe pho; onye lanu su phe: “Unu gbaa oso ndu unu! Unu ta aghakwa enya l'azu; ophu unu ejekwa apfuru apfuru le nsuda! Unu gbakwaru laa l'ubvu! Odumeka be unu a-lakwa l'iyi!”

¹⁸ Lọtụ sụ p̄hẹ: “Waawakwa; jikonu nnajiuphu mu p̄hẹ! ¹⁹ Eshi ọp̄hu m̄be onye-ozì unu d̄u unu l'obu; unu goshiwa l'unu yeru mu obu ọkpobe eyeye; k'ọp̄hu unu dzọru ndzụ mu; gẹ mu te jeshinu agba ala l'úbvú! Ọdumeka bẹ ẹjọ iphe-ẹhuka ono a-byapfutakwa mu; mu anwụhu. ²⁰ Unu lekpodapho! O nweru mkpụkpu, nọ-a lẹ mgboru ẹka-a, d̄u ntse k'ọp̄hu mu a-gbaru laa ya; t̄eme ọ ha nwanshii. ?Unu te eledu ẹn̄ya lẹ mkpụkpu ọbu ta abadu ishi? Gẹ mu gbanuru laa ẹka ono; k'ọp̄hu mu a-nọdu ndzụ.”

²¹ Ọ sụ iya: “Ọ d̄eph̄o ree; mu e-kwetaeph̄o iphe, ì r̄w̄oru; mu te emebyishidu mkpụkpu k'ono, iip̄fu op̄fu iya ono. ²² Ọle ọ b̄u; gbaru laa ẹka ono ẹgwegwa! Noo k̄ele o to nwed̄u iphe, mu e-me gbiriri jas̄u l'i jerwua ẹka ono.” Noo iphe ono meru g'o gude e kua mkpụkpu ono Zowa.

²³ Lọtụ gbarwushia Zowa; ẹn̄yanwu nọdu aawatakpoeph̄o awata. ²⁴ Chipfu dzee ọku nsh̄i-egbe gẹ mini lẹ Sodomu ȳle Gómóra; mb̄u o shi l'ẹka Chipfu ọp̄hu nọ l'imigwe. ²⁵ Ọ bya atuko mkpụkpu ono; m̄e ns̄uda ono l'ophu mebyishik̄ota; bya emebyishikwaph̄o iphe, b̄u ndu buk̄ota lẹ mkpụkpu ono; m̄e iphe, futaru efuta, dz̄u ndz̄u l'al̄i ono. ²⁶ Nye Lọtụ ghaa ẹn̄ya l'az̄u; ọ gh̄o obvudu únú.

²⁷ L'onmewa utsal̄u mb̄oku ono Ébirihamu tehu; bya ejeshia l'ẹka o shi p̄furu l'atatip̄hu Chipfu p̄h̄o. ²⁸ Ọ gb̄e l'ẹka ono lee ẹn̄ya lẹ Sodomu ȳle Gómóra; bya elek̄ota ẹn̄ya lẹ ns̄uda ono l'ophu. Ọ b̄uerup̄ho iphe, ọ h̄umaru b̄u

enwuru-oku, akpu ke tuntuutuu g'eka oku enwu phoophoohoo.

²⁹ Oo ya bu; le ge Chileke mebyishiru mkpukpu ono, no le nsuda ono be o nyataru Ebirihamu bya edufuta Lotu le mkpukpu, o shi buru teke o meru ge mkpukpu ono buru ola l'iyi.

Lotu ye le unwu-ada iya

³⁰ Lotu ye l'unwada iya nonyaa bya ahaa Zowa je eburu l'ubvu; noo kele ndzu ebu le Zowa nonyaru guahaa ya. Epehe l'unwada iya ono ephenebo tugbua je eburu l'ime ogba. ³¹ O -rwua ujiku lanu; onye k'ogeranya su onye ke nwata: "Nta-a be nna anyi kahwaru; ophu o budu l'o duru nwoke, bu l'uswe iya-a, anyi l'iya akwa, bu g'eemeje iya le mgboko l'ophu. ³² G'anyi chee nna anyi mee; g'anyi eje g'anyi l'iya kwaa; g'anyi shi l'ehu nna anyi mee g'awa anyi phodu."

³³ L'enyashi ono be epehe cheru nna phe mee; onye k'ogeranya je aze epehe l'iya kwaa; ophu o madu teke o byaru aze-kube iya; teme ophu o makwapho teke o gbeshiru.

³⁴ O -rwua le nchitabohu iya; onye k'ogeranya su onye ke nwata: "L'enyashi unyaphu be mu le nna mu kwawaru. G'anyi chebakwaa ya mee ozo l'enyashi-a; g'i je g'unu l'iya kwaa. Oo ya bu g'anyi eshi l'ehu nna anyi mee g'awa anyi phodu." ³⁵ Epehe bya echekwapho nna phe mee ozo l'enyashi ono. Onye ke nwata je; epehe l'iya kwa; ophu o makwapho teke o byaru bya aze-kube iya; ozo teke o gbeshiru.

³⁶ Tobudu iya bu; Lotu yee unwu iya nwanyi ono ephenebo ime. ³⁷ Onye k'ogeranya bya

anwụa nwoke; o woru iya gụa Mówabu. Ọ bụru iya bụ nna ndu Mówabu ntanụ-a. ³⁸ Onye ke nwata nwutakwapho nwoke; o woru iya gụa Benu-Ami; ọo ya bụ nna ndu Amonu ntanụ-a.

20

Ébirihamu yẹle Abimeleku

¹ Ébirihamu shi l'ẹka o bu tugbua shia ụzo echiegu, nọ l'ọhali; bya eje eburu ọ mgbaka Kadeshi yee Shuru; o je ebutọta ọ Gera. ² Ọ bụru l'ẹka ono be Ébirihamu nọ sụ ọ nye ya, bụ Sera bụ nwune iya ke nwanyị. Abimeleku, bụ eze ndu Gera zia; e je edutaru iya Sera.

³ Obenu ọ Chileke byapfutaru Abimeleku ọ nrwọ l'enyashi ujiku lanụ; bya asụ iya: “Ị buakwaa maa. Ọ bụru iphe, kparụ iya nụ bụ nwanyị ono, i dutaru ono. Nwanyị ọbu bukwa nyee nemadzụ.”

⁴ Ọle Abimeleku be epe l'iya teke akwadụ. Ọo ya bụ ọ sụ: “Nnajiuphu; ?ii-mebyishikwapho ọha, adudu iphe, epe meru? ⁵ ?To pfunuru mu-a l'onwiya sụ l'ọo nwune iya nwanyị? Tọo nwanyị l'onwiya; ?ta asunuru mu-a l'ọ kwa nwune iya ke nwoke? Obu gukwaru mu iphoro l'iphe, mu meru; teme iswi dukwa mu pho mma.”

⁶ Chileke sụ iya ọ nrwọ ono: “Ọ bụ eviya; mu makwaru-a l'imeru iya l'obu, guru iphoro. Ọ bụru iphe ono, meru g'ọ gude ophu mu ekwedu g'i meswee mu. Mbụ l'ọo iphe ono meru iphe, mu ekwedu g'i denyi iya ẹka. ⁷ Ngwa; dulaaru nwoke ono nyee ya; kele ọ bukwa onye

mpfuchiru. Oo-pfuru-a nu mube Chileke l'iswi ehu ngu g'i nodu ndzu. Teke i ti duladuru iya; makwaru le gubedua; unu le ndibe ngu buakwaa maa."

⁸ O -rwua l'onmewa utsu Abimeleku bya ekuko ndu-ozu iya g'ephe ha; bya akokotaru phe iphemiphe, nwuru nu. Epe numae ya pho; ndzu rwuta phe. ⁹ Abimeleku kua Ebirihamu; o bya; o su iya: "?Bu gunu be i meru anyi egube-a? ?Bu awe be mu mesweru ngu meru g'o gude i mee g'a taa mu uta, ha egube-a; mbu mbedua mu le ndu no l'ali-eze mu? I mekwaru mu iphe, i tigi kabedu mee mu!" ¹⁰ Abimeleku bya aja Ebirihamu su: "?Bu gunu kpakporu iphe, i meru iphe ono?"

¹¹ Ebirihamu su: "Mu riru l'eshinu o to nwedu ndu atsü Chileke ebvu, bu l'eka-a be ephe e-gbu mu l'opfu ehu nyee mu. ¹² Ozo bukponu le-a; l'o kwa nwune mu gedegede; kele o bukwa-a nna mu nwuru iya; ole mu l'iya te shikwanu le ne lanu; ole mu alukwanu iya alulu. ¹³ Chileke meepho ge mu shi l'okpoku nna mu bya awata aghaphe aghaphe-a; mu su nyee mu ono: 'Waa g'ii-gude goshi l'i yeru mu obu baa: Iphe, bukpo ekameka anyi jeru; subjekwa le mu bu nwune ngu.' "

¹⁴ Abimeleku bya achita aturu; rwuta eswi; chita ohu; unwoke me unwanyi; tuko chiru nu Ebirihamu; bya edulatakwaru iya pho Sera, bu nyee ya. ¹⁵ O bya asukwa iya pho: "Wakwa ali mu baa; je eburu l'eka du ngu ree."

16 Sera bẹ ọ sụru: “Mu nṣakwaru nwune ngu ẹkpa mkpọla-ọchaa iri; noo iphe, mu gude mezia emeswe, e mesweru ngu l’atatiphu ndu unu l’ẹphe swị. Iswi dṣkotakpo ngu mma.”

17 Ẹbirihamu pfuru nṣ Chileke; Chileke bya emee Abimeleku; mẹ unyomu iya; mẹ unwumgboko ndu ọphu bṣ ohu iya g’ẹphe nwushiaha unwu ọzobaa; 18 kele Chipfu shi mechia unwanyi ibe Abimeleku ẹkpa-nwa; ọ bṣuru l’iswi ẹhu nyee Ẹbirihamu, bṣ Sera.

21

Anwunwu Áyizaku

1 Chipfu bya emeeru Sera eze-iphe-oma, bṣ g’o pfuru. Mbṣ l’o meru Sera iphe, o kweru iya ukwe iya. 2 Sera tsṣta ime bya anwṣaru Ẹbirihamu nwa nwoke lẹ nka. Ọ bṣerupho teke Chileke kweru iya ukwe iya gẹdegede bẹ a nwṣuru iya. 3 Ẹbirihamu woru nwa nwoke ono, Sera nwṣtaru iya ono gua Áyizaku. 4 Nwa iya ono, bṣ Áyizaku nọpoho ujiku ẹsato; Ẹbirihamu woru úbvù bua ya, bṣ iya bṣ gẹ Chileke sṣru g’o meje iya. 5 Ẹbirihamu bṣ iphe, ọ nọru bṣ ụkporo apha ise teke a nwṣuru iya Áyizaku.

6 Sera sṣ: “Chileke meakwaru gẹ mu chĩa ọchi; tẹme iphe, bṣkpoo onye nṣmaru iya nṣ bẹ mu l’iya a-tṣko chĩa ọchi.” 7 Ọ bya asṣfukwapho: “? Bṣ onye gege asṣ Ẹbirihamu lẹ mu e-mecha chee nwa ẹra? Ọle mu mechalẹru-a nwṣtaru iya nwa nwoke lẹ g’o kahṣwaru akahṣ-a.”

Aachifu Hega yele Ishimelu

⁸ Nwata ono bya evuta; a mifu iya onu l'era. O buru mboku ono, a mifuru iya onu l'era ono be Ébirihamu shiru nri, ha shii. ⁹ Sera huma le nwa nwoke, Hega, bu nwanyi Ijiputu nwuru Ébirihamu be epfuru iya nu. ¹⁰ O su Ébirihamu: "Jekwa achifu nwanyi-a, bu ohu-a yele nwa iya; noo kele nwa nwanyi ono, bu ohu ono; yele nwa mu, bu Áyizaku ta agbakwaru mgba l'eku ngu."

¹¹ Iphe ono buru aphu tsoru Ébirihamu; kele o bu opfu ehu nwa iya be eepfu. ¹² Obenu le Chileke suru iya: "Ge ke nwata-okoro ono ye l'ohu ngu nwanyi ono ta abushiru aphu tsoru ngu. Jekwa emee iphe, Sera pfuru ngu; noo kele o Áyizaku be awa ngu e-shi l'eka jaa. ¹³ Mu emekwapho nwatibe ohu ngu ono g'o buru oha eka iya; eshinu o bu iphe, shi ngu l'ehu."

¹⁴ O -rwua l'onmewa utsu nchita-abohu iya; Ébirihamu bya ewota nri; bya ekuru mini ye l'akpo, eeyeje mini woru nu Hega. O woru iya tukobe iya l'ukuvu bya achifu iya; ephe le nwata-okoro ono. Ephe tugbua je etsoru echiegu Biye-Sheba ghapheaha.

¹⁵ Mini, no l'eda-akpo ono -bvuepho; o woru nwata ono nyebe le mkpula irwu lanu l'eka ono. ¹⁶ O tugbua je anodu iche le mgboru eka ono; l'eka bu; a -gbaa apfu l'oojerwua ya. Noo kele o riru su le ya taa nodudu ele nwata ono enya g'o nwuhu. O nodu le mgboru eka ono bya awata ara ekwa.

¹⁷ Chileke numa olu nwata ono l'eka oora ekwa. Ojozi Chileke shi l'imigwe kua Hega; bya

asụ iya: “?Bụ gunu Hega? Gẹ ndzụ ba agushi ngu; noo lẹ Chileke nūmaru olu nwata ono lẹ g'ọ zẹ l'ẹka ono ara ẹkwa. ¹⁸ Gbeshi kulia nwata ono ekuli; gudesia ya ẹka; kele mu e-me iya g'ọ buru oha, parụ ẹka.”

¹⁹ Chileke bya emee; ẹnya sahu iya; o hūma welu, mini du. O bya eje eworu mini kujia l'eda-akpo ono; bya echebe nwata ono.

²⁰ Chileke nọ-kube nwata ono lẹ g'oovukpọepfo. O buru l'echiegu; jasụ o buru o-gba-apfu. ²¹ O buru g'o bu l'echiegu Paranu be ne iya jeru alutaru iya nwanyi l'ali Ijiputu.

Ébirihamu waa Abimeleku agba ndzu

²² Lẹ teke ono be Abimeleku; waa Fayikolu, bu onye-ishi ndu ojogu iya suru Ébirihamu: “Chileke nọ-kubekwa ngu l'iphemiphe, iime. ²³ Rinaaru mu nte l'atatiphu Chileke l'ẹka-a l'i ti byadu agbaru mu ẹregede; ophu igbaduru iya unwegirima ibe mu; ozo oshilokpa mu. O buchia g'i goshi l'i yeru mu obu; bya eye mkpukpu-a obu; mbu mkpukpu-a, i lwaru alwalwa-a; egube ono, mu goshiru lẹ mu yeru ngu ono.”

²⁴ Ébirihamu sụ: “Mu e-ri-a nte obu.”

²⁵ Ébirihamu bya epfuaru Abimeleku ke welu mini, ndu-ozu Abimeleku nataru iya.

²⁶ Abimeleku sụ: “Mu ta amakwa onye meru iya nu; ophu i tiki pfusweru mu iya; mu teke anuma-swekwaa ya abudu ntanu-a.”

²⁷ Ébirihamu bya achita aturu; rwuta eswi bya achie Abimeleku; ephenebo bya eworu ndzu

gbaa. ²⁸ Ébirihamu bya ahota ada-aturu esaa l'igwe aturu iya dobe iche. ²⁹ Abimeleku su Ébirihamu: “?Bu gunu meru g'o gude i hota ada-aturu esaa ono dobe iche?”

³⁰ O su: “Ngge ada-aturu esaa-a, shi l'eka mu-a g'o buru iphe, agba ekebe l'oo mu turu welu-a.”

³¹ E woru eka ono gube Biye-Sheba; kele eka ono be umadzu labo ono riru nte.

³² Epe gbachaepho ndzu ono le Biye-Sheba; Abimeleku; waa Fayikolu, bu onye-ishi ndu ojogu iya laphushia azu l'ali ndu Filisitayinu.

³³ Ébirihamu bya eworu oshi tamarisuku dzaa le Biye-Sheba; bya anodu l'eka ono kpoku Chiojeje, bu Chipfu. ³⁴ Ébirihamu bukpooru l'ali ndu Filisitayinu no odu.

22

Chileke ahù Ébirihamu ama

¹ E mechaa Chileke bya ahua Ébirihamu ama. O kua ya su: “Ébirihamu!”

O za iya enu.

² Chileke su: “Duta nwa ngu; mbu mkpako nwa ngu, bu Ayizaku, bu onye i yeru obu gude je l'ali Moriya. Gude iya gwee ngweja-akpo-oku l'ubvu lanu, mu e-goshi ngu.”

³ Onmewa utsu nchita-abohu iya Ébirihamu gbeshi bya edozichaa nkafu-igara iya ree. O duta ndu-ozu iya umadzu labo; waa nwa iya, bu Ayizaku. O wataepho nku, suru iya egude gwee ngweja-akpo-oku ono vuru tugbua; o buru phe eje eka ono, Chileke pfuru iya opfu iya ono. ⁴ O

-rwua mboku, kwe phe eto; Ebirihamu jenyaa bya apalia enya huma eka ono uzenya. ⁵ O su ndu-ozu iya ono: "Unu nodukwa l'eka-a; unu le nkapfu-igara ono; ge mu le nwa mu jeribebaaru eka pho je abaarū Chipfu eja lwaphuta azu byapfuta unu."

⁶ Ebirihamu bya apata nku, ee-gude gwee ngweja-akpo-oku ono woru boo nwa iya, bu Ayizaku; yebedua gude oku; yele mma. Ephenebo swiru tugbua. ⁷ Ephe jenyaa; Ayizaku su nna iya, bu Ebirihamu: "Nnana!"

Ebirihamu su: "Owee nwa mu!"

Ayizaku su: "Nku ye oku duwaa; obenu? denuhunu aturu, ee-gude gwee ngweja-akpo-oku ono?"

⁸ Ebirihamu su iya: "Nwa mu; Chileke a-nu-a aturu, ee-gude gwee ngweja-akpo-oku ono." Ephenebo kwaseru; o buru phe atugbu.

⁹ Ephe rwuepho eka ono, Chileke pfuru iya opfu iya ono; Ebirihamu kpua oru-ngweja l'eka ono; bya eworu nku doo ya. O bya ekee nwa iya, bu Ayizaku egbu bya eworu iya tu-kobe l'eli nku ono. ¹⁰ O machia eka bya ewota mma g'o gude gbua nwa iya ono, bu Ayizaku. ¹¹ Ojosi Chipfu gbē l'imigwe kua ya oku su: "Ebirihamu! Ebirihamu!"

O za iya enu.

¹² O su: "Te ebyikwa nwata ono eka! Ta adukwa iphe, ii-me iya. Nta-a be mu maru l'itsu Chileke ebvu; noo kele i ti sephuduru nwa ngu azu; mbu nwa ngu lanu kpoloko."

¹³ Ébirihamu bya apalia ɛnya; bya ahuma ebili, mpu iya kwagaru l'iphe. O je akputa ebili ono gbua gude gwee ngweja-akpo-oku ono; paru nwa iya ono haa. ¹⁴ Oo ya bu; Ébirihamu woru ɛka ono gube: “Chipfu, bu Okwoolemka.” Gbiriri byasu me ntanu-a be aasuje: “L'eli ubvu Chipfu be aa-kwo ngu le mka.”

¹⁵ Ojosi Chipfu bya eshi l'imigwe kua Ébirihamu k'ugbo ebo bya asu iya: ¹⁶ “Mu gudeakwa onwomu ria nte. Eshi ophu i meru iphe-a; mbu eshi ophu i ti sephuduru nwa ngu azu; mbu nwa ngu lanu kpoloko; ¹⁷ be mu kebefutaje ngu l'oma; bya emee g'awa ngu du igwerigwe ge kpokpode, du l'akpaminigwe; waa g'aja, du l'aguga-enyimu. Oshilokpa ngu be l'a-nata mkpukpu ndu ohogu phe; ¹⁸ teme o buru eri ngu be ee-shi kebe ohamoha, nokota le mgboko-a l'oma; noo kele i ngaberu mu nchi.”

¹⁹ Ébirihamu bya abyapfuta ndu-ozu iya; ephe tuko lashia azu le Biye-Sheba. Ébirihamu buwaruro le Biye-Sheba.

Unwu Nahọ

²⁰ E mecha; a bya epfuaru Ébirihamu su iya: “Milika nwushikwaru nwune ngu, bu Nahọ unwegirima unwoke. ²¹ Oo Uzu, bu okpara; Buzu buru nwune iya nwoke; waa Kemelu. Kemelu ono mecha buru nna Aramu. ²² A nwua Kesedu tsoke Kemelu; waa Hazo; waa Piludashu; waa Jidulafu; waa Betuwelu.” ²³ Betuwelu ono mecha bya aburu nna Ribeka. O buru unwegirima esato ono be Milika

nwushiru nwune Ébirihamu, bu Nahọ. ²⁴ Onye ọp̄hu ọ ọto ludu ọkpobe alulu, ẹpha iya bu Ruma be nwutakwaru iya pho unwegirima. Ẹpha phe bu Teba; waa Gahamu; waa Tahashu; waa Maka.

23

Anwuhu Sera

¹ Sera noru ukporo apha ishii l'apha esaa. ² O nwuhu le Kiriyatu-Araba, bu iya bu Heburonu, no l'ali Kėnanu. Ébirihamu kwaa Sera; raa ẹkwa iya.

³ Ébirihamu bya agbeshi l'aguga nyee ya ono, nwuhuru nu ono; bya ejepfu ndu Hetu; je asu phe: ⁴ “Mu bukwa nlwamulwa; mbu onye shi ohozo lwapfuta unu. Jiko unu renaa mu ali; ge mu lia odzu nyee mu-a.”

⁵ Ndu Hetu su Ébirihamu: ⁶ “Nnajiuphu; anyi suru-a: i bukwa onyibe, paru ẹka l'echilabo anyi. Hatakpoep̄ho ilu ndu anyi ọp̄hu kachaa ngu ree je elia nyee ngu. O to nweđu onye ndu anyi, a-jika su g'i ti lishi iya l'ilu nkiya.”

⁷ Ébirihamu bya agbalihu bya ephozeru ndu ali ono, bu iya bu ndu Hetu. ⁸ O su phe: “O -buru l'ọ du unu ge mu lia odzu nyee mu be mu suru-a: g'unu je arwooru mu Ẹfuronu, bu nwatibe Zoha; ⁹ g'o ree mu ogba Makupela iya pho, no l'ishi ali iya ono. Unu su iya g'o ree mu iya ọkpobe aswa iya; g'ọ buru ẹka ee-lije odzu l'ibe unu.”

¹⁰ Ẹfuronu ono, bu onye Hetu ono be epe le ndu ndu phe tukokwaru-a nodukota l'eka ono l'onu-abata mkpukpu ono. O raa ya arara k'ọp̄hu ndu Hetu, byakotaru ẹka ono

nụmakotaru iya; sụ Ébirihamu: ¹¹ “Nnajiuphu; waawakwa! Mu sụru-a: mu p̄furu l'atatiphu ndu alì mu ep̄fu sụ g'i nwokotaru alì ono l'ophu; nworu ōgba, nọ iya nụ. Je elia ya rọ odzu nyee ngu!”

¹² Ébirihamu bya ephozetakwa ozo l'atatiphu ndu alì ono; ¹³ bya asụ Ẹfuronu; mbụ pfua ya ndu alì ono numa-dzuru; sụ iya: “Mu sụru-a; o - b̄uru l'ìi-nụ mu alì ōbu bẹ mu a-p̄fụ ngu-a okpoga l'aswa alì ōbu. Natanụ mu aswa iya; k'ophu mu e-je elia odzu nyee mu l'eka ono.”

¹⁴ Ẹfuronu sụ Ébirihamu: ¹⁵ “Mu sụru-a nnajiuphu; alì ono sụkwaru ụnu mkpola-ōchaa. Ōle ō bụ; ?bụ ḡunu bụ iphe ono bụ lẹ mgbaka mu lẹ ngu? Je elia ya rọ odzu nyee ngu.”

¹⁶ Ébirihamu kweta iphe, Ẹfuronu h̄uru iya; bya eworu aswa alì ono, o h̄uru l'ip̄hu ndu Hetu ono p̄fua ya. Iphe, o p̄furu iya bụ ụnu mkpola-ōchaa, a t̄uru l'ekpa, e gude azụ aswa teke ono.

¹⁷ Oo ya bụ; e woru alì Ẹfuronu, nọ lẹ Makupela ree Ébirihamu. Makupela ōbu nọ-kube Mamure. E reru iya alì ōbu; ȳe ōgba, nọ iya nụ; m̄echa oshi, nọ je akpaa l'oke iya.

¹⁸ Iphe, bụ ndu Hetu l'ophu, bụ ndu d̄oru l'onu-abata mkpukpu ono nọkota h̄uma teke e reru Ébirihamu alì ono g'ọ b̄uru alì iya. ¹⁹ E mechaa; Ébirihamu lia nyee ya, bụ Sera l'ōgba ono, nọ l'alì Makupela ono; nọ-kubekwapho Mamure, bụ iya bụ H̄eburonu ono, nọ l'alì K̄enanu ono.

²⁰ O b̄uru iya bụ lẹ ndu Hetu woru alì ōbu; ȳe l'ōgba, nọ iya nụ; bvuaru Ébirihamu; o b̄uru alì iya bya ab̄uru eka ee-lije odzu.

24

Áyizaku waa Ribeka

¹ Ébirihamu kahwamaru buru ogerenya shii; teme Chipfu kebewa iya l'oma l'uzomuzo. ² O bya ekua onye ophu bu onye-ishi le ndu-ozu iya; mbu onye ophu eletakota iphemiphe, o nweru enya; bya asu iya: "Dee mu eka l'ehe. ³ Gude epha Chipfu, bu Chileke ophu bu l'imigwe; bya eburu l'eliphe; ria nte l'i tii lutaduru nwa mu Áyizaku nwanji, shi l'ibe ndu Kénanu, anyi l'ephe bu l'eka-a. ⁴ L'ii-je l'ali mu; mbu l'ibe abubu mu gedegede je alutaru nwa mu, bu Áyizaku nwanji."

⁵ Onye-ozu iya ono su iya: "?O -bukwanuru le nwanji obu te ekwedu l'ootsoru mu alwa eka-e; ?mu duta nwa ngu gude lashia ali ono, i shi ono to?"

⁶ Ébirihamu su iya: "Be dutakwapho nwa mu laa ali eka ono ozo! ⁷ Chipfu, bu Chileke k'imigwe, bu onye dufutaru mu l'okpoku ibe nna mu; waa l'ali, a nwuru mu anwunwu; mbu onye pfuru yeru mu nu; bya ekwee mu ukweiphe ribua ya l'angu su l'awa mu be ya a-nu ali-a; Chileke ono e-zia ozo iya g'unu l'ia swiru; k'ophu ii-luta nwanji l'eka ono dulataru nwa mu. ⁸ O -buru le nwanji obu te ekwedu ngu etsoru; evu ngu ogodogo. Oo epho g'i ti dukwaru nwa mu laa ali eka ono ozo!" ⁹ Oo ya bu; onye-ozu iya ono bya eye nnajuphu iya eka l'ehe; bya eria angu l'opfu ono.

¹⁰ Onye-ozu iya ono bya achita anu-ije, bu inya-kamelu nnajuphu iya iri gude tugbua.

Nnajiuphu iya ono hakwarupho nu iya iphe, dugbaa ree; o gude; o buru iya eje ali Mesopotemiya. O jerwua bya abahu mkpukpu aka Nahọ bu. ¹¹ O mee g'inya-kamelu ono g'ephe ha gbushichaa ikpere le mgboru welu, no l'azu mkpukpu ono k'ophu o-nyizeta. Teke ono buwaa uzenyashi; bya aburu teke unwanyi awufuje le mkpukpu je eseta mini.

¹² Tobudu iya bu; onye-oziri Ebirihamu ono pfuru nu Chileke su: "Jiko Chipfu, bu Chileke ke nnajiuphu mu, bu Ebirihamu. Menaa g'ije mu ntanu-a nweru ishi! Goshinu l'i yeru nnajiuphu mu, bu Ebirihamu obu! ¹³ Mbua; o kwa welu be mu no-kube-a; teme unwumboko shi le mkpukpu-a wufuta abya eseta mini. ¹⁴ Menaa g'o buru; teke o nweru unwumboko ono onye ophu mu suru: 'Jiko phozetanu ite ngu ge mu nguta mini'; o -kweta chebe mu iya; bya asu le ya e-jekwa echebefua inya-kamelu mu; g'onye ono bukwaru onye i hotaru onye-oziri ngu, bu Ayizaku. Noo iphe, l'e-me ge mu maru l'i yeru nnajiuphu mu, bu Ebirihamu obu."

¹⁵ O nodu epfukwadu anu Chileke ono; Ribeka nodu abyawaa ye l'ite, o nmako l'ukuvu. O buru nwatibe Bituwelu. Bituwelu bukwanuru nwatibe Milika, bu nyee Nahọ. Nahọ ono bukwanuru nwune Ebirihamu. ¹⁶ Nwamgboko ono nodu ama ntumatu; teme o dobe onwiya oru; kele o to nwe du nwoke, yee ya kwajewaru. O bya eje le welu ono je esejia ite iya mini nmakoru lufuta.

17 Onye-ozì onò bya emee ẹgwegwa bya agbapfu iya sù iya: “Jìkò chebenu mu minì l'ite ngu onò nwanshì gẹ̀ mu ngụ̀a.”

18 Ọ̀ sù: “Ngụ̀aro nnajìuphu mu!” Ọ̀ bya ezia ite onò ẹgwegwa bya apata iya l'ẹ̀ka gude chebe iya minì onò.

19 Ọ̀ chebechaa ya minì ọ̀bu ọ̀ sù: “Mu esetafukwaru ìnya-kamẹ̀lu ngu g'ẹ̀phe ngụ̀a jasù ẹ̀phe angù-dzuru iya.” 20 Ọ̀ mee ẹgwegwa bya awùfu minì l'ite iya onò woru ye l'iphe, eeyejeru anù minì; bya agbaphu azù lẹ̀ wẹ̀lu je esetaba minì ọ̀zo. Ọ̀ seẹ̀ ya phọ̀ gbirìrì jasù ọ̀ sù-dzuru ìnya-kamẹ̀lu onò angungu. 21 Ọ̀phu onye-ozì onò epfukpọ̀daru mẹ̀ akpùru opfu lanù. Ọ̀ nọ̀du egekpọ̀e ya phọ̀ g'ọ̀ maru ?Chipfu kabẹ̀ mewaa ijẹ̀ iya; ọ̀ nweru ishì tọ̀o?

22 Ìnya-kamẹ̀lu onò ngughechaepho minì ọ̀bu; nwoke onò bya achifuta eregede-ìmi, e gude mkpirikpu mkpọ̀la-ododo mee; waa mgbalẹ̀ka labọ̀, e gude mkpọ̀la-ododo, ẹ̀rwa iya dù shẹ̀kelu iri mee woru chiẹ̀ ya. 23 Ọ̀ jìà nwamgbọ̀ko onò sù iya: “?Ì bú nwatibe onye? Jìkò mu sùru-a: ?o nweru ẹ̀ka anyi a-zẹ̀ l'ìbe nna ngu g'anyi je akwaa l'ẹ̀nyashi-a?”

24 Ọ̀ sù iya: “Mu búkwa nwatibe Bituwẹ̀lu; nwa, Milika yeru Nahọ̀.” 25 Ọ̀ bya epfufua ya sù: “Anyi nweru ẹ̀swa oyii; yẹ̀le k'ọ̀kponku shii; waa ọ̀lo, ìi-kwa l'ẹ̀nyashi-a.”

26 Nwoke onò bya ephureta bya abaarù Chipfu ẹ̀ja sù: 27 “G'ajaja búru kẹ̀ Chipfu, bú Chileke kẹ̀ nnajìuphu mu, bú Ẹ̀birìhamu. Mbù Chipfu ahadùru Ẹ̀birìhamu; ọ̀ yẹ̀e ya phọ̀ obu g'ọ̀ yeru

iya ya; bya apfushikwapho ike l'iphe, oomeru iya. A bya le mbedua be Chipfu duwaru ije durwuta ibe abubu nnajiuphu mu phe.”

²⁸ Nwamgboko ono bya agbaru laa unuphu je atuko iphemiphe ono kokotaru ndu bu l'ulo ne iya. ²⁹ Ribeka nweru nwune nwoke, aza Lebanu. Lebanu gbagbua jeshia nwoke obu ndzuta le welu l'eka ono; ³⁰ kele o humaru eregede-imi pho; waa mgbaleka, nwune iya nwanyi gba l'eka; bya anumakwapho iphe ono, Ribeka pfuru su l'oo iphe, nwoke ono pfuru iya ono. O tugbua jepfushia nwoke obu; o jeshia o pfuwaru pfu-kube inya-kamelu iya le mgboru welu ono.

³¹ Tobudu iya bu; Lebanu su iya: “Bata abata-o! Gube onye Chipfu goru onu-oma nu! ?O nwuru inwu-agma be i jeru apfuru l'eka ono? Mu doziakwaru ngu ulo; bya edoziwaa eka inya-kamelu ngu a-doru.”

³² Oo ya bu; nwoke ono bahu l'ulo ono. Lebanu bya atoshia inya-kamelu iya iphe, o shi vuru. O bya achitaru inya-kamelu ono g'ephe ha eswa oyii; waa k'okponku; bya apataru yebedua yee unwoke, ephe l'iya swi mini g'ephe kwoo okpa.

³³ A bya akwata nri doberu iya l'atatiphu. O su le ya te erikwa nri jasu teke ya pfuadaru iphe, ya byaru.

Lebanu su iya: “Ngwanu; pfunaa ya!”

³⁴ Oo ya bu; o su: “Mu bukwa onye-ozii Ebirihamu. ³⁵ Chipfu mewaru nnajiuphu mu iphe-oma, paru eka. O buwaru onye nweru iphe ntumatu. O nuru iya aturu; waa eswi; waa mkpola-ochaa; yeke mkpola-ododo; waa ohu,

dụ igwerigwe; unwoke mę unwanyi; waa ìnya-kamẹlu; waa nkafu-ìgara. ³⁶ Nyee nnajiuphu mu, bụ Sera nwutaru iya nwa lę nka. Ébirihamu wowaru iphemiphe, o nweru nukota nwata obu. ³⁷ Nnajiuphu mu ono mee; mu riaru iya nte kweta lę mu ta alutaduru nwa iya ono nwanyị, shi l'alị ono, o bu ono, bụ iya bụ alị Kėnanu.

³⁸ "Lę mu e-je l'ęnya unuphu ibe nnajiuphu mu ono; mbụ l'okpa-ipfu iya gędegede; je alutaru nwa iya ono nwanyị.

³⁹ "Mu jia nnajiuphu mu ono sụ iya: 'Ọ -bukwanuru lę nwanyị obu te ekwedu l'ootsoru mu alwa ęka ono-e?'

⁴⁰ "Ọ sụ lę Chipfu ono, bụ onye ono, yę l'iya l'anọ ono bę e-duru-a ojozi iya ye gę mu l'iya swiru; k'ophu oo-me g'ije mu nweru ishi. Ọo ya bụ; k'ophu mu a-luta nwanyị, shi l'okpa-ipfu phe; waa l'ęnya unuphu phe gędegede dulataru nwa iya nwoke. ⁴¹ Lę mu -jekpowaa l'okpa-ipfu phe; ọ buru l'ephe jikaru bę ęnwa iya te egudehedu mu; l'oburu ęvu mu ogodogo.

⁴² "Ọ buru iya bụ; mu byarwuta lę wẹlu-a ntanụ-a; mu sụ: 'Jiko gube Chipfu, bụ Chileke kę nnajiuphu mu, bụ Ébirihamu; ọ -buru l'ọ dụ ngu ree; jiko menaa g'ije-a, mu byaru-a nweru ishi.

⁴³ Nta-a bę mu pfuru lę mgboru wẹlu-a; ọ -buru l'o nweru nwamgboko, byaru eseta mini; mu sụ iya: "Jiko gę mu ngutanu nwa mini, ha nwanshii l'ite ngu ono!" ⁴⁴ Ọ -buru l'o kwetarụ chebe mu iya; bya asụ lę ya e-jekwa echebefua ìnya-kamẹlu mu; g'onye ono bukwaru onye gube Chipfu hotaru nwatibe nnajiuphu mu.'

⁴⁵ “Mu nōdu epfukwadu anū Chileke ono l'ime obu; Ribeka nōdu abyawaa yē l'ite, o nmako l'ukuvu. O bya eje lē wēlu ono je eseta mini. Mu sū iya: ‘Jiko chebenu mu mini!’

⁴⁶ “O mee egwegwa pazeta ite ono, o pa l'ukuvu ono; bya asū mu: ‘Nggē; ngūa; gē mu je esetafuaru inya-kamēlu ngu g'ēphe ngūa.’

⁴⁷ “Mu jīa ya sū iya: ‘?ī bū nwatibe onye?’

“O sū lē ya bū nwatibe Betuwēlu, bū iya bū nwatibe Nahō; onye ophu Milika nwūtaru iya.

“Mu bya eworu eregede-imi ye iya l'imi; bya agbabē iya echi-ēka. ⁴⁸ Mu bya ephureta bya abaarū Chipfu ēja; bya ajaa Chipfu, bū Chileke kē nnajīuphu mu, bū Ébirihamu ajaja; mbū Chipfu, onye duru mu; mu shia okpobe ūzo byarwuta ēka mu hūmaru nwamgboko, bū nwanwa nwune nnajīuphu mu, mu a-lūta dularu nwatibe nnajīuphu mu. ⁴⁹ O -būru l'unu e-goshi l'unu yeru nnajīuphu mu obu; l'ō gbaru g'o gude ire unu ēka; unu pfunaa ya gē mu nūma. Teke o dūdu; unu pfukwaphō; gē mu maru ophu mu e-shi eshishi.”

⁵⁰ Lebanū yēe Betuwēlu yeru iya ōnu sū: “O kwa Chipfu du ngu bya; ophu anyi enweēkwa ōnu opfu k'asū l'ōwa-a meru; ophu ōwa-a emeduru. ⁵¹ Wakwa Ribeka baa; duta iya gude laa g'o je alūru nwatibe nnajīuphu ngu; eshinu o bū gē Chipfu sūru l'ōo-dū bū ono.”

⁵² Onye-ozī Ébirihamu nūmaepho ōnu, ēphe yeru; o phozetaru Chipfu. ⁵³ O bya egwefuta ngwa, e gude mkpōla-ododo; yēe mkpōla-ōchaa mee bya achīe Ribeka; bya achīekwaa ya phō

ekwa. O nukwapho nwune iya; ephe le ne iya iphe, vu oke aswa. ⁵⁴ Ephe le ndu ephe l'iya swi gbete teke ono bya atuko ria nri; bya angua iphe, angungu; bya akwaa eka ono l'enyashi ono.

Ephe tehuapho le nchita-abohu iya onye-ozu ono su: "Unu dukwa mu gete mu lashiya lapfushia nnajuphu mu."

⁵⁵ Nwune nwamgboko ono; yeke nene iya su: "Kabenu haa g'anyi le nwada anyi obu nofua nwujiku iri; teme unu alashiwaro."

⁵⁶ O sukwanu phe: "?Unu esedekwadu mu ketegunu; l'eka Chipfu gbete mewaa ije mu; o nweru ishi? Unu hanaa gete mu lashiya lapfu nnajuphu mu!"

⁵⁷ Ephe su g'ephe kua nwamgboko ono jia ya g'o yee onu. ⁵⁸ Ephe kua Ribeka bya ajia ya su: "?Ii-tsoru nwoke-a?"

O su ee; le ya e-tsoru iya-a.

⁵⁹ Oo ya bu; ephe duru nwune phe nwanyi, bu Ribeka nu iya; ephe le nwanyi, eleta iya enya. Onye-ozu Ebirhamu ono; yeke ndu ephe l'iya swi duta iya; ephe lashiya. ⁶⁰ Ephe bya ala; ndu nwe Ribeka goru onu-oma nu iya; su iya:

"Nwune anyi nwanyi;
jaa ajaja ka l'otu!

Mbu g'awa ngu buru
aguta aguta!

G'awa ngu natajekwa
oguzo ndu ohogu phe!"

⁶¹ Oo ya bu; Ribeka yeke ndu-ozu iya kwakobe bya enyita inya-kamelu phe tsoru onye-ozu Ebirhamu ono; o duru phe; o buru iya alala.

⁶² Teke ono be Áyizaku shiwaa le Qgba Q-dzu-ndzu-ele-mu-nya abya; kele eka o bu ebubu bu l'echiegu ndohali. ⁶³ O -rwua uzenyashi ujiku lanu o tsoru oma egu aghaphe. O jeshia ele nya bya ahuma inya-kamelu, awu abya nu. ⁶⁴ Ribeka bya apalikwapho nya huma Áyizaku; bya eshi l'eli inya-kamelu iya pfu-zeta. ⁶⁵ O jia onye-ozu ono su iya: “?Nwoke ono, shi le mgbegu eje abya nu ono bu onye?”

Onye-ozu ono su iya: “O kwa nnajiphu mu be o bu.” O chita ekwa-ishi iya gude kpuchia onwiya.

⁶⁶ Onye-ozu ono bya akokotaru Áyizaku ge ya gude mee ya. ⁶⁷ Áyizaku bya eduta iya duba l'ulo-ekwa ne iya, bu Sera. O buru iya bu l'e kewaru iya Ribeka; o luru. O yee ya obu shii. O buru iya bu l'obu abyahukwa bya ejizeta Áyizaku le ke ne iya, nwuhuru nu-a.

25

Anwuhu Ebirhamu

¹ Ebirhamu bya aluta nwanyi ozo, epha iya bu Katura. ² O nwutaru iya Zimuranu; waa Jiokushanu; waa Midanu; waa Midiyanu; waa Ishibaku; waa Shuwa. ³ Jiokushanu bu nna Sheba; waa Dedanu. Ndu bu oshilokpa Dedanu bu ndu Ashuru; waa ndu Letushi; waa ndu Leyumu. ⁴ Unwu Midiyanu bu Ifa; waa Ife; waa Inoku; waa Abida; waa Eludaa. Gephe hakota tukoru buru unwu Katura.

⁵ Ébirihamu hakotaru Áyizaku iphemiphe, o nweru. ⁶ Ole g'ò nokwadu ndzụ bẹ ọ hataru iphe hee unwu, ephe nwutaru iya; mbụ unwanyi, ndu ophu abụ-zidu unyomu iya; bya edufu phe; ephe lashia uzo ali enyanwu-awawa; k'ophu yee Áyizaku te ebuduru l'eka lanu.

⁷ Iphe, Ébirihamu kpakotaru noo bu ukporo apha esato l'apha iri l'ise. ⁸ Ébirihamu taa unme ikpazu iya bya anwuhu le g'ò kahuchawaru libaliba; k'ophu o bukpoo nwoke ogerenya, apha, o noru ndzụ jiru ephe; teme o lap-fushia ndiche phe. ⁹ Unwu iya; mbụ Áyizaku yee Ishimelu lia ya l'ogba Makupela, no l'ali Efuronu, bu nwatibe Zoha, onye Hetu. Ogba ono no-kube Mamure. ¹⁰ Ali ono bu ali, Ébirihamu zuru ndu Hetu; o buru eka ono be e liru Ébirihamu; lia nyee ya, bu Sera. ¹¹ Ébirihamu nwuhuchaephe Chileke bya ekebekpoo Áyizaku l'oma eka o bukube welu O-dzu-ndzu-ele-munya.

Unwu Ishimelu

¹² Waa oshilokpa Ishimelu nwa Ébirihamu; onye nwanyi, shi Ijiputu, bu ohu Sera, epha iya bu Hega nwutaru Ébirihamu baa:

¹³ Owaa bu unwu Ishimelu le g'e deru epha phe g'a nwuru phe. Nebayotu bu okpara Ishimelu. Ndu ozo buru Keda; waa Adubelu; waa Mibusamu; ¹⁴ waa Mishima; waa Duma; waa Masa; ¹⁵ waa Hadadu; waa Tema; waa Jieturu; waa Nafishi; waa Kedema. ¹⁶ G'ephe ha tukoru buru unwu Ishimelu; o buru phe

bugbaa ndu-ishi okpa-ipfu phe ono ephe n'iri l'ebo. Teme o buru epha phe be a gubegbaaru mkpukpu le mkpukpu phe. ¹⁷ Mkpako iphe, Ishimelu noru bu ukporo apha ishii l'apha iri l'esaa; bya atua unme ikpazu iya nwuhu; lapfu ndiche phe. ¹⁸ Oshilokpa iya shi le Havila bua jasụ Shuru, no-kube oke ali Ijiputu; me i nodu eje uzo Asiriya. Ephe l'unwunna phe g'ephe ha tuko duru l'opfu.

Jiekopu yele Iso

¹⁹ Waa oshilokpa Ayizaku, nwa Ebirihamu.

Ebirihamu bu nna Ayizaku; ²⁰ Ayizaku noepho ukporo apha labo bya alua Ribeka, nwada Betuwelu, onye Aramu; aka o shi bu Padanu-Aramu; teme Ribeka ono buru nwune Lebanu, onye Aramu kwapho.

²¹ A nonyaa; Ayizaku bya epfuru nu Chipfu l'iswi ehụ nyee ya; noo kele o toso tsudu ime. Chipfu numa epfupfu, o pfuru nu iya; bya emee nyee ya, bu Ribeka tsuta ime. ²² Unwegirima ono nodu akpa onwophẹ mkpa l'ime epho iya. A nonyaa; o su: “?Bu gunu be iphe-a l'anwuru mu egube-a?” O jeshia l'aji l'iphu Chipfu.

²³ Chipfu su iya:

“O kwa mkpukpu labo no
 ngu l'epho;
 mbu l'oha labo e-shi ngu
 l'ehu kekahaa onwophẹ.
 Onye lanu a-ka onye ophuu ike;
 teme o buru onye k'ogeranya
 be a-nodu ejeru onye ke nwata ozi.”

²⁴ O gbabeę ya pho l'ezeda; o nwua ejima; o buchaaru nwoke. ²⁵ Onye ophu vuru ụzo futa du uswe-uswe; ehu iya l'ophu duepho g'uwe-adzu. Oo ya bu; ephe woru iya gua Iso. ²⁶ Anwunwu, aanwu iya; nwune iya nodu etso iya; woru iya eka l'ichirupfu okpa. Oo ya bu; ephe gua ya Jiekopu. Ayizaku nowaru ukporo apha eto teke Ribeka nwutaru iya unwegirima ono.

²⁷ Unwegirima ono bya evuta. Iso buru onye maru enya nta-a; onye anoduje aghaphe l'oma egu. Jiekopu bukwanuru onye eme gelee; teme o nodu anoduje anoo l'unuphu. ²⁸ Eshinu Ayizaku bu onye anu, shi l'egbudu atsoje ntumatu; o yee Iso obu; Ribeka yekwanaa Jiekopu obu.

²⁹ O -rwua ujiku lanu; Jiekopu nodu agwo ine. Iso shi nta-a bata; mbà nodu atu iya atutu. ³⁰ O su Jiekopu g'o koo ya o-cha-pfuu iphe ono, o shiberu ono egwegwa; le mbà atukwa iya atutu! (Noo iphe, meru g'o gude a wata iya eku Edomu bu ono.)

³¹ Jiekopu su iya: "Oo m'o buru le mu a-buru ngu ogerenya!"

³² Iso su g'o lenu le ya anwuhukwa anwuhu. ? Ya gude aburu ogerenya eme gunu?

³³ Jiekopu su iya g'o riadanaru iya angu. O bya eria angu le ya hawaru ge Jiekopu buru iya ogerenya.

³⁴ Jiekopu bya awata buredi nu iya; bya ekuta ine azamu ono, o gworu ono nukwa iya pho; o ria. O richaa ya bya angua iphe, angu angungu; o buru iya atugbu.

Ọo ya bụ ị Iso ta agụbeduru aburu ọgerenya
iya iphe.

26

Áyizaku yẹle Abimeleku

¹ A nonyaa; ẹgu bya l'ali ono; a -gufukwa
ophu byajeru teke Ébirihamu nọ. Áyizaku lapfu
Abimeleku, eze ndu Filisitayinu ị Gera. ² Chipfu
byapfuta Áyizaku bya asụ iya: “Te ejekwa ala
ali Ijiputu. Bukwaru l'ali ono, mu a-sụ ngu g'i
buru ono! ³ Butotanu l'ali-a; hụma ị mu a-
nọdu swiru ngu eswiru; ịeme mu ekebekwa ngu
phọ l'oma. Kele ọo gụbedua; gụ l'awa ngu be
mu a-nụkota ali-a l'ophu. Ọzo bụ l'iphemiphe,
mu riru Ébirihamu nte ị mu e-meru iya be mu
e-mekotakwa. ⁴ Mu e-me awa ngu g'ephe ha
l'otu ge kpokpode, nọ l'akpaminigwe. Mu abya
anụ phe ali-a l'ophu. Ịeme ọ buru oshilokpa
ngu be ee-shi l'eka kebe ohamoha, nọkota ị
mgboko l'oma. ⁵ Ọ buru iphe, kparụ iya nụ bụ ị
Ébirihamu meru olu mu; mbụ l'o meru opfu mu.
Ọ buru iphe, mu sụru g'o mee be o meru; mbụ
iphe, mu toru okpa iya; bya edobekota ekemu
mu.” ⁶ Ọ buru iya bụ ị Áyizaku eburu ị Gera.

⁷ Unwoke ndu eka ono bya akpaahaa ya ishi
nyee ya. Ọ sụ phe l'ephe l'iya bukwa nwune.
Iphe, o gude pfua nno bụ ị ndzụ agụ iya asụ
l'ọo nyee ya. Ọ riru ị ndu eka ono e-gbu iya
nata iya Ribeka; kele Ribeka manukaru mma.

⁸ Áyizaku buepho eka ono nọo ọdu;
Abimeleku, eze ndu Filisitayinu bya epyofu

enya le windo huma Áyizaku eka yele nyee ya, bu Ribeka ebvu oke ebvu. ⁹ Abimeleku bya ekua Áyizaku su iya: “?O kwa le nwanyi ono be jilu okpobe alulu? ?Bu gunu meru g'o gude i su l'o bu nwune ngu?”

Áyizaku su iya: “?Ti madu le mu ari le ndzu mu e-tuphahu l'opfu ehu iya?”

¹⁰ Oo ya bu; Abimeleku su iya: “?Egube iphe owa-a, i meru anyi-a bu gunu? Ome unwoke ndu anyi onye lanu jekwanuru je ejepfu nyee ngu onoya; me iishi egube ono mee g'a taa anyi uta.”

¹¹ Oo ya bu; Abimeleku bya aturu ndu eka ono g'ephe ha ekemu su: “Onye choru nwoke-a; ozoo nyee ya opfu be ee-gbukwa egbu!”

¹² Áyizaku bya akobe iphe l'ali ono; bya akpata iphe, ha g'iphe, o koberu l'ali apha ono mgbo ukporo ise; noo kele Chipfu keberu iya l'oma.

¹³ O bya enweru iphe; eku wata iya abyaru; jasu o buru obaba. ¹⁴ O nweru aturu, du igwerigwe; bya enweru eswi; bya agbashia ohu dobe. A nonyaa; ndu Filisitayinu jaharu iya ijenya.

¹⁵ Oo ya bu; iphe, bukpo welu iya, shiro teke nna iya, bu Ebirhamu no; bu welu, ohu nna iya phe tushiru doberu iya; ndu Filisitayinu bya atsichichaa ya; mbu gude eja nwuchichaa ya.

¹⁶ Oo ya bu; Abimeleku su Áyizaku: “Kwata lufuru anyi; noo kele i kariwaru anyi eka shii!”

¹⁷ O buru iya bu le Áyizaku akwafu je akpobe ulo-ekwa iya le nsuda Gera; je eburu l'eka ono.

¹⁸ Áyizaku bya etsoru tukwachaa welu ono, a

turu teke nna iya, bu Ébirihamu nõ ndzụ ono; mbu wẹlu ono, ndu Filisitayinu nwuchishiru lẹ gẹ nna iya nwuhucharu ono. O bya agụkwachaa ya epha ono, nna iya shi gushia ya ono.

¹⁹ Ndu ozi Áyizaku bya ebvua wẹlu lẹ nsuda ono; bya ebvuvu mini, doru risaa. ²⁰ Obenu lẹ ndu eche iphe-edobe ndu Gera; epha lẹ ndu eche kẹ Áyizaku wataru adzo wẹlu obu. Epha sụ lẹ mini ono bu mini ephaebe ndu Gera. Áyizaku woru wẹlu ono gụa Isẹku; kele a sworu iya uswo. ²¹ Epha bya atua wẹlu ozo; ndu Gera dzopfukwaru iya pho. Áyizaku gụa ono Sitina. ²² O gbeshi l'eka ono je atua wẹlu ozo; ophu o nweedu onye dzobaru ono. O gụa ya Rehobotu su: “Nta-a be Chipfu mewaru g'anyi susaa onwany l'alı-a; nõdu iya mĩa amimi g'oshi-omi.”

²³ O gbẹ l'eka ono; o lasha Biye-Sheba. ²⁴ O -rwua l'enyashi ono; Chipfu byapfuta iya bya asu iya: “O kwa mbedua bu Chileke kẹ nna ngu, bu Ébirihamu. Gẹ ndzụ ta agushi ngu; kele mu nõkuba ngu. Mu e-gude iswi ehu onye-ozu mu, bu Ébirihamu kebe ngu l'oma; mee g'awa ngu ka l'otu.”

²⁵ Áyizaku bya akpua oru-ngweja l'eka ono; bya akpo-ku epha Chipfu. O woru ulo-ekwa iya kpobe. Ndu ozi iya bya eworu wẹlu tua.

²⁶ O buru teke ono be Abimeleku shi lẹ Gera kpapfuta iya; epha lẹ Ahuzatu, onye agbaziru iya olu; waa Fayikolu, onye-ishi ndu ojogu iya.

²⁷ Áyizaku jia phe su: “?Bu gunu meru iphe, unu

abya ibe mu; l'ẹka mu dụ unu ashi; unu chia mu l'ali unu-a?"

²⁸ Ẹphe sụ iya: "Anyi humaru ẹ Chipfu nọ-kube ngu. Noo ya; anyi sụ l'ọ gbaru g'anyi ẹ ngu ria nte. G'anyi ẹ ngu gbaa ndzụ; ²⁹ g'ọ tọ dụ iphe, ii-me anyibe ndu Gera; ẹgube ono, adudu iphe, anyi meru ngu ono; ọ chia l'anyi meru ngu odoo; bya edufu ngu; ị lashi ẹ nchi-odoo. Ọ buru iya bụ ẹ Chipfu abya nta-a bya ekebe ngu l'oma."

³⁰ Áyizaku bya eshiaru phe nri, ha shii; ẹphe bya eria bya angua iphe, aangụ angungu. ³¹ O -rwua ẹ nchita-abọhu iya l'onmewa utsu; un-woke ono bya eworu nte ria. Áyizaku dufu phe; ẹphe tugbu; ọ buru phe alala ẹ nchi-odoo.

³² Ọ buru mbọku ono be ndu-ozii Áyizaku byaru bya epfuaru iya ke welu pho, ẹphe turu pho sụ iya l'ẹphe humakwaru mini. ³³ Ọ gua ya Sheba. Ẹpha mkpukpu ono buru Biye-Sheba byasụ nta-a.

³⁴ Iso nọpho ukporo apha labo; o je alua Jiuditu, nwada Beri, onye Hetu; bya alukwapho Basumatu, nwada Elonu, onye Hetu kwapho.

³⁵ Ẹphe buru aphụ tsoru Áyizaku yele Ribeka.

27

Jiékpọ anata onu-oma l'ẹka Áyizaku

¹ Áyizaku buerupho ogerenya; k'ophu oophuwa ragaraga; o kua Iso, bụ okpara iya sụ iya: "Nwa mu!"

Ọ za iya ẹnu.

² O sụ iya: “Nta-a bẹ mu buakwaa nwoke ọgerenya; ọphu mu amakwa mbọku, mu anwuhu. ³ Ngwa; wota iphe, iigudeje achi nta-a; mbu ẹda-apfu waa apfu ngu; gude je l'egbudu je egbuaru mu anu! ⁴ L'ibya egude iya shiaru mu nri, atso utso, bu ọphu aduje mu ree; pataru mu; ge mu ria goru onu-oma nu ngu; temanu mu anwuhu!”

⁵ Ribeka ngabekpoepho nchi ge Ayizaku epfu eyeru nwa iya, bu Iso. Iso tugbuepho jeshia l'egbudu ge ya gbua anu palata; ⁶ Ribeka sụ nwa iya, bu Jiekopu: “Mu suru-a; mu numakwaru teke nna ngu shi epfu eyeru nwune ngu, bu Iso ⁷ sụ iya g'o je egbua anu-egbudu gude shiaru iya nri, atso utso ge ya ria; k'ọphu ya a-nodu l'atatiphu Chipfu goru onu-oma nu iya; teme ya anwuhu. ⁸ Nta-a bu le-a; nwa mu; ngabekpoepho nchi ree; mee iphe, mu a-su gi mee! ⁹ Ngwa; je l'eka aturu ye l'eghu doru; je ahota ada egbu labo, du ree; ge mu gude shiaru nna ngu nri, atso utso. Mu e-shie ya pho g'oo-du iya ree. ¹⁰ L'ii kwata iya je anu nna ngu g'o ria; k'ọphu oo-goru ngu onu-oma iya; temanu l'onwuhu.”

¹¹ Jiekopu sụ Ribeka, bu ne iya: “Obenu le nwune mu, bu Iso gbaru eji; mbedua buru onye ehu akwo akwoko. ¹² ?O bukwaturu le nna mu rwaru mu eka-e? L'ohuma l'oo eregede be mu agbaru iya; l'oworu onu tua mu; me o lashia ọphu oo-goru onu-oma nu mu.”

¹³ Ne iya sụ iya: “Nwa mu; ge mu vutaro onu ono m'o tua ngu iya! Oo epho gi mee iphe, mu

suru g'i mee-a; tugbua je akputaru mu iya!"

¹⁴ Oo ya bu; o tugbua je akputaru ne iya egbu obu. Ne iya bya egude iya shia nri, atso utso; shie ya pho g'ooduje nna Jiekopu ono ree. ¹⁵ Ribeka bya ewota uwe Iso, bu nwune Jiekopu k'ogerenya; mbu uwe iya ophu kakota ama mma l'uwe, Iso koberu l'ulo iya; bya eworu yee nwa iya ke nwata, bu Jiekopu. ¹⁶ O bya eworu akpo egbu phua ya l'eka; bya aphua ya ya l'olu, bu eka akwo iya akwokwo. ¹⁷ O bya eworu nri ono, atso utso ono pee Jiekopu; bya appee ya buredi, o gheru ye iya.

¹⁸ Jiekopu bya aparu iya jepfu nna iya bya asu iya: "Nnana!"

O za iya: "Owee nwa mu! ?i bu onye?"

¹⁹ Jiekopu su nna iya: "O kwa mbedua, bu Iso; bya aburu okpara ngu. Mu meakwaru g'i ziru mu. Gbeshikwa nodu anoo taa anu obu, mu gburu obu; g'igoru onu-oma nu mu."

²⁰ Ayizaku bya aja ya su: "?Denu g'i shiru gbukebewa iya egwegwa egube ono nwa mu?"

Jiekopu su iya: "Oo Chipfu, bu Chileke ngu meru mu; o nweru ishi."

²¹ Ayizaku su Jiekopu: "Kpiritaekwaru ge mu rwaa ngu eka; ge mu maru ?i bu-a nwa mu Iso too ti budu iya?"

²² Jiekopu bya ejekube nna iya, bu Ayizaku ntse. O bya arwachaa ya eka bya asu: "Olu-opfu ngu bu olu Jiekopu; obenu l'eka ngu bu eka Iso."

²³ Ophu o to hubeduru iya ama; noo kele eka iya

dụ eji eji gẹ kẹ nwune iya, bụ Iso. O gọru ọnu-oma nụ iya. ²⁴ O jịadaa ya sụ iya: “?Ị bụ-a nwa mu, bụ Iso ọtọ?”

O sụ iya: “Ee. Mu bụkwa iya-a.”

²⁵ Oo ya bụ; o sụ iya: “Ngwanụ nwa mu; patanuru mu anụ, i gburu shia nri obu gẹ mu ria; k'ophu mu a-gọru ọnu-oma nụ ngu!”

Jiékpọ bya apajeru iya ya; o ria; o bya apataru iya męe; o ngua. ²⁶ Nna iya, bụ Áyizaku sụ iya: “Bya ẹka-a nwa mu; bya etsutsua mu ọnu!”

²⁷ Oo ya bụ; o jekube iya ntse je etsutsua ya ọnu; Áyizaku numaepho mkpọ, uwe iya eshi; o gọru ọnu-oma nụ iya sụ iya:

“Mkpọ, nwa mu eshi
dụ gẹ mkpọ ẹgu,
Chipfu keberu l'oma.

²⁸ Gẹ Chipfu shi l'imigwe
kwaaru ngu iji;
l'ọonu ngu ẹka mgboko
kakọta ree;
l'omee g'i nweru nri yele
męe nweru k'etsutsu iya.

²⁹ G'ọha, dụ igwerigwe
jeru ngu ozi!
Gẹ ndiphe phozejeru ngu!
L'ịburu onye a-buru onye-ishi
unwune ngu!
G'unwu, ne ngu nwataru
phozejeru ngu!
Gẹ ndu turu ngu ọnu
bụkwaru ndu a turu ọnu!
Ndu gọru ọnu-oma nụ ngu
abụkwanuru ndu a gọru

onu-oma nụ!”

³⁰ Áyizaku gọ-ghechaerupho Jíékọpu onu-oma ono; o shiēpho l'ataphu nna iya tugbua jeriberu nwanshii; nwune iya, bụ Iso shi nta-a bata. ³¹ Ọ bya eshikwapho nri, atso utso pataru nna iya bya asụ iya: “Nnana; gbeshi bya ataa anụ-a, mu gburu shiaru ngu-a g'ii goru onu-oma ngu nụ mu.”

³² Nna iya, bụ Áyizaku bya ajia ya sụ: “?Ị bụ onye?”

Ọ sụ iya: “Mu bukwa nwa ngu nwoke; mbụ ọkpara ngu, bụ Iso.”

³³ Áyizaku phuhu mebyikpọo kẹ kpaakpaak-paa bya asụ: “?Buhunu onye gburu anụ wotaru mu; mu righeru lẹ mgboru g'ii bya-a? Mu gọakwaru onu-oma nụ onye ono; mbụ l'onye ono buakwaa onye e keberu l'oma.”

³⁴ Iso numaepho opfu nna iya; ọ tukpoo ekwa; chiahaa mkpu sụ nna iya: “Gofunaaru mu onu-oma; jikonu nna!”

³⁵ Áyizaku sụ iya: “Nwune ngu gudeakwa ererede bya anata onu-oma ngu obu.”

³⁶ Iso sụ: “Ọo epho Jíékọpu, a guru iya bẹ gbaru iya nụ. Ọwa-a kwewa mgbo labo, ọ gho-gbutaru mu. Ọ nataru mu ọkpara, mu bụ. Ọ bya nta-a bya anatafua mu onu-oma mu.” Ọ jia nna iya sụ iya: “?To nwekpọdaa onu-oma ono ophu i doberu mu mę nanu?”

³⁷ Áyizaku sụ Iso: “Mu meakwaru Jíékọpu g'ọ buru nnajiuphu ngu; mu bya emekọtaakwaa ndu epho l'iya bụ g'ephe buru ndu-ozii iya; bya agoakwarupho onu-oma nụ iya lẹ nri; waa lẹ

mee. Nta-a be o to nweekwa iphe, mu a-du ike meeru ngu nwa mu.”

³⁸ Iso nodu epfukpøekwarupho nna iya su iya: “Nna; ti nwekpødaa g'ø ka mma l'øø akpuru ønu-øma lanu, ii-gøru mu? Gøfunaaru mu ønu-øma; jikonu nna!” Ø wata ara ekwa.

³⁹ Nna iya, bu Ayizaku bya eyeeru iya ønu su iya:

“I tii budu l'eka
mgboko kakøta ree;
øphu i budu l'eka Chipfu
shi l'imigwe akwa iji.

⁴⁰ Øø egbu mma be ii-gude buru;
teme nwune ngu be
ii-nødu ejeru ozi.

Øle a -nønyakwanaa ø du
ngu ønyiru;
L'iikwefuru iya ike;
unu l'iya edokaha.”

Jiékoðu agba ala ibe Lebanu

⁴¹ Iso bya akpøø Jiékoðu ashì; kele øø ønu-øma, nna iya gege agøru nu iya be ø gøru nu Jiékoðu. Ø rià l'ime onwiya su: “?Ø kwa l'oorwuwa teke aa-kwa nnana? E-mechaa be mu e-woru Jiékoðu, bu nwune mu-a gbua.”

⁴² E pfuørupho Ribeka iphe, nwa iya k'øgerenya, bu Iso pfuru; o zia g'e je ekua nwa iya ke nwata, bu Jiékoðu. Ø bya; ø su iya: “Lekwa le nwune ngu, bu Iso bukwa iphe, o gude adu onwiya obu bu le ya e-mecha gbua ngu. ⁴³ Øø ya bu le-a; nwa mu; mekwaa iphe, mu abya epfupfu; gbalakwa øgwegwa lapfu nwune

ne ngu, bụ Lebanu lẹ Haranu! ⁴⁴ Je anọtota l'ẹka ono g'ẹhu ghubuhuada nwune ngu egbu! ⁴⁵ Ọ -buru l'iphe, i meru nwune ngu ghubuhuẹru iya phọ egbu; ọ zọhaa ya; mu ezia ozi sụ g'i shi l'ẹka ono lwatashia. Kele mu ta ahadu gẹ ndzụ unu n'ẹbo tuphashihu l'eswe ujiku lanu."

⁴⁶ Noo ya bụ; Ribeka bya ejepfu Áyizaku je asụ iya: "Anodu ndzụ dukwaa mu ẹnirụ; ọ buru unwanyi ndu Hetu-a kparụ iya. Ọ -buru lẹ Jiékpọpọ lụtafuaru unwanyi ndu alị-a; mbụ unwanyi ndu Hetu, dū gẹ ndu ọwa-a; be ?mu a-nodukwadu ndzụ eme gunu?"

28

¹ Ọ buru iya bụ lẹ Áyizaku bya ekua Jiékpọpọ; bya agọru ọnu-oma nū iya; bya atụaru iya ekemu sụ iya: "Ta alunupho nwanyị Kénanu! ² Tugbuekwapho jeshia Padanu-Arámu jepfu ndibe nna ngu oche, nwuru ne ngu, bụ Betuwelu; je alutaru onwongu nwanyị l'ẹka ono; luta nwada Lebanu, bụ nwune ne ngu! ³ Gẹ Chileke, bụ Okwoolemka kebe ngu l'oma; mee ngu g'i nwushia unwu; bya emee g'i jaa àjàjà gbiriri jasụ iiburu nna ọha, dū igwerigwe. ⁴ Gẹ Chileke mee g'ọnu-oma ono, ọ gọru nū Ébirihamu ono; ree l'ẹhu ngu mẹ l'awa ngu. Ọo ya bụ; k'ọphu ii-nweru alị ono, ị bụ nlwamulwa ono; mbụ alị ono, Chileke nuru Ébirihamu ono." ⁵ Ọo ya bụ; Áyizaku bya edufu Jiékpọpọ; ọ tugbua jeshia Padanu-Arámu. Ọ buru ibe Lebanu be ooje, bụ iya bụ nwatibe Betuwelu, onye Arámu.

Lebanu ono bu nwune Ribeka, bu ne Jiékọpu yele Iso.

⁶ E mecha; Iso bya amaru le Áyizaku gowaru onu-oma nu Jiékọpu; bya edufuwa iya g'ọ laa Padanu-Arámu; je aluta nwanyi l'eka ono; teme le teke ono, o goru onu-oma nu iya ono be o turu iya ekemu su g'ọ to lukwa nwanyi Kénanu; ⁷ teme waa le Jiékọpu mewaru iphe, ne iya yele nna iya pfuru iya bya ejeshiwa Padanu-Arámu. ⁸ O gbete teke ono bya edoo Iso enya l'ọ du nna iya, bu Áyizaku eji; mbu unwanyi, shi l'alị Kénanu. ⁹ O tugbua je l'ibe Ishimelu; bya alua Mahalatu, bu nwune Nebayotu; bya aburu nwada Ishimelu, bu nwatibe Ébirihamu; je eyekoberu unwanyi ophu o shi aluhawa.

Nrwọ, Jiékọpu nrwọ le Bételu

¹⁰ Tọbudu iya bu; Jiékọpu shi le Biye-Sheba tugbua; o buru iya eje mkpukpu Haranu. ¹¹ O jenyaa; nchi jipfu iya l'eka lanu. O pfushi l'eka ono ge ya kwaa akwakwa. O je apata mkpuma lanu l'eka ono bya eswibe l'ishi zezeta; mgbenya tu iya. ¹² O bya arwo nrwọ bya ahuma obebe, a suseru okpa iya l'alị; o je eberu l'imigwe. Unwu ojozi Chileke nodu enyi iya godogodo; ndu enyihu enyihu; ndu enyizeta enyizeta. ¹³ Chipfu pfuru l'ononu iya pfua su: "O kwa mu bu Chipfu; bya aburu Chileke ke nna ngu, bu Ébirihamu; yele Áyizaku. Alị ono, i ze l'eli iya ono be mu a-nu unu l'awa ngu. ¹⁴ Oshilokpa ngu a-du igwerigwe g'eja, no l'alị. Unu e-bucha burwua ọzo enyanwu-ariba; bya eburwua ọzo

enyanywu-awawa; unu ebua jasụ l'uzo isheli; bua jasụ ụzo ọhali. Mu e-shi unu l'awa ngu l'eka kebe ndiphe l'ophu l'oma. ¹⁵ Teme; humakpodapho; mu swikwaru ngu eswiru; mu a-ndukpoepho eleta ngu enya l'iphe, bukpoọ ekameka iije; ọzo bu ị mu e-duphuta ngu azu l'alị-a. Mu ta abyadu aha ngu jasụ mu emekota iphe, mu kweru ukwe iya."

¹⁶ Jiékpọ shiepho ị mgbenya tehu; bya asu: "Aha! ?Bu iya bu ị Chipfu nọ l'eka-a; ophu mu eshidu maru?" ¹⁷ Ndu nọdu agu iya. O su: "Eka-a be akpabiri iya dukwa! Eka-a te nwekwa iphe ọzo, o bu; abudu ọlo Chileke. O kwa eka-a bu eka eeshije bahu l'imigwe!"

¹⁸ O -rwua l'onmewa utsu ị nchita-abo hu iya; Jiékpọ bya ewota mkpuma ono, o shi swibe l'ishi ono; bya akpobe g'itso; o woru manụ wushi iya l'eli. ¹⁹ O gu a eka ono Betelu; obenu iphe, e shi ekuje iya bu Luzu.

²⁰ Jiékpọ bya eribua nte su: "Chileke - swikpwaru mu eswiru; eleta mu enya l'ije-a, mu eje-a; bya anukota mu nri; ye l'iphe, eeye l'ehu; me k'anma l'upfu; ²¹ k'ophu bu ị mu lwaru l'ibe nna mu l'ehu-guu; be mu e-mekwa Chipfu g'o buru Chileke mu! ²² Mkpuma-a, mu pfuberu g'itso-a be a-buru ọlo Chileke; teme iphemiphe, gube Chipfu nukotararu mu be mu anuje ngu oke-lanu-l'uzo-iri."

29

Jiékpọ ejerwu alị Padanu-Arámu

1 Jiékpọpu tugbukwa jeshia iphe, ooje; o jee gbiriri jasụ o jerwua alị ndu ụzo ẹnyanwu-awawa. ² O -rwua l'ẹka ono; ọ hụma wẹlu, nọ l'oma ẹgu; waa ikpo aturu ẹto, ọduru lẹ mgboru iya; noo kẹle aturu ono anguje mini lẹ wẹlu ono. Mkpuma, e gude swichia ọnu wẹlu ono ha shii. ³ Ọ nọdu abujeru; aturu ono -dzukọepho l'ẹka ono; ndu eche iya nụ abya atuko swifu mkpuma ono l'ọnu wẹlu ono seta mini doberu aturu ono. Ẹphe -mechaa; ẹphe abya eswita mkpuma ono dobe l'ẹka o shi ọdu l'ọnu wẹlu ono.

⁴ Jiékpọpu bya ajia ndu eche aturu ono sụ: “Unwune mu; ?bụ awe bẹ unu shi?”

Ẹphe sụ iya l'ẹphe shikwa Haranu.

⁵ Ọ sụ phẹ: “?Unu maru Lebanu, nwanwa Nahọ?”

Ẹphe sụ ee; l'ẹphe makwaru iya.

⁶ Jiékpọpu sụ phẹ: “?Ẹhu ọdu iya-a ree?”

Ẹphe sụ iya: “Ee; ẹhu dukwa iya-a ree; ọteme l'ọ kwa nwada iya, bụ Rechielu chi aturu abya phọ.”

⁷ Ọ sụ phẹ: “?Unu te eledu l'ẹnyanwu dukwadu shii? L'ọ toko rwudu teke aachikobeje aturu. Unu setanu mini doberu aturu ọbu g'ẹphe ngụ; g'unu achiru phẹ jebaa lẹ nri!”

⁸ Ẹphe sụ iya: “Anyi ta adukwa ike. Ọ kwa a -chikobechaa aturu ono g'ọ ha; l'aabya eswifu mkpuma l'ọnu wẹlu ono; ọtemanu l'aawata eche aturu mini teke ono.”

⁹ Ọ nọdukwadu epfu eyeru phẹ; Rechielu chiru aturu ibe nna iya gude bya; noo kẹle ọ bụ nwamgboko, eche aturu. ¹⁰ Jiékpọpu hụmaepho Rechielu, bụ nwada Lebanu, onye bụ

nwune ne iya; waa aturu Lebanu; o tugbua je eswifu mkpuma ono l'onu welu ono; bya eseta mini doberu aturu nwune ne iya ono; o ngua. ¹¹ Jiékoṗu bya etsutsua Rechielu onu; bya awata arashi ekwa ike. ¹² O bya epfuaru Rechielu l'ephe le nna iya bukwa; mbu le ya bukwa nwatibe Ribeka. Rechielu gbagbua je akoru iya nna iya.

¹³ Lebanu numaepho ke Jiékoṗu, bu nwa nwune iya; o gbapfushia ya. O bya etsutsua ya onu; bya eduta iya lashia ibe iya. E rwua ibe iya; Jiékoṗu woru iphemiphe kokotaru iya. ¹⁴ Lebanu su iya "Mu le ngu bukwa mee lanu."

Jiékoṗu aluta Lii yele Rechielu

Toṗudu iya bu; ephe le Jiékoṗu noepho onwa ophu; ¹⁵ Lebanu su iya: "O toṗudu le mu le ngu bu abubu bu iphe, a-kpata g'i jejeru mu ozi ke mmanu. Koru mu iphe, mu a-pfuje ngu aswa ozi ngu!"

¹⁶ Noo ya; Lebanu nwutaru unwumboko labo. Epha onye k'ogeranya bu Lii; epha onye ke nwata bu Rechielu. ¹⁷ Lii be enya du rogoro rogoro; Rechielu nodu ama mma bya adu ubvu l'enya. ¹⁸ Jiékoṗu yeru Rechielu obu. Oo ya bu; o su Lebanu: "Ge mu jenaaru ngu ozi apha esaa; g'i kee mu nwada ngu, bu Rechielu."

¹⁹ Lebanu su iya: "O kabakanu ree le mu keru ngu iya eme le mu woru iya kee akataka onye ozo. Ngwa; g'anyi le ngu bunuru." ²⁰ Oo ya bu; Jiékoṗu bya ejee ozi apha esaa g'e kee ya Rechielu. Apha esaa ono du ya pho ge nwujiku olemole; noo kele o yeru Rechielu obu shii.

²¹ Oo ya bu; Jiékoṗu bya asu Lebanu: “Ngwa; dewaa mu ro nyee mu. Mu no-dzuwaru apha esaa obu. O nodu agwa mu egu ge mu l'iya kwaa.”

²² Oo ya bu; Lebanu bya ekukoṗe ndu eka ono bya eshiaru phe nri. ²³ O be l'uzenyashi; o bya eduta nwada iya, bu Lii; bya eduru nu Jiékoṗu; epe le Jiékoṗu kwaa. ²⁴ Lebanu bya eye eka l'ohu iya duta nwamgboko lanu, epha iya bu Zilipa duru nu nwada iya ono g'o jejeru iya ozi ulo.

²⁵ Nchi bohuepho; Jiékoṗu huma l'oo Lii be e deru iya. Jiékoṗu su Lebanu: “?Bu gunu be i meru mu iphe, du egube-a? ?Tobudu Rechielu be mu jeru ngu ozi iya? ?Bu gunu meru g'o gude i gbaaru mu egube eregede-a?”

²⁶ Lebanu su iya: “?Ti madu le g'omelali du bu l'anyi te ekejedu onye ke nwata l'eba abu l'ekewaru onye k'ogerenya?” ²⁷ Su iya: “Taa nshi meghekpadaa ekele onye owa-a idzu-a. E -mechaa; mu ekefua ngu onye ke nwata; ole ii-jekwanuru mu ozi iya apha esaa ozo.”

²⁸ Jiékoṗu mee ya nno. O mee ekele Lii idzu ophu. Lebanu bya ekefua ya nwada iya, bu Rechielu; o lufuaru. ²⁹ Lebanu bya eye eka l'ohu iya duta nwamgboko lanu, epha iya bu Biliha duru nu nwada iya ono, bu Rechielu g'o jejeru iya ozi ulo. ³⁰ Jiékoṗu epe le Rechielu bya akwakwapho. O ka eye Rechielu obu eme le Lii. O bya jejeru Lebanu ozi apha esaa ozo.

Unwu, Jiékoṗu nwutaru

³¹ Chipfu hūmaepho ɽ Lii bẹ e te eyeduru obu; o ghebe ẹkpa-nwa iya ọnu; ọphu Rechielu atsudu ime. ³² Lii bya atsuta ime bya anwua nwa nwoke. O woru iya gwa Rubeu; kele o suru: “Chipfu humawaru iphe-ehuka, mu eje. Nta-a bẹ mu maru ɽ nnajiuphu mu e-ye mu obu.”

³³ O bya atsuta ime ozo bya anwukwapho nwa nwoke. O su: “O kwa ɽ Chipfu numaru l'e te eyeduru mu obu meru g'o gude o nukwa mu pho onye owa-a.” O woru iya gwa Simiyonu.

³⁴ O byakwa atsuta ime ozo; o zedakwapho nwua nwa nwoke ozo. O su: “Nta-a bẹ mu maru ɽ nnajiuphu mu a-gharu mu iphu; noo kele mu nwutawaru iya unwoke ẹto.” Oo ya bu; o woru iya gwa Liviayi.

³⁵ O bya atsuta ime ozo; nwua nwa nwoke. O su: “Ogiya-a bẹ mu e-tu Chipfu epha.” O woru iya gwa Jiuda. O nwuchaa onye k'ono; o pfuru apfuru.

30

¹ Rechielu hūmaepho ɽ ya ta anwutaduru Jiékọpu mẹ nwa lanu; o koaharu nwune iya okophoo. Oo ya bu; o su Jiékọpu: “Yekwaa mu ime; odumeka mu anwuhukwa!”

² Opfu iya ono ghua Jiékọpu eghu. O su iya: “?Bu mbedua bu Chileke, kposhiru ngu anwuta nwa?”

³ O su iya: “Duta ohu mu-a, bu Biliha ge gu l'iya kwaje g'o nwutaru mu unwegirima; k'ọphu mu e-shi iya l'eka nweru awa.”

⁴ Oo ya bu; o bya ekuta ohu ono, bu Biliha nu iya; o luru. Biliha yele Jiékọpu bya akwaa; ⁵ o

bya atsuta ime nwuaru iya nwa nwoke. ⁶ Noo ya; Rechielu su: “Nta-a be Chileke hawaru mu enge. O ngabewaru nchi numa iphe, mu rworu iya; bya anu mu nwa nwoke.” Eshinu o du egube ono; o gua ya Danu.

⁷ A nonyakwa; ohu Rechielu ono, bu Biliha bya atsuta ime ozo; bya anwuaru Jiekopu nwa nwoke k'ebo. ⁸ Rechielu su: “Mu le nwune mu kpaakwaru enya shii; ole nta-a be mu kaakwanaa ya enya.” Oo ya bu; o woru nwata obu gua Nafutali.

⁹ Lii humaepho le ya pfuru apfuru; o duta ohu nkiya, bu Zilipa nu Jiekopu g'o luru. ¹⁰ Ohu Lii ono, bu Zilipa bya anwutaru Jiekopu nwa nwoke. ¹¹ Lii su: “Owa-a bukwa iphe-ekweru.” Oo ya bu; o gua ya Gadu.

¹² Ohu Lii ono, bu Zilipa bya anwuta nwa nwoke k'ebo. ¹³ Oo ya bu; Lii su: “Ehu atsoshikwa mu utso ike; nta-a be unwanyi anodu eku mu onye a goru ehu-utso nu.” O woru nwata obu gua Asha.

¹⁴ O be teke ebuje witi; Rubenu tugbua je l'egu; o huma akpuru mandureku; o wota iya je anu ne iya, bu Lii. Rechielu su Lii: “Jiko hena mu akpuru mandureku, nwa ngu wotaru ngu.”

¹⁵ Obenu l'o suru iya: “?Ji mu ophu i nataru mu teke asuduru ngu; i nodu emefua gi nata mu akpuru mandureku, nwa mu nuru mu?”

Rechielu su iya: “O du ree; g'o laru ngu l'ulo l'enyashi-a l'ugwo akpuru mandureku nwa ngu obu.”

¹⁶ Oo ya bu; Jiekopu shiepho l'egu lwa l'uzenyashi mboku ono; Lii gba iya ndzuta

je asu iya: “Lwakwaru mu l'ulo l'enyashi-a! Mu gudeakwa akpuru mandureku nwa mu zua ngu!” Oo ya bu; o lwaru iya l'ulo l'enyashi ono.

¹⁷ Chileke ngaberu Lii nchi; o tsuta ime bya anwutaru Jiekopu nwa nwoke k'ise. ¹⁸ Oo ya bu; Lii su: “Chileke buakwaru mu nggo; kele mu kutaru ohu mu kee Jiekopu; o luru.” O woru nwata obu gua Isaka.

¹⁹ Lii tsuta ime ozo; bya anwutaru Jiekopu nwa nwoke k'ishii. ²⁰ Lii bya asu: “Chileke meakwaru mu iphe-oma, paru aka. Nta-a be mu mawaru le ji mu a-kwabeje mu-a ubvu; eshinu mu nwutaru iya unwu-okoro ishii.” Oo ya bu; o woru iya gua Zebulun.

²¹ E mecha; o bya anwua nwamgboko bya eworu iya gua Dayina.

²² Chileke bya anyata Rechielu; bya angaberu iya nchi bya eworu iya ekpa-nwa ghebe onu.

²³ O tsuta ime; bya anwua nwa nwoke bya asu: “Chileke nafuwaru mu iphe-iphere ono.”

²⁴ O gua ya Jiosefu; kele o suru: “Ge Chipfu yekwakwaru mu nwa nwoke ozo l'owa-a.”

Aturu Jiekopu azushi aka igwerigwe

²⁵ Rechielu nwuchaepho Jiosefu; Jiekopu su Lebanu: “Dua mu ge mu laa ibe nna mu. ²⁶ Li haaru mu unyomu mu phe; waa unwegirima mu, bu ndu mu jeru ngu ozi l'ishi phe-a; ge mu gude lashia. Li mawaru ge mu jeberu ngu ozi.”

²⁷ Lebanu su iya: “O -buru le mu du ngu l'obu eviya; jiko nobanaa! Le mu lewaru enya g'iphe, aanwu; mu maru l'oo iswi ehunu meru g'o gude Chipfu kebe mu l'oma egube-a.” ²⁸ O

sukwa iya pho: “Pfuwa iphe, mu a-pfujje ngu ge mu apfujje ngu iya.”

²⁹ Jiékoṗu sū iya: “I makpōwaru-a ge mu jeberu ngu ozi; waa g'iphe-edobe ngu gude zū-beru ge mu eletaru ngu iya ɛnya. ³⁰ Nwiphe nshii ono, i shi nweru tɛme mu bya ono bɛ hawa shii ɛgube-a. Kele ɔobujeru; ibiya ɔphu mu shiru Chipfu ekebe ngu l'oma. Nta-a bŭru; ? dɛnuhununu teke mu a-gba mkpu ɛhu mu lɛ ndibe mu?”

³¹ Lebanu sū iya: “? Bŭ gŭnu bɛ mu a-pfujekwanu ngu?”

Jiékoṗu sū iya: “Ta pfushi mu ũgwo; ɔ chia ɔ -bŭru l'i kwetarū iphe, mu abya epfupfu-a; mu echebaaru ngu aturu ngu. ³² Ge mu jephekota l'eka aturu ngu kuru ntanu-a; je ahoshikota aturu, tukashiru iphe oji; ɔzoo ɔphu dekaashiru iphe; waa iphe, bŭ nwaturu, jigburu uji; ye l'eghu, tukashiru ucha; ɔzoo ɔphu dekaashiru iphe. Ndu k'ono a-bŭru aswa ozi mu. ³³ Mbŭ l'ii-mechaa maru lɛ mu bŭ onye ire-lanu. Lɛ-a; teke ɔ bŭ l'e mecharu i bya ele ɛnya lɛ ndu k'ono, i gude pfua mu ũgwo ono; i -huma iya egu, atukashiduru ucha; ɔphu o dekaashiduru iphe; ɔzoo l'oo nwaturu, ata bŭdu k'ojii; l'ii-kua mu onye-oshi.”

³⁴ Lebanu kweta bya asu iya: “G'o dukwapho gi pfuru.” ³⁵ Lɛ mboku ono gedegede bɛ ɔ tŭgburu je ahoshikota mkpi, dekaashiru iphe; waa ndu ɔphu tukashiru ucha; waa ne egu mmanu ndu ɔphu tukashiru ucha; ye lɛ ndu ɔphu dekaashiru iphe; waa aturu, jikotaru uji g'ephe ha. Ndu k'ono bɛ ɔ chiru nu unwegirima

ibe iya g'ephe cheje. ³⁶ O chita phe je ije ujiku eto je edobe phe l'eka ono dokaha yebedua, bu Lebanu l'onwiya yele Jiekopu. Jiekopu nodu eche ndu ophu o chi-phoduru.

³⁷ Jiekopu bya egbuta ekali-oshi oyi; ekali-oshi popula; waa oshi alomodu; waa oshi pulenu. O bya aswabotachaa ekali-oshi ono egbo; mee ya; o du g'o dekaşiru iphe ocha. ³⁸ O bya ewota ekali-oshi ono, o swashiru egbo ono dobechaa l'iphe, eeyejeru iphe-edobe ono mini; oo ya bu k'ophu ephe a-nodujeepho iphe-edobe ono l'ataphu nhamunha; m'ephe byatashia anguta mini. O nodu abujeru; iphe-edobe ono -nodu ana okee; ephe -bya anguta mini; ³⁹ ephe awata eshi okee l'ataphu ekali-oshi ono. Ephe bya anwushi nwa; ephe anwushia unwu, dekaşiru iphe; waa ophu tukashiru iphe. ⁴⁰ Jiekopu bya ahoshia unwu iphe-edobe ono bya edobe iche; bya eworu ndu ophuu chiru yeru ndu ophu dekaşiru iphe yele k'ojii pho, bu ke Lebanu pho. O shi egube ono nweaharu iphe-edobe k'eka iya; ophu ochikobejeedu iya le ke Lebanu. ⁴¹ Ndu ophu bu nyee ya, gbashiru ike -najeepho okee; Jiekopu eje eworu ekali-oshi ono ye l'iphe, eeyejeru iphe-edobe mini ono dobe l'ataphu phe; k'ophu ephe e-shi okee le mgboru ekali-oshi ono. ⁴² O -rwua l'anu ophu du nyegenyege; o too dobeduru iya ekali-oshi ono. Oo ya bu; e shi egube ono iphe-edobe ono, ndu ophu du nyegenyege laaru Lebanu; ndu ophu shihuru ike laaru Jiekopu. ⁴³ Jiekopu shi egube ono kwatakpo nweru iphe mebyi enweru; bya enweru igwe iphe-edobe; gbashia

ohu; unwanyi me unwoke; bya enweru inyakamelu; yele nkapfu-igara.

31

Jiékpou agbafu l'ibe Lebanu

¹ Noo ya; a nonyaa; Jiékpou naha l'unwu Lebanu be epfu l'ọ tukowaru iphe, nna phe nweru chitachaa. L'iphemiphe ono, o nweru ono g'ọ ha be bukota ẹku nna phe be ọ bu. ² Teme Jiékpou humakwapho l'ọ to buedu ge Lebanu shi emeru iya umere bu g'oomekwadu.

³ Ọo ya bu; Chipfu su Jiékpou: "Tugbua lasha ibe nna ngu phe. Su-a; lapfu ndibe unu le mu no-a swiru ngu."

⁴ Ọ buru iya bu; Jiékpou bya ezia g'e je ekuaru iya Rechielu waa Lii; ephe byapfuta iya l'egu l'eka anu, bu iphe-edobe iya doru. ⁵ Ọ su phe: "Mu elekwa enya l'ọ to buedu ge nna unu shi emeru mu umere bu g'oomekwadu; ọle Chileke ke nna mu phe noekwapho swiru mu. ⁶ Unu makotaru le mu gude ike mu g'ọ ha jekotaru nna unu ozi. ⁷ Obenu le nna unu riru mu urwu; gbanwee aswa ozi mu ugbo iri. Ọle Chileke te ekwekwanu g'o meka mu iphe. ⁸ Ọ -buru l'ọ suru l'ọo ndu ophu tukashiru iphe, bu aswa ozi mu; iphe-edobe ono awataepho anwushi unwu, tukashiru iphe. Teke ọ bu l'ọ suru l'ọo ndu ophu dekishiru iphe, a-buru aswa ozi mu; iphe-edobe ono awataepho anwushi unwu, dekishiru iphe. ⁹ Ọo ya bu l'ọo Chileke lonwiya chitaru iphe-edobe nna unu chiru nu mu.

10 “Le teke anu anaje okee be mu rwojeru nrwo ge mu humaru l'iphe-edobe ono ndu ophu eshi okee be ndu ophu dekaşiru iphe du iya; ndu ophu tukashiru iphe dukwa iya pho.

11 Ojozi Chileke bya ekua mu oku le nrwo ono su: ‘Jiékopu!’ Mu za iya: ‘Owee!’ 12 O su: ‘Palikpodapho enya apali huma l'iphe-edobe ono ndu ophu eshi okee be ndu ophu dekaşiru iphe du iya; ndu ophu tukashiru iphe dukwa iya pho. Noo kele mu humakotawaru iphe, Lebanu emekotaje ngu. 13 O kwa mbedua bu Chileke ke Betelu. Betelu bu eka ono, i wuru manu l'eli mkpuma ono; mbu eka ono, i no kwee ukwe- iphe ono. Su-a; gbeshikwa lufu l'ali-a nta-a nta-a; lashia eka a nwuru ngu.’ ”

14 Tobudu iya bu; Rechielu yee Lii bya eyeeru iya onu su iya: “?O duru teke anyi e-ketakwadu oke l'iphe, shi l'ibe nna anyi? 15 ?Nna anyi te ekuada anyi ndu ohozo; mbu l'o to budaa l'o reru anyi erere; obenu l'o mephushichawaru okpoga, a pfuru iya l'ishi anyi g'o ha. 16 O doru enya l'eku ono l'ophu, Chileke nataru nna anyi ono bukotawa k'anyi; bya aburu k'unwu anyi. Ngwanu; menaa iphe, Chileke suru g'i mee!”

17 Oo ya bu; Jiékopu bya eworu unwu iya; yee unyomu iya kuru ye l'eli inya-kamelu. 18 O bya achiru iphe-edobe iya g'o ha dobe l'ivuzo; yee iphemiphe, o setakotaru le Padanu-Aramu. O gude phe lashia ibe nna iya, bu Ayizaku l'ali Kénanu.

19 Lebanu jeruro ebushi aturu iya eji. Rechielu tugbushia bya akpaswata obu-nshi ibe nna iya ono, bu Lebanu. 20 Temanu; o bukwarupho

ezita bẹ Jiékọpu zitaru onwiya ala l'ẹbe epfuru Lebanu ono, bu onye Arámu ono lẹ ya alawa. ²¹ O chita iphemiphe, o nweru gude gbalaa; je adaghaa ẹnymu Yufurétisu; kwaseru ọzo, shijaru oha úbvú Giladu lashja.

Lebanu achipyabe Jiékọpu

²² O -rwua mbọku k'eto; e pfuaru Lebanu lẹ Jiékọpu phẹ gbalaakwaru. ²³ O chita ndibe iya; ephe chia phẹ ujiku esaa; bya agbapfu phẹ l'oha úbvú Giladu. ²⁴ Chileke byapfuta Lebanu, onye Arámu lẹ nrwọ l'enyashi bya asu iya: "Letanupho ẹnya! Ba adukwa iphe, ii-pfuru nu Jiékọpu! Be pfukwaru iya opfu oma; ophu i pfukwaru iya ejo opfu!"

²⁵ Oo ya bu; Lebanu bya agbapfu Jiékọpu. O buru l'oha úbvú Giladu bẹ Jiékọpu kpọberu ọlo-ekwa iya teke ono. Lebanu yee ndu ephe l'iya swi bya akpọbekwapho nkephẹ l'eka ono. ²⁶ Lebanu su Jiékọpu: "?Bu gunu bẹ i meru egube-a? ?Denu g'o gude i zita onwongu ezita tugbua gẹ mu ba ma; chita unwada mu gẹ ndu a kpuru lẹ ndzụ l'egu ọgu? ²⁷ ?Bu gunu bẹ o gude i ndu agbala lẹ mpya; i zita onwongu tugbua gẹ mu ba ma; ophu i pfuduru mu iya; k'ophu mu e-gude ehu-utso; gude ebvu, aaku nkwa yee une eye; gude bya edua unu? ²⁸ Ophu i kwekpodanu gẹ mu tsutsua unwu nwanwa mu; waa unwada mu onu; gude su phẹ tokwa ehu. I meru umere onye-eswe. ²⁹ Mu gege emerwukwa ngu ehu; ome o to bu lẹ Chileke kẹ nna ngu byapfutaru mu lẹ nrwọ l'enyashi bya asu mu: 'Letanupho ẹnya! Ba adukwa iphe, ii-pfuru nu Jiékọpu! Be

pfukwaru iya opfu oma; ophu iipfukwaru iya ejo opfu.' ³⁰ Nta-a be i tugburu ala opfu l'oghoroko ibe nna ngu du ngu. Obenu ?bu gunu kparu iphe, i zitaru iteshi mu?"

³¹ Jiekopu su Lebanu: "O kwa ndzu shi agu mu; kele mu riru l'ii-nata mu unwu ngu k'ehuka.

³² Obenu l'o -buru l'i humaru onye gude iteshi ngu be onye ono ta anodukwa ndzu. Ngwa; nodu l'iphu ndu anyi l'ephe bu-a; gude eka ngu choo g'i maru ?o nweru iphe ngu, mu gude? O -nweru ophu i humaru; wota iya!" Ge Jiekopu epfu nno be o to bukpoohanu l'o maru l'oo Rechielu be zitaru obu iteshi obu.

³³ Oo ya bu; Lebanu bya abahu l'ulo-ekwa Jiekopu; waa ke Lii; waa le k'unwanyi ohu labo ono je achokota iya; ophu o dudu iphe, o humaru. O lufutaepho l'ulo-ekwa Lii; bya abahu l'ulo-ekwa Rechielu. ³⁴ Ama le Rechielu woru obu-nshi ono nwua l'iphe, aanoduje anoo l'eli inya-kamelu; nopyabe iya anoo. Lebanu bya atuko iphe, no l'ulo-ekwa ono chighashia; ophu o dudu iphe, o humaru.

³⁵ Rechielu su nna iya: "G'ehu te eghukwa ngu egu; nnana; le mu ta agbalihuduru agbalihu le g'i byaru-a; l'o kwa nsu nwanyi eme mu." O kwe iya hm; bya achoo obu-nshi ono nta-a; choo imo; ophu o humaduru iya.

³⁶ Ehu ghushiaha Jiekopu egu ike; o tsopyabe Lebanu uswo su iya: "?Bukpoo gunu bu ejo iphe obu, mu meru obu? ?Bu iphe-eji gunu be mu meru kparu iphe, ichi mu kpabekpabe nno? ³⁷ Nta-a, i tukoru ivu mu voghashicha-a; ?bu gunu be i humaru, bu nkengu? Wofuta iya

l'atatiphu ndibe anyi lẹ ngu-a; g'ẹphe pfua onye ọphu achọ opfu!

³⁸ “Mu lẹ ngu buwaru ụkporo apha nta-a. Ọphu aturu yẹ eghu ngu adudu ọphu kwọjeru nwa; ọphu mu atsojeduru onu l'ebili, shi l'aturu ibe ngu; ³⁹ Ọphu mu apalatajeduru ngu odzu iphe-edobe ngu, anụ-ẹgbudu gburu; ọ chịa mbedua bẹ oobutajechia; ị nọdu asuje gẹ mu pfua ngu ụgwọ iphe ọphu iphuru zitaru l'eswe; ọzoo l'enyashi. ⁴⁰ Lenaa g'o shi adujeru mu. L'eswe bẹ anwu shi egheje mu egheghe. O - rwua l'enyashi; mu anokota l'ogoyi abali; ọphu mgbenya abyadu eshita mu enya. ⁴¹ Noo gẹ mu jekotaru iya l'ụkporo apha ono, mu bukotaru l'ibe ngu ono. Mu jeru ngu ozi apha iri l'eno l'ishi unwada ngu; bya echeru ngu iphe-edobe apha ishii. Ị ghazia ụgwọ mu mgbo iri. ⁴² Ọme Chileke kẹ nna mu; mbụ Chileke kẹ Ẹbirihamu; waa onye Áyizaku atsu ebvu; ọme ọ tọ nọ-kube mu; mẹ imechaa gbabeghaa mu ẹka ọto chịa mu. Obenu lẹ Chileke humaru iphe-ehuka mu; waa gẹ mu eseberu akanya; bya abaarụ ngu mba l'enyashi-a, larụ nụ-a.”

⁴³ Lebanụ sụ Jiékpọ: “Unwanyi-a bukwa unwada mu; unwegirima-a buru unwegirima mu; iphe-edobe-a buru mu nwe iya. Iphemiphe-a g'ọ ha bukota nkemu. Ọle ?bukwanu gunu bẹ mu e-me l'ẹhu unwada mu ọbu; ọzoo l'ẹhu unwegirima-a, ẹphe nwushiru-a? ⁴⁴ Ngwa; bya gẹ mu lẹ ngu gbaa ndzụ g'ọ buru iphe, a-buru ekebe mu lẹ ngu!”

⁴⁵ Ọo ya bụ; Jiékpọ bya apata mkpuma

kpọbe; ọ dū g'itso. ⁴⁶ Ọ sū ndu ono, ẹphe l'iya bụ ono g'ẹphe pakọo mkpuma. Ẹphe bya apakọo mkpuma ono kụkobe l'ẹka lanu. Ẹphe nọdu lẹ mgboru ikpo mkpuma ono rigba nri. ⁴⁷ Lebanu kua ẹka ono Jiga Sahaduta; Jiékpọpu kua ya Giladu.

⁴⁸ Lebanu sū: “Ikpo mkpuma-a bụ ekebe mu lẹ ngu ntanu-a.” Noo iphe, kparu iphe, a guru iya Giladu. ⁴⁹ E kukwaru iya phọ Mizupa; noo kele ọ sūru: “Gẹ Chipfu tükokwa mu lẹ ngu chee nche; mẹ anyi gbakashihuchaa; tugbua. ⁵⁰ Teke ọ bụ l'i meru unwada mu-a ẹji; ọzoo l'i jeru alua unwanyi ọzo; agufu ẹphebedua; a makwaru-a l'ọ tọ dudu onye anyi l'iya tuko nọdu l'ẹka-a; ọle g'i nyatakwa lẹ Chileke bụ onye-ekebe mu lẹ ngu.”

⁵¹ Lebanu sūkwapho Jiékpọpu: “Waa ikpo mkpuma-a; teme waa itso mkpuma-a, mu kpọberu l'echilabọ mu lẹ ngu. ⁵² Ikpo mkpuma-a bụ ekebe; teme itso mkpuma-a bukwarupho ekebe lẹ mu ta abyadu aghata iya; bya l'ibiya nkengu bya ngu emeka iphe. Ọphu gubedua abyadu aghata iya abya ibiya nkemu abya mu emeka iphe. ⁵³ Gẹ Chileke kẹ Ẹbirihamu, bụ Chileke kẹ Nahọ; bya aburu Chileke kẹ nna pẹ kpee ikpe mu lẹ ngu!”

Ọo ya bụ; Jiékpọpu bya egude ẹpha Chileke, bụ Onye nna iya, bụ Áyizaku atsū ebvu riaru iya nte. ⁵⁴ Ọ bya egwee ngweja l'eli úbvú l'ẹka ono; bya ezia abubu iya g'ẹphe bya lẹ nri. Ẹphe richaa nri bya akwaa l'ẹka ono l'enyashi ono.

⁵⁵ O -rwuepho l'onmewa utsu; Lebanu bya etsutsua unwu nwanwa iya; yee unwada iya onu; bya agoru onu-oma nu phe; bya adakobe; o buru iya ala unuphu.

32

Jiékopu akwakobe g'ephe le Iso dzuda

¹ Jiékopu tugbukwapho nkiya; o buru iya alala. O jenyaa; unwu ojozi Chileke wu-pfuta iya. ² Jiékopu humae phe pho; o su: "Ha! Ndu owa-a bukwa ndu ojogu ke Chileke!" O gua eka ono "Mahanayimu" bu iya bu odu labo.

³ Jiékopu zia ndu-ozu g'ephe vuru iya uzo jepfu nwune iya, bu Iso l'ali Siye, bukwapfo ali ndu Edomu. ⁴ O bya ezia phe su: "Waa iphe, unu epfuru nnajiuphu iya, bu Iso. Unu su iya l'onye-ozu iya, bu Jiékopu sukwaru l'oo l'ibe Lebanu be ya shi teke ono butaru; o buru eka ono be ya bu byasu nta-a. ⁵ Ya nweru eswi; bya enweru nkafu-igara; nweru aturu; yee eghu; nweru ohu; unwoke me unwanyi. Ya ezi ndu-ozu iya-a g'ephe byapfuta nnajiuphu iya g'a maru ?ya a-du iya l'obu?"

⁶ Ndu ozi ono jechaa bya alwaphuta azu lwapfuta Jiékopu su iya: "Epe jepfukwaru nwune ngu obu, bu Iso. Nta-a be o gudekwa unu umadzu gude abya ngu ndzuta."

⁷ Ndzu guahaa Jiékopu; meji tofu iya. O bya ekee ndu ephe l'iya swi uzo labo; bya ekekwapho aturu waa eghu iya; kee eswi iya; me inyakamelu iya uzo ebo ebo kwapho. ⁸ O ria su:

“Ọ -buru lẹ Ịso tsoru ndu kẹ mbụ ọgu; oke lanụ ọphuu, ghuduru nụ phọ agbalakponu.”

⁹ Jiékọpu bya epfuru nụ Chileke sụ: “Gube Chileke kẹ nna mu oche, bụ Ébirihamu; Chileke kẹ nna mu, bụ Áyizaku; gube Chipfu; onye suru mu gẹ mu laphu azụ l'ali, a nwuru mu; lapfu abubu mu phẹ; l'ii-me-a gẹ mu barahụ. ¹⁰ Obu ono, i goshiru l'i yeru mu ono; waa ememe, i meru mu iphe, i pfuru ono be ta agbakwaru mu. Teke mu daru ẹnymu Jiódanu-a bụ oshimpaleka bẹ mu pa kpoloko; obenu lẹ nta-a bẹ mu nwewaru iphe; k'ọphu mu tsukaharu iya ẹbo.

¹¹ Mu epfu anụ ngu g'ị dzọo mu l'ẹka nwune mu, bụ Ịso. Kele ndzụ agụ mu l'oo-tso mu ọgu; tsoo unwanyi ibe mu yẹ unwegirima phẹ ọgu kwaphọ. ¹² Obenu l'i pfuru sụ l'i mee mu gẹ mu barahụ; l'iimee g'awa mu ha g'ẹja, nọ l'eze-ẹnymu; mbụ g'ẹphe buru aguta aguta.”

¹³ Ọ kwaa l'ẹka ono l'enyashi ono; bya eshi l'iphe, o nweru họtá iphe, oo-gude meeru Ịso iphe-oma. ¹⁴ Iphe, ọ họtá bụ ụkporo ne eghu iri; yẹ ụkporo mkpi; waa ụkporo ne aturu iri; yẹ ụkporo ebili; ¹⁵ bya ahọtakwapho ne inyakamelu yẹ unwu iya ụkporo l'iri; waa ụkporo ne-eswi labọ; yẹ oke-eswi iri; waa ụkporo ne nkapfu-igara; yẹ okee ya iri. ¹⁶ Ọ dokọta anụ ono iche iche; bya eyekọta ndu-ozí iya g'ẹphe leta iya ẹnya iche iche. Ọ sụ ndu-ozí iya ono: “Unu vuru mu ụzo! Unu edoo onwunu iche iche gẹ ndu eche anụ ọphuu ta tükobekwa onwophe lẹ ndu eche ọphuu!”

¹⁷ Ọ sụ ndu ọphu vu ụzo: “Ọ -buru l'unu lẹ

nwune mu, bu Iso dzuru; o jia; su: ‘?Unu bu ndibe onye?’ teme ‘?Bu awe be unu eje?’ teme ‘?Bu onye nwekota anu ono, awu l'ataphu unu ono?’ ¹⁸ Iphe, unu e-pfu bu: ‘O kwa onye-ozingbu, bu Jiekopu nwe iya. Ole o iphe, o nuru g'e wotaru nnajuphu iya, bu Iso; le yebedua, bu Jiekopu etsokwa phe-a l'azu.’ ”

¹⁹ O pfuaru ndu k'ebo; waa ndu k'eto; me iphe, bukpuo g'ephe hakota, etso iphe-edobe ono; su phe: “O kwapho iphe ono, mu pfuru ono be unu e-pfujeru Iso; me unu l'iya dzuda. ²⁰ Ole g'unu nyatajekwa su l'onye-ozingbu, bu Jiekopu be etsokwa unu.” Iphe, Jiekopu gude pfua nno bu l'o riru su l'ee-gude iphe ono, ya nuru e gude vuru uzo ono mee g'obu jidata iya. Su: “?A maru; ?o-nata mu-a; me mu humae ya pho?” ²¹ Oo ya bu; e rwutanu eku ono, Jiekopu chieru g'a chie Iso ono vuru uzo; yebedua, bu Jiekopu kwaa l'eka ono l'enyashi ono.

Jiekopu yele Chileke agba mgb

²² L'enyashi ono be Jiekopu dutaru unyomu iya ephebebo; waa unwanyi labo ono, bu ohu iya ono; waa unwu iya ephe n'iri le nanu je adaghaa nggele Jiaboku l'uzo eka eerwuje iya erwurwu. ²³ O dughacha phe pho le nggele ono; o bya alaphu azu bya achifukota iphemiphe, o nweru l'azu iya ophu kwapho. ²⁴ O buwaru Jiekopu nwekinyi iya no l'eka ono. Ephe le nwoke lanu gbaepho mgb gbiriri jasu l'uzo utsu. ²⁵ A nonyaa; nwoke ono maerupho l'o to gudedu iya; o rwua Jiekopu eka l'ishi nka; nka kpokafu iya g'ephe le nwoke ono agba mgb ono.

26 Nwoke ono sụ iya: “Haa mu ọ́ mu laa; lẹ́ nchi abọ́huwaa!”

Jiékpọ́ sụkwanu: “Mu taa hakwa ngu g'ị́ laa; abụ́du l'ị́ ọ́ru ọ́nu-ọ́ma nụ́ mu.”

27 Nwoke ono sụ iya: “?Bụ́ ọ́nu bụ́ ẹ́pha ngu?”

Ọ́ sụ iya: “Ọ́o Jiékpọ́.”

28 Ọ́o ya bụ́; nwoke ono sụ iya: “Epha ngu taa bụ́eduru Jiékpọ́; ọ́o Ízuru* bẹ́ ọ́o-buru; noo kéle unu lẹ́ Chileke; waa nemadzụ́ gharu iya; ị́ lwu-kpee.”

29 Jiékpọ́ sụ iya: “Jiko; kọ́naaru mu ẹ́pha ngu.”

Ọ́ sụ iya: “?Bụ́ ọ́nu meru iphe, ị́kpa ishi ẹ́pha mu?” Ọ́ ọ́ru ọ́nu-ọ́ma nụ́ Jiékpọ́ l'ẹ́ka ono.

30 Ọ́o ya bụ́; Jiékpọ́ ọ́a ẹ́ka ono Peniyelú† sụ: “Noo lẹ́ mu húmaru Chileke iphu l'iphu; bya anọ́dukwadu ndzụ́.”

31 Jiékpọ́ bya l'aghata Peniyelú; ẹ́nyanwu wawaa. Ọ́ nọ́du ete ọ́kpa; ọ́ bụ́ru nka ono, kpọ́kafuru iya nụ́ ono kparụ́ iya. 32 Noo iphe, kparụ́ iphe e -shi teke ono rwua ntanụ́-a bẹ́ ndu Ízuru ta atajẹ́du anụ́, nmọ́pfuru lẹ́ nka. Noo kéle ọ́o l'ẹ́ka ono bẹ́ a rwuru Jiékpọ́ ẹ́ka ọ́bu.

33

Jiékpọ́ yẹ́le Iso edzuda

1 Jiékpọ́ jeshia ele ẹ́nya; ọ́ húma Iso ẹ́ka ẹ́phe l'unu ọ́madzụ́, ọ́ chí, eje abya. Ọ́ bya eworu ọ́nwegirima iya keeru Lii; yẹ́e Rechielú; yẹ́e

* **32:28** 32:28 Iphe, Ízuru bụ́ bẹ́ bụ́ ‘Onye yẹ́e Chileke agba mgba.’ † **32:30** 32:30 Iphe, Peniyelú bụ́ bẹ́ bụ́ ‘Íphú Chileke’.

unwanyi labo ophuu, bu ohu iya ono. ² O duru unwanyi labo ono, bu ohu ono; yee unwu phe dobe l'ivuzo. O dotsota phe Lii yee unwu iya; bya eworu Rechielu yee Jiosefu dobe l'ikpazu. ³ Yebedua vuta uzo jeru jepfushia nwune iya ono; bya ephozeru iya ishi mgbo esaa le g'ooje ejepfu iya ono.

⁴ Noo ya; Iso gbapfu Jiekopu je anmata iya akpa. O bya eworu eka gbakua ya l'olu bya etsutsua ya onu. Ephe tuko wa ekwa. ⁵ Iso jeshia apali enya imeli; bya ahuma unwanyi ono; yee unwegirima ono; bya aja ya su: “?Bu ndu ole be unu l'ephe swi ono?”

Jiekopu su iya: “O kwa unwegirima, Chileke nuru mube onye-ozu ngu shita l'eze-iphe-oma nkiya.”

⁶ Unwanyi ono, bu ohu ono; yee unwegirima phe bya abyarwuta; bya ephozeru iya ishi. ⁷ Lii yee unwegirima ibe iya bya abyarwuta bya ephozeru iya ishi. O -rwua l'ikpazu iya; Jiosefu yee Rechielu bya ephozekwaru iya pho ishi.

⁸ Iso ja su: “?Bu gunu be ndu k'ophuu, ephe l'iya dzuru l'uzo pho bu?”

O su iya: “O bu nupho iphe, mu nuru ngu gude eme ge mu tuba gube nnajiuphu mu l'obu.”

⁹ Obenu le Iso suru iya: “Waawaa. Nworuro iphe ngu; ophu mu nweru du-a shii.”

¹⁰ Jiekopu su: “E phokwaro! O -buru le mu du ngu l'obu; jiko natanu iphe ono, mu nuru ngu ono! Ahuma iphu ngu du g'onye eje ahuma iphu Chileke; eshinu i gude obu-oma nata mu. ¹¹ Jiko nataro iphe ono, e wotaru ngu ono; noo kele Chileke meru mu eze-iphe-oma; mu

nwekotaru iphe, mkpa iya duru mu.” Jiékpou rwonyakpoepfo; Iso nata iya.

¹² Iso sụ: “Unu g'anyi je! G'anyi l'unu tuko swiru!”

¹³ Jiékpou sụ iya: “Nnajiuphu; i maru l'unwegirima-a be okpu teke eshihudu ike. Teme mu emekwapho ge mu chikobe aturu waa eswi mu, nwushiru nwa k'ophúú. O -buru l'a chiru phe l'ehuka bu-a ujiku ophu be ephe anwushihukota. ¹⁴ Oo ya bu; nnajiuphu; vururo onye-ozu ngu uzo! Mu atokpoepfo nwehu etso ndu ono, no l'ivuzo achu iphe-edobe ono; waa unwegirima gbiriri jasụ mu abyapfuta ngu le Siye.”

¹⁵ Iso sụ: “Ge mu haphoduru ngu unwoke mu g'unu l'ephe swiru.”

Jiékpou jia sụ: “?Bukwanu gunu be iijero eme nno? O bu-a ge mu maru eviya le mu du nnajiuphu mu l'obu.”

¹⁶ Oo ya bu; Iso gbeshi mboku ono; o buru iya ala Siye. ¹⁷ Jiékpou swia uzo Sukotu; o jerwua Sukotu bya akpua unuphu l'eka ono; bya atuaru iphe-edobe iya mkpu. Noo iphe, kparu iphe, a guberu eka ono Sukotu.*

¹⁸ Jiékpou shiepho Padanu-Aramu; Iwarwuta le nchi-odoo le mkpukpu Shekemu l'ali Kenu; bya eburu l'ataphu mkpukpu ono. ¹⁹ O gude ukporo mkpola-ochaa ise zuta unwu Hamo; mbu nna Shekemu ali eka o koberu ulo-ekwa iya. ²⁰ O bya eworu oru-ngweja kpua l'eka ono; kua ya “Chileke, bu Chileke ke ndu Izurelu.”

* **33:17** 33:17 Iphe, Sukotu bu be bu eka a tushiru 'mkpu'.

34

Dayina yele ndu Shekemu

¹ Noo ya; Dayina, bu nwada, Lii nwutaru Jiékoṗu; kpapfushia unwanyi ndu ali éka ono.

² Shekemu, bu nwatibe Hamo onye Hevu, bu eze ndu onu egu ono humae ya pho; o duta iya; ephe l'iya kwaa; o pharwushia ya. ³ Dayina; mbu nwada Jiékoṗu la iya l'ehu; o yee ya obu; bya emeaharu iya emereme. ⁴ Shekemu su nna iya, bu Hamo g'o lutaru iya nwamgboko ono g'o buru nyee ya.

⁵ Jiékoṗu numa le nwada iya, bu Dayina be a pharwushiwaru; ophu o dudu iphe, o meru jasun dibe iya lwa; kele teke o numaru iya be ephe no l'egu eche iphe-edobe iya.

⁶ Oo ya bu; Hamo, bu nna Shekemu je g'ephe le Jiékoṗu pfugbabe. ⁷ Unwu Jiékoṗu numaepho iphe, nwuru nu bya alwatashia. Aphu yee ehueghu ji phe obu; noo kele Shekemu meru iphe iphere kpua ndu Izurelu; kele o jepfuru nwada Jiékoṗu, bu iphe, agbaduru g'o nwua.

⁸ Hamo su phe: "Nwa mu, bu Shekemu be obu iya du le nwada unu-a. Jiko unu kenaa ya ya g'o luru. ⁹ G'anyi l'unu lugbaru nwanyi. Unu keje anyi nwada unu; unu alutaje k'anyi. ¹⁰ Unu eburu l'echilabo anyi. Ali dabyikpoperupho iphoro noduru unu. Unu eburu iya; anyi l'unu azugba aswa; unu anodu iya kpata eku."

¹¹ Oo ya bu; Shekemu su nna Dayina; yee unwune iya: "Unu kwenu le mu du unu l'obu;

iphe, unu sukpoerupho ge mu nu unu be mu a-nu unu. ¹² Unu hua aswa nwada unu; yee iphe-oma, mu e-meru unu jasụ g'oo-du-be unu ree. Iphe, bu iphe, unu suru ge mu kwaa be mu akwaru unu. Oo epho g'unu kee mu nwamgboko-ge mu luru."

¹³ Eshinu a pharwushiwaru Dayina apharwushi be unwu Jiékpọ yeru Shekemu; yee nna iya onu eregede. ¹⁴ Epe su phe: "Tuswekwa! Anyi ta abyakwa eme iphe, du nno. Anyi te ewokwaru nwada anyi eke nwoke, ebuduru ubvu. Oo-bukwaru anyi iphe-iphere. ¹⁵ Iphe, e-meepho; anyi ekweta bu g'unu du g'anyi du; mbu g'iphe, bu nwoke le ndu unu bushikota ubvu. ¹⁶ Oo ya bu; anyi ekee unu nwada anyi; anyibedua alutaaha nwada unubedua. Anyi l'unu ebua eghirigha; bya aburu iphe lanu. ¹⁷ Obenu l'ọ -buru l'unu te ekwedu l'unu e-bushi ubvu; anyi eduta nwada anyi; teme anyi alakwapho."

¹⁸ Iphe ono, epe pfuru ono du Hamo yele nwa iya, bu Shekemu ree. ¹⁹ Ophu nwokorobia ono, bu iya bu onye a kakota akwabe ubvu l'ibe nna iya l'ophu ono akpoduru upfu eme iphe ono, epe pfuru ono. Kele nwada Jiékpọ du iya l'obu. ²⁰ Oo ya bu; epe tugbua; mbu Hamo yee nwa iya, bu Shekemu jeshia l'oguzo mkpukpu phe; g'ephe je epfuaru iya unwoke, bu le mkpukpu ono. ²¹ Epe jerwua bya asu phe: "Ndu-a be umere phe dukwa ree. Aahakwa phe g'ephe buru l'ali anyi; nodu iya agba ngho; eshinu ali, ha osa noduru phe. Anyi a-

nodu alu unwada phe; ephe alu k'anyi. ²² Ole teme ndu ono ekwe buru l'echilabo anyibe ndu Shekemu bu m'o buru l'unube unwoke kwetaru bushia ubvu; du g'ephebedua du. ²³ ?Unu ta amadu l'iphe-edobe waa eku phe; waa iphe, bu anu, ephe nweru enweru a-buru k'anyi? Oo ya bu; unu g'anyi kweta iphe, ephe pfuru g'ephe eburu l'echilabo anyi.”

²⁴ Unwoke, lufutakotaru l'oguzo mkpukpu ono kwetakota iphe, Hamo yee nwa iya pfuru. Unwoke, bu le mkpukpu ono bya ebushikota ubvu g'ephe ha.

²⁵ A noepho ujiku eto, ephe buru ubvu ono; g'ephe anyakwadu onya ubvu ono; unwu Jiekopu ebo, ndu ophu yele Dayina shi le ne lanu, bu iya bu Simiyonu; waa Liviayi gbeshi bya amita ogu-echi phe bahu le mkpukpu ono je atuko unwoke mkpukpu ono g'ephe ha gbuibe l'otulupfu. ²⁶ Ephe gbua Hamo; yee nwa iya, bu Shekemu; bya eduta Dayina l'ulo ibe Shekemu tugbua; o buru phe alala. ²⁷ Unwu Jiekopu bya adajaa l'echi odzu ono; bya akwata iphe, ndu mkpukpu ono, pharwushiru nwune phe ono l'okwata. ²⁸ Ephe kputa aturu waa eghu phe; waa eswi phe; waa nkapfu-igara phe; bya atuko iphemiphe, bukota ke ndu mkpukpu ono gwetakota; mbu gwetachaa ndu ophu no l'oma mkpukpu; me ndu ophu no l'egu. ²⁹ Ephe gwetakota eku phe; waa unwanyi phe; yee unwegirima phe; bya atuko iphemiphe, nokota l'ulo phe gweta.

³⁰ Tobudu iya bu; Jiekopu su Simiyonu; yee Liviayi: “Egube iphe-ehuka ophu unu wobatak-

wanuru mu nta-a! Nta-a be unu meru ge mu buru onye eshi ndu Kénanu; yee ndu Pérezu ishi; mbu ndu bu l'ali-a. ?O kwa l'unu maru-a l'anyi paru nwanshi? O -buru l'ephe chigbaberu onwophe byapfuta mu ogu be mu le ndibe mu abukwaru mkpurupyata!"

³¹ Ephe su: "?O gbakwanuru g'ephe mee nwune anyi nwanyi ge nwanyi-ovuoba?"

35

Jiékopu alwaphuta azu le Betelu

¹ Oo ya bu; Chileke su Jiékopu: "Kwalita lashia mkpukpu Betelu je eburu. I -rwua l'i kparu mube Chileke oru-ngweja; mbu mube Chileke ono, byapfutaru ngu l'eka ono; teke igbalaru nwune ngu, bu Iso-a."

² O buru iya bu; Jiékopu su ndibe iya; waa ndu ephe l'iya bu: "Unu lwua iphe, bukpo agwa, unu gude; unu emee onwunu g'unu du nsu; unu agbanwee uwe unu. ³ Oo ya bu; unu agbeshi g'anyi je Betelu ge mu je akparu Chileke oru-ngweja l'eka ono, bu iya bu onye ono, numaru olu mu teke mu no l'aphu; bya aburu onye ono, no-kuberu mu l'ekameka ono, ya jekotaru ono." ⁴ Noo ya; ephe tuko agwa ono, ephe gude ono; yee iphe-nchi, ephe yeru le nchi yeshia chiru nu Jiékopu; o likota le mkpula akpurata, no le mgboru mkpukpu Shekemu. ⁵ Ephe gweta tugba; ndzu-agugu, shi l'eka Chileke rwupyabe mkpukpu ophu no-phgbaaru phe mgburugburu; k'ophu bu l'o to dudu g'ephe ha, jeru achi ndibe Jiékopu ono oso.

⁶ Jiékpọpu yẹe ndu ẹphe l'iya swi bya ejer-wua mkpukpu Luzu, bu iya bu Betelu, no l'ali Kėnanu. ⁷ O buru l'eka ono be o kpuru orungweja; bya agua eka ono Elu Betelu. Noo l'oo eka ono be Chileke goshiru iya onwiya le g'ogobalaru nwune iya.

⁸ No iya; Debora, bu onye shi eleta Ribeka enya nwuhu; e lia ya le mkpula upfu akpurata le nsuda Betelu. Oo ya bu; a gua eka ono Alonu Bakutu.*

⁹ Jiékpọpu shichaepo Padanu-Aramu Iwa; Chileke byapfuta iya ozo bya agoru onu-oma nu iya. ¹⁰ Chileke su iya: "Epha ngu bu Jiékpọpu; ole epha ngu ta abuheduru Jiékpọpu; epha ngu a-buru Izurelu." Oo ya bu; o gua ya Izurelu.

¹¹ Chileke su iya: "Oo mbedua bu Chileke, bu Okwoolemka. Unu zu azuzu ka l'otu. L'iimeta ndu a-buru oha eka phe; bya emetakwapho ohamoha ozo yekoberu phe. Ndu eze eshi ngu l'ehu futa. ¹² Ali ono, mu nuru Ebirhamu; waa Ayizaku be mu nukwaru ngu pho; teme mu nukwa iya pho unwu nwanwanwaranwa ngu."

¹³ Chileke shi l'eka o no pfuru yeru iya ono tugbua ephekerephe.

¹⁴ Jiékpọpu bya apalia mkpuma pfube l'eka ono, Chipfu no pfuru yeru iya ono; bya ekpua ya mee l'eli; kpua ya manu gude gwaa Chileke.

¹⁵ Jiékpọpu gua eka ono, Chileke no pfuru yeru iya ono Betelu.

Anwuhu Rechielu yele Ayizaku

* 35:8 35:8 Iphe, o futaru be bu 'Achi uzu-ekwa'.

16 Ẹp̄he shi lẹ Bẹtelu tṹgbua. Ẹp̄he rwujeep̄ho mgboru Ifurata; ime meahaa Rechiẹlu. Ezedā iya kwatakp̄o tsuāhaa ya l'ẹhu. 17 Lẹ teke ono, ip̄he shihuru ike g'oome zeda ono bẹ nwan̄yị, eswi iya ime s̄uru iya: “Gẹ ndz̄u ba agushi ngu. Ọ kwa nwa nwoke ọzo bẹ ị nwuru.” 18 Ọ bya l'atubuhu unme k'anwuhu; ọ ḡua nwa iya nwoke ono Benoni. E mechaa; nna iya ḡua ya Benjiaminu.

19 Noo ya; Rechiẹlu nwuhu; e lia ya l'uzo Ifurata, b̄u iya b̄u Bẹtulehemu. 20 Jiékọpu swita mkpuma pf̄ube l'eli ilu iya. Mb̄u byas̄u ntan̄u-a bẹ mkpuma ono nọkwapho l'ẹka ono egoshi l'ọo ilu Rechiẹlu.

21 Ízurelu tṹgbukwa ọzo; bya eje akp̄obe ọlo-ẹkwa iya l'az̄u ọlo-ep̄hekerep̄he, b̄u Eda. 22 Ọ b̄uru lẹ teke Ízurelu bu l'al̄i ẹka ono bẹ Rúbenu jep̄furu nyee nna iya, nna iya ta al̄udu ọkpobe al̄ulu, b̄u Biliha. Nna iya, b̄u Ízurelu n̄uma iya.

Jiékọpu nwutaru unwoke iri l'ẹbo.

23 Ụnwu kẹ Lii b̄u: Rúbenu, b̄u iya b̄u ọkpara Jiékọpu; waa Simiyonu; waa Lívayi; waa Jiuda; waa Isaka; tẹme waa Zebulun.

24 Ụnwu kẹ Rechiẹlu b̄uru Jiósefu waa Benjiaminu.

25 Ụnwu kẹ Biliha, b̄u ohu Rechiẹlu b̄uru Danu waa Nafutali.

26 Ụnwu kẹ Zilipa, b̄u ohu Lii b̄uru Gadu waa Asha.

Ọ b̄uru ndu ono g'ẹp̄he ha b̄u ụnwu, a nwushikotaru Jiékọpu l'al̄i Padanu-Arámu.

²⁷ Jiékpóu lwapfuta nna iya, bú Áyizaku lẹ Mamure, nọ lẹ mgboru Kiriyatu-Araba, bú iya bú Hẹburonu; l'ẹka Ébirihamu yẹ Áyizaku shi tuko buru. ²⁸ Áyizaku nọru ụkporo apha tete. ²⁹ Oo ya bú; ọ tụa unme ikpazụ iya; ọ buru iya anwuhu. Ọ lapfu ndiche pẹ lẹ g'ọ kahucharu; bya anọ apha, dụ igwerigwe. Ụnwu iya, bú Jiékpóu yẹ Iso woru iya lia.

36

Oshilokpa kẹ Iso

¹ Waa oshilokpa Iso, bú iya bú Edomu baa:

² Iso luru unwanyi ndu Kénanu. Ẹpha pẹ bú Ada, bú nwada Elonu, onye Hetu; waa Oholibama, bú nwada Ana; bya aburu nwanwa Zibiyonu, onye Hevu; ³ wawkaphọ Basumatu, bú nwada Ishimelu; bya aburu nwune Nebayotu.

⁴ Ada nwutaru Iso Elifazu; Basumatu nwutaru iya Ruwelu; ⁵ Oholibama nwutaru iya Jiwushi; waa Jielamu; waa Kora. Ndu ono bukota unwu Iso; ọ buru l'alị Kénanu bẹ a nọ nwushiru iya ya.

⁶ Iso bya eduta unyomu iya; waa unwu iya unwoke; yẹ kẹ nwanyị; mękpoo iphe, bukota ndibe iya g'ẹphe hakota; tẹme waa iphe-edobe iya; waa anụ iya ndu ozo; mękpoo ẹku, ọ kpatakotaru lẹ Kénanu g'ọ ha; gude lashia alị ẹka dụ ẹnya; mẹ a -gbẹ l'ẹka nwune iya Jiékpóu bu. ⁷ Ẹku pẹ pawaru ẹka; k'ophu ọ daghawaru g'ẹphe atuko buru l'ẹka lanu. Kẹle iphe-edobe pẹ ono meru; ophu alị ẹka ono asuedu pẹ ebubu. ⁸ Oo ya bú; Iso, bú iya bú Edomu je eburu l'oha úbvú Siye.

⁹ Wa oshilokpa Iso, bu nna ndu Edomu l'oha úbvú Siye baa:

¹⁰ Waa epha unwu Iso baa: Elifazu, bu iya bu nwa nwoke, Ada, bu nyee Iso nwutaru iya; waa Ruwelu, bu iya bu nwa nwoke, Basumatu, bukwapho nyee Iso nwutaru iya.

¹¹ Unwu nwa nwoke ke Elifazu bu Temanu; waa Omaru; waa Zefo; waa Getamu; teme waa Kenazu.

¹² Nwa Iso; mbu Elifazu nweru nyee ya ophu o too ludu okpobe alulu, epha iya bu Timuna. Nwanyị ono nwutaru iya nwa nwoke, aza Amaleku. Ndu ono bukota unwu nwanwa Ada, bu nyee Iso.

¹³ Unwu nwa nwoke ke Ruwelu bu: Nehatu; waa Zera; waa Shama; teme waa Miza. Ndu ono bukota unwu nwanwa Basumatu, bu nyee Iso.

¹⁴ Unwu Oholibama, bu nyee Iso; mbu nwada Ana bya aburu nwanwa Zibiyonu nwutaru Iso bu: Jiwushi; waa Jielamu; teme waa Kora.

¹⁵ Waa ndu-ishi l'oshilokpa Iso baa. Okpara Iso, bu Elifazu nwuru ndu-ishi, bu: Temanu; waa Omaru; waa Zefo; waa Kenazu; ¹⁶ waa Kora; waa Getamu; teme waa Amaleku. Ndu ono bu ndu-ishi ali Edomu, shi l'eri Elifazu. Ephe bu unwu nwanwa Ada.

¹⁷ Ruwelu, bu nwa Iso, nwuru ndu-ishi, bu Nehatu; waa Zera; waa Shama; teme waa Miza. Ndu ono bu ndu-ishi ali Edomu ndu ophu shi l'eri Ruwelu. Ephe bu unwu nwanwa nyee Iso, bu Basumatu.

¹⁸ Oholibama, bu nyee Iso nwuru ndu-ishi, bu Jiwushi; Jielamu; teme waa Kora. Ndu ono

bụ ndu-ishi ndu ophu shi l'eri nyee Iso, bụ Oholibama, bụ nwatibe Ana.

¹⁹ G'ephe hakota ono bụ unwu Iso, bụ iya bụ Edomu; bya aburu pẹ bụ ndu-ishi pẹ.

²⁰ Waa unwu Siye, onye Horu, bụ onye nwe ali ono baa: Lotanu; waa Shobalu; waa Zibiyonu; teme waa Ana; ²¹ waa Dishonu; waa Eza; teme waa Dishanu. Unwu Siye ono, bu l'ali Edomu ono bụ ndu-ishi ndu Horu.

²² Unwu Lotanu bụ Hori; waa Homamu. Timuna bụ nwune Lotanu ke nwanyi.

²³ Unwu Shobalu bụ Aluvanu; waa Manahatu; waa Ebalu; waa Shefo; teme waa Onamu.

²⁴ Unwu Zibiyonu bụ Aya; waa Ana. Ana k'owa-a bụ onye ophu humaru nggele, ekpo oku l'echiegu teke o shi eche nkapfu-igara nna iya, bụ Zibiyonu.

²⁵ Unwu Ana bụ Dishonu; waa Oholibama, bụ nwada iya.

²⁶ Unwu Dishonu buru Hemudanu; waa Eshubanu; waa Ituranu; teme waa Keranu.

²⁷ Unwu Eza bụ Bilihanu; waa Zevanu; teme waa Ekanu.

²⁸ Unwu Dishanu bụ Uzu; waa Eranu.

²⁹ Ndu bụ ndu-ishi ndu Horu bụ: Lotanu; waa Shobalu; waa Zibiyonu; waa Ana; ³⁰ waa Dishonu; waa Eza; teme waa Dishanu. Oo ephebedua bụ ndu-ishi ndu Horu; e -shi le g'ephe gude kekashia onwopẹ l'ali Siye obu.

Ndu bụ eze l'ali ndu Edomu

³¹ Owa-a bụ ndu vuadaru uzo buru eze ndu Edomu; teme o nwejeru onye shi le Izurelu bya aburu eze:

³² Bela, bụ nwatibe Beyo bẹ bụ eze ndu Edomu. Mkpukpu iya aza Dinuhaba.

³³ Bela nwuhuepho; Jiobabu, bụ nwatibe Zera, bụ onye shi Bozura bya aburu eze l'onodu iya.

³⁴ Jiobabu nwuhuepho; Hushamu, bụ onye shi l'alì Temanu bya anọ-chia ọnya iya buru eze.

³⁵ Hushamu nwuhuepho; Hadadu, bụ nwatibe Bedadu, bụ onye l'wụ-kperu ndu Midiyanu l'alì Mówabu; bya aburu eze l'onodu iya. Mkpukpu nkiya aza Avitu.

³⁶ Hadadu nwuhuepho; Samula, bụ onye shi Masureka bya anọ-chia ọnya iya buru eze.

³⁷ Samula nwuhuepho; Shawulu, bụ onye shi Rehobotu, nọ l'uzo onu ọnyimu Yufurétisu; bya aburu eze nọ-chia ọnya iya.

³⁸ Shawulu nwuhuepho; Belu-hananu, bụ nwatibe Akubo bya aburu eze l'onodu iya.

³⁹ Belu-hananu, bụ nwatibe Akubo nwuhuepho; Hadadu bya aburu eze l'onodu iya. Epha mkpukpu iya buru Pawu; epha nyee ya buru Mehetabelu, bụ nwada Maturedi. Maturedi bukwanuru nwada Mezahabu.

⁴⁰ Waa epha ndu-ishi l'oshilokpa Iso baa; wak-wapho okpa-ipfu; yee ohamoha, epe shigbaa, l'azagbaa epha phe baa. Timuna; waa Aluva; waa Jietetu; ⁴¹ waa Oholibama; waa Ela; waa Pinonu; ⁴² waa Kenazu; waa Temanu; waa Mibiza; ⁴³ waa Magudelu; teme waa Iramu. Ndu-a g'ephe ha bụ ndu-ishi ndu Edomu; le g'ephe gude bua l'alì ono, epe lwaru ono.

Epe bụ ndibe Iso, bụ nna ndu Edomu.

37

Nrwọ, Jiósefu rwọru

¹ Oo ya bụ; Jiékoṗu buru l'alì ono, nna iya shi buru, bụ iya bụ alì Kénanu.

² Waa oshilọkpa Jiékoṗu.

Gẹ Jiósefu nọerupho apha iri l'ẹsaa bẹ o shi etsojeru ụnwunna iya eche aturu; mbụ ụnwu nyee nna iya, bụ Biliha; waa Zilipa. O dooru nna phẹ ẹjo-iphe, ụnwunna iya ndu ọphuu anọduje eme.

³ No iya; Ízurelu ka eye Jiósefu obu eme lẹ g'o yeru ụnwu iya ndu ọphuu. Iphe, kparụ iya nụ buru l'ọo nwa, a nwuru iya lẹ nka. Ọ bya akwaaru Jiósefu ẹguru uwe, ama ntumatu, chikashiru mkpọ. ⁴ Ụnwunna iya maerupho lẹ nna phẹ ka iya eye obu eme lẹ g'o yeru ẹphebedua; ẹphe kpọo ya ashị; ọphu ẹphe ẹpfujeheduru opfu ọma eyeru iya.

⁵ Tọbudu iya bụ; Jiósefu rwọo nrwọ bya ezeeru ụnwunna iya ono nrwọ ono. O mee; ọ kabakpọo phẹ rọ adu ashị. ⁶ Ọ suru phẹ: “Unu gebe gẹ mu zeeru unu nrwọ, mu rwọru. ⁷ Anyi esweshi upfu ereshi esweshi l'ẹgu. A nonyaa; upfu ereshi nkemu gbalihu pfuru nhamunha; upfu iya k'unu bya anophe nkemu mgburugburu phozegbaaru iya.”

⁸ Ụnwunna iya sụ iya: “?Iiri l'ii-mechaa buru eze anyi tọo? Mbụ-a; ?bụwaa ngu e-mecha buru onye-ishi anyi?” Nrwọ ono, ọ rwọru ono; yẹe opfu ono, o pfuru ono mee; ọ kabakpọo phẹ rọ adu ashị.

⁹ No iya; ọ byakwa arwọo nrwọ ọzo; bya ezeeru unwunna iya ono ọzo. Ono bẹ ọ sūru phẹ: “Unu gebe gẹ mu zeeru unu nrwọ ọzo, mu rworu. Ogiya-a bẹ mu rworu g'enyanywu; waa ọnwa; waa kpokpode iri lẹ nanu bya ephozeru mu ishi.”

¹⁰ O zeeru iya pho nna iya g'o zero iya unwunna iya; nna iya baaru iya mba su iya: “?Iphe ọwa-a, iirwo ọwa-a bu gunu? ?Bu lẹ ne ngu; waa mbedua, bu nna ngu; waa unwunna ngu bẹ e-mecha bya ephozeru ngu to?” ¹¹ Unwunna iya jaharu iya ijiyenya; obenu lẹ nna iya kwakoberu iphe ono l'okpoma.

Unwunna Jiófẹfu ere iya

¹² Noo ya; unwunna iya chita aturu nna phẹ jeshia echeche lẹ mgboru mkpukpu Shẹkemu.

¹³ Oo ya bu; Ízurelu su Jiófẹfu: “Eshi ophu i maru l'unwunna ngu eche aturu lẹ mgboru Shẹkemu bukwa gi bya gẹ mu zia ngu gi je agbaphe phẹ.”

Jiófẹfu su nna iya l'ọ du ree.

¹⁴ Oo ya bu; ọ su iya: “Jiko jenu je agbaphee unwunna ngu phẹ; yee aturu phẹ; maru ?ehu duchaa phẹ-a ree? L'ilwa bya akaru mu g'ọ du.” O buru lẹ nsuda Hẹburonu bẹ ọ nọ zia ya ozi obu. O tugbua jeshia; bya ejerwua Shẹkemu.

¹⁵ O nweru nwoke humaru iya l'eka ooghaphẹ l'egu eka ono; bya aja ya su: “?Bu gunu bẹ iicho?”

¹⁶ O su iya: “Mu elekwa enya unwunna mu. O -buru l'i maru eka ephe nọ eche aturu phẹ; jiko tunuru mu onu iya.”

17 Nwoke ono sụ iya: “Eḗphe shiakwa l'ẹka-a tųgbuwa. Mu nųmakwaru teke eḗphe shi eḗfu sụ g'eḗphe je Dotanu.”

Oo ya bụ; Jiósefu chooru ụnwunna iya jeshia; je ahuma phẹ lẹ mgboru Dotanu. 18 Eḗphe levukpọo ya rọ teke ọ nọkwadu ụzenya; bya awata achi idzu g'eḗphe e-shi gbua ya.

19 Eḗphe sụ nwibe phẹ: “O-rwo-nrwo-a abyaje-o! 20 Unu bya nta-a g'anyi gbua ya chie lẹ nsụ lanụ l'ẹka-a. E -mechaa; anyi asụ l'ọo anụ-egbudu gburu iya. G'anyi mawaruro gẹ nrwo iya ono e-me vua.”

21 Rúbenu nųmae ya phọ bya emeahaa g'ọ gbafuta iya. O sụ phẹ: “Unu g'anyi te egbushi iya egbugbu. 22 G'anyi be gbushi ọchi. G'anyi chiechia ya lẹ nsụ lanụ l'echiegu l'ẹka-a; g'anyi te edenyikwa iya ẹka.” Iphe, Rúbenu gude pfua ya bụ g'ọ dzọo ya duta iya duphuru nna iya azụ ọzo.

23 Jiósefu byarwutaepho ẹka ụnwunna iya ono nọ; eḗphe gude iya yefu iya eguru uwe ono, o yeru ono, chikashiru mkpọ ono; 24 bya akputa iya je echie lẹ nsụ. Nsụ ọbu ta adudu iphe, du iya nụ; ọphu mini adudu iya.

25 Eḗphe nọ-zetaepho anọo wata eri nri; eḗphe jeshia ele ẹnya bya ahuma ndu ije, shi l'eri Ishimelu; ẹka eḗphe shi l'ali Giladu; eḗphe l'inya-kamelu phẹ; vuru manụ, eshi mkpọ; waa ụnwù, eshikwaphọ mkpọ; waa àrwù, bụ mọru eje ala ali Ijiputu.

26 Jiuda sụ ụnwunna iya: “?Bụ urwu gunu be anyi e-rita iya m'ọ buru l'anyi gburu nwanna anyi bya eworu mee ya domia? 27 Unu g'anyi ree

ya oshilokpa Ishimelu. G'ọ ọ dukwa iphe, anyi e-je iya ememe; eshi ophu o bu nwanna anyi; teme anyi buru mee lanu." Unwunna iya kweta.

²⁸ Ndu Midiyanu ono, agba ngho ono ghatashiepho; unwunna Jiosefu bya ekufuta iya le nsu ono; woru iya ree oshilokpa Ishimelu ono ukporo ekpa-ego mkpola-ochaa. Epe kputa iya lashia Ijiputu.

²⁹ Rubenu byaepho le nsu ono bya ahuma le Jiosefu ta noedu iya; o gude ehu-eghu woru uwe iya gbajaa. ³⁰ O jepfu unwunna iya phe je asu phe: "Nwata ono ta noekwa l'eka e chieru iya. ? Bukpoo awe be mu e-dobe iphu?"

³¹ Noo ya; epe bya achita uwe Jiosefu bya egbua egbu; woru uwe Jiosefu ono tsee le mee ya. ³² Epe chita uwe ono, chikashiru mkpo ono chiphuru nna phe azu; su iya: "Anyi humakwaru iphe-a l'uzo; lekwaa ya enya gi maru ?bu ke nwa ngu to to budu iya?"

³³ Jiekopu bya elee enya; o buru iya. O su: "O kwa uwe nwa mu-o! O dukwa g'o bu anu-egbudu gburu iya. Oowaa! Nta-a be Jiosefu be anu-egbudu lajashiakwaru nanu nanu!"

³⁴ Jiekopu woru uwe iya gbajaa; bya achita uwe aphu yee onwiya; bya araa ekwa nwa iya ono ujiku olemole. ³⁵ Unwu iya k'unwoke; me unwada iya bya g'ephe da ya obu. Ophu o kwedu g'a duta iya. O pfua su: "Mu a-gukwa aphu nwa mu-a jasu mu alapfu iya le maa." O buru egube ono bu ge nna iya gude ga aphu iya.

³⁶ No iya; ndu Midiyanu ono woru Jiósèfu ree Potifa l'alì Ijiputu. Potifa ono bu onye lanu l'ime ndu Fero nuru oke-okwa; kele o bu ishi ndu ojogu, eche Fero nche.

38

Jiuda yele Tema

¹ Le teke ono be Jiuda haru unwunna iya je; ephe le nwoke Adulamu, aza Hira buru. ² O buru l'eka ono be Jiuda no huma nwada nwoke Kenanu, ephe iya bu Shuwa. O luta iya; ephe l'iya kwaa. ³ O tsuta ime; bya anwua nwa nwoke a guru Eru. ⁴ O tsuta ime ozo; bya anwua nwa nwoke; bya agua ya Onanu. ⁵ O bya anwufua nwa nwoke lanu; bya agua ya Shela. O buru le Kezibu be o no nwua ya.

⁶ Jiuda bya alutaru okpara iya bu Eru, nwanyi. Ephe nwanyi ono bu Tema. ⁷ Obenu le Eru, bu okpara Jiuda bu onye eme ejo-iphe l'enya Chipfu. Oo ya bu; Chipfu woru iya gbua.

⁸ Oo ya bu; Jiuda su Onanu: "Duta nyee nwune ngu g'unu l'iya kwaa. Luru iya g'iishi nno togboru nwune ngu ako le mgboko." ⁹ Obenu le Onanu maru le nwa, nwanyi ono a-nwuta ta abuduru nkiya. O nodu abujeru; yee nyee nwune iya -nodu akwa; l'ogboshia unwuda l'alì g'eeshi ge nwune iya ta togbo ako. ¹⁰ Iphe ono, oomeje ono buru ejo-iphe l'iphu Chipfu; o wokwaru iya pho gbua.

¹¹ E mechaa; Jiuda su nyee nwa iya, bu Tema g'o laa ibe nna iya je eburu eburu kwabe jasu teke Shela, bu nwa iya evuta. Kele o riru su: "?

A maru ?onye k'ono ta anwuhudunu g'unwune iya ndu ophuu nwuhuru." Tema kwe hm laa ibe nna iya je eburu.

¹² A nonyakpoepo; nyee Jiuda, bu nwada Shuwa nwuhu. Jiuda rokotachaepo ike l'anwuhu nyee ya ono; bya ejeshia Timina; l'eka eebushiru iya aturu iya eji. Onya iya, bu Hira, onye Adulamu tsoru iya.

¹³ A bya edooru iya Tema le nna ji iya ejekwa Timina je ebushi aturu iya eji. ¹⁴ O kweepo doo yefu uwe nwanyi, no l'ulo-maa, o yeru; bya eworu gerebe gerebe ekwa phu onwiya l'iphu g'a ta hube iya ama; bya eje anodu l'onu-abata, e shi abahu Enemu, bukwapho uzo, e shi eje Timina. Kele o maru le Shela vutawaru; obenu l'e te kuduru iya g'o bya g'o lupyabe iya ge ya buru nyee ya.

¹⁵ Jiuda huma Tema; bya aria l'oo nwanyi-ovuoba; noo kele o phu-chiru onwiya iphu; ¹⁶ ophu o madu l'oo nyee nwa iya. O duta iya je l'aguga gbororo bya asu iya g'o bya g'ephe l'iya je akwaa.

O jja ya su: "?Bu gunu be ii-nu mu g'anyi le ngu kwaa obu?"

¹⁷ O su iya: "Mu e-shi l'iphe-edobe mu kpee ngu ada-eghu."

O kwe iya hm; bya asu iya: "?Ii-yekwanuru mu iphe l'itumo; ge mu gude jasu l'ikputaru mu iya?"

¹⁸ O su iya: "?Bu gunu be mu e-yeru ngu l'itumo obu?"

O sụ iya: “Oo iphe, agba l'ẹka ngu, eegudeje hube ngu ama; waa eri, tso iya nū; waa oshimpaleka ngu ono, i gude l'ẹka ono.” O chiru iya nū iya; ẹphe l'iya je akwaa; o woru ime yee ya. ¹⁹ O tugbuepho bya eje aphufu ẹkwa ono, o shi phua l'iphu ono; bya eje eworu uwe nwanyi, nọ l'ulo-maa, o shi yee woru yephu azu.

²⁰ E mechaa; Jiuda bya akputa ada-eghu ono kpee ọnyà iya, onye Adulamu g'o je akpee nwanyi ono; chitaru iya iphe, o yeru iya l'itumo ono. O jee ophu o humaeduru nwanyi obu. ²¹ O jia ndu bu l'ẹka ono sụ: “?Denu nwanyi-ovuoba, shi nodu l'aguga ọzo Enemu-a?”

Ephe sụ iya: “Nwanyi-ovuoba ta nojekwaru l'ẹka-a.”

²² Oo ya bu; o laa je asu Jiuda le ya ta ahumakwaru iya. Temе ozo bu le ndu bu l'ẹka ono sukwaru le nwanyi-ovuoba ta nojeduru l'ẹka ono.

²³ Jiuda sụ: “G'a hakwaa ya g'o nwowaruro iphe, o gude; a -nonyaa; e gude iya gbaaharu anyi mgbonu. Eshi ophu mu kperu ngu ada-eghu, i gude je achokota iya; ophu i humaduru iya.”

²⁴ A noepho iphe, rwuru onwa eto; a bya asu Jiuda: “Tema, bu nyee nwa ngu be buakwaa nwanyi-ovuoba; mbu le-a; o dukwaa ime. O buru l'ovuoba ono be o vutaru iya.”

Jiuda sụ: “Unu kpufuta iya g'e kegbua ya l'oku!”

²⁵ A kpufutashia ya; o zia ozi g'e je ezia nna ji iya ono sụ iya l'o kwa onye nwe iphe-a be yeru iya ime ono. Sụ iya: “Maeshikwaru ?ii-du ike

maru onye nwe iphe, agba l'eka eegudeje ahube nemadzu ama-a; waa eri, tso iya nu; waa oshimpaleka-a?"

²⁶ Jiuda huma iphe ono bya amaru l'oo nkiya bya asu: "Ha! Nwanyị-a kakwa mu apfubekoto; eshi ophu mu sucharu le mu e-kuru iya nu nwa mu, bu Shela g'o luru. E mecha; ophu ephe l'iya alueduru."

²⁷ O rwue ya pho l'ezeda; a maru l'unwu ono du iya ebo l'epho. ²⁸ Le g'oozeda be onye lanu wofutaru eka. Nwanyị, eswiye ime bya ewota eba oghu, du uswe-uswe libe iya le nkwo-eka; bya asu l'oo onye owa-a bu ivuzo. ²⁹ O wobaepho eka ono; nwune iya kwofuta. Nwanyị, eswi ime ono su: "?Bu g'i shiru kpakata uzo baa?" A gu ya Perezu.* ³⁰ Oo ya bu; nwune iya onye ophu, a gbaberu eba oghu, du uswe-uswe le nkwo-eka ono lufuta; a gu ya Zera.†

39

Jiosefu yele nyee Potifa

¹ Tobudu iya bu; e gude Jiosefu jerwua ali Ijiputu. O buru Potifa onye Ijiputu zuru iya ndu oshilokpa Ishimelu ono, gude iya jerwua ali Ijiputu ono. Potifa ono tso le ndu no l'oke-okwa. Yebdua bu onye-ishi ndu ojogu, anoduje eche Fero nche.

² Chipfu no-kube Jiosefu; o buru onye iphe ejehuru. O buru l'ulo nnajiuphu iya, bu nwoke Ijiputu ono. ³ Nnajiuphu iya ono humaeppo

* **38:29** 38:29 Iphe, Perezu bu be bu 'Okwokwo'. † **38:30** 38:30 Zera bu iphe, o futaru bu 'ocha-pfu'.

le Chipfu no-kube iya; teme le Chipfu emeje g'iphemiphe, Jiófesu ono eme vuru ire; ⁴ Jiófesu du iya l'obu. O woru Jiófesu mee onye-ozu iya; mbu mee ya onye elekota unuphu ibe iya l'ophu enya; teme o wokwarupho iphemiphe, o nweru yekota iya l'eka g'o leta enya. ⁵ Eshi teke ono, o woru unuphu ibe iya l'ophu; yee iphemiphe, o nweru enweru yekota Jiófesu l'eka g'o leta enya ono be Chipfu bya ekebeahaa nwoke Ijiputu ono l'oma shita l'ehu Jiófesu. Chipfu kebeahaa ya l'oma l'iphemiphe, o nweru enweru; je akpaa le ndu ophu no l'unuphu; me le ndu ophu no l'egu. ⁶ Oo ya bu; o hakotaru Jiófesu eku iya l'ophu g'o leta enya. Ophu o duedu iphe, o nweru, ookpajekwadu ishi iya. Iphe, o maerupho kpoloko bu g'o ria nri.

Jiófesu gbaru mkparawa bya amashi mma ike. ⁷ A noepho nwanshi; Jiófesu gahaa nyee nnajiuphu iya ono; o su iya g'o bya g'ephe l'iya je akwa.

⁸ Obenu le Jiófesu jikaru bya asukwapho nyee nnajiuphu iya ono: "A -gbete teke nnajiuphu mu meru mu onye-ishi iphemiphe, o nwekotaru be o to duedu iphe, eeme l'unuphu-a, ookpajekwadu ishi iya. Iphemiphe, o nweru g'o ha be o yekotawaru mu l'eka ge mu leta enya. ⁹ Ophu o to dudu onye kabaa mu shii l'ulo-a. Ophu o dukwapho iphe, oowoharu mu ewoha gbahaa gubedua; kele i bu nyee ya. ?Denu ge mu e-shi mee ejo-iphe, du egube ono; mbu mee Chileke iphe-eji onoya?" ¹⁰ O nodu anodujekpoephe epfuru iya Jiófesu mbokumboku; obenu le Jiófesu

te ekwedu g'ephe l'iya kwaa; mbukponu g'ephe l'iya no-kube ntse.

¹¹ O be ujiku lanu; Jiosefu bahu l'ulo ge ya je ozi, duru iya nu. Teke ono be o to dudu ndu-ozu ulo ono l'ophu m'onye lanu, no l'ime ulo ono; ¹² o gude iya l'uwe su iya g'o bya g'ephe l'iya kwaa. Jiosefu yefu uwe iya ono haa ya l'eka gbado ulo ono gbafu etezi.

¹³ O maerupho le Jiosefu yefuru uwe iya haa ya l'eka gbafu etezi; ¹⁴ o kua ndu-ozu ulo iya ndu ophuu; su phe: "Unu lenu! Nwophu shi l'ali ndu Hiburu-a be e dutaru dobe; g'o bya anyi eme iphe-iphere. O bataru l'eka-a bya g'anyi l'iya kwaa; mu chishia mkpu. ¹⁵ O numaepho le mu chiaharu mkpu; o gbadoo mu uwe iya l'eka gbala gbafu etezi."

¹⁶ O gude uwe ono gbiriri jasu nnajiuphu Jiosefu bata. ¹⁷ O bya eworu iya pfuaru iya su: "Nwohu ono, i zutaru, bu onye Hiburu ono be shi eme g'o mee mu iphe-iphere ntanu-a. ¹⁸ Mu wataepho echi mkpu; o gbadoo mu uwe iya l'eka gbala gbafu etezi."

¹⁹ Nnajiuphu Jiosefu numaepho iphe ono, nyee ya pfuru iya ono su l'onoo g'ohu iya meru iya ya bu ono; o vuru oku wa eh. ²⁰ O kputa Jiosefu jeye l'oka-mkporo, eze atu-chije ndu mkporo iya.

Ole Jiosefu no le mkporo ono; ²¹ Chipfu no-kube iya bya egoshi iya le ya yeru iya obu. O mee; Jiosefu du onye eche oka-mkporo ono nche l'obu. ²² Onye eche oka-mkporo ono woru Jiosefu mee ishi ndu nokota l'oka-mkporo

ono. Iphemiphe, eemekọta l'ẹka ono buru yẹbe Jiósefu bẹ e yeru iya l'ẹka. ²³ Iphe, nọwa Jiósefu l'ẹka bẹ onye eche ọka-mkpọro ono ta akpajeedu ishi g'ee-me iya; noo kele Chipfu nọ-kube Jiósefu bya emee; iphemiphe, oome nọdu evujeru ire.

40

Onye etsujeru Fero ọnu lẹ mọe; yẹle onye eghejeru iya buredi

¹ O nweru teke a nọnyaru; onye etsujeru eze ndu Ijiputu ọnu lẹ mọe; yẹe onye eghejeru iya buredi meswee nnajiuphu phẹ, bụ eze ndu Ijiputu. ² Ụmadzu labọ ono, ejeru iya ozi ono, bụ onye-ishi ndu etsujeru iya ọnu lẹ mọe; waa onye-ishi ndu eghejeru iya buredi phọ mee; ẹhu ghuahanaa Fero ọbu eghu. ³ O ye phẹ l'ọka-mkpọro l'ibe onye-ishi ndu ojogu, anọduje eche Fero nche, bụ ẹka a tų-chikwarupho Jiósefu. ⁴ Onye-ishi ndu ojogu, anọduje eche Fero nche woru phẹ ye l'ẹka Jiósefu; ọ nọdu eleta phẹ ọnya.

Ephe nọnyaepho l'ẹka ono; ⁵ unwoke labọ ono; mbụ onye etsujeru eze ndu Ijiputu ọnu lẹ mọe; yẹe onye eghejeru iya buredi, bụ ndu tųko nọdu lẹ mkpọro ono bya atųko rwọo nrwọ l'enyashi ujiku lanụ. Nrwọ ono nwecharu iphe, ọ fųtaru iche iche. ⁶ Jiósefu bya l'ųtsu iya bya ahụma l'ephẹ adzụ iphu. ⁷ Ọo ya bụ; ọ jịa ndu ono, bụ ndu nọ l'oke-ọkwa Fero, a tųkoru ephe lẹ yẹbe Jiósefu tų-chia l'ibe nnajiuphu iya ono; sụ phẹ: “?Bụ gunu kparụ iphe, unu adzụ iphu kẹ ntanụ?”

8 Ephe sụ l'ephenebo ono tũko rwọo nrwọ; ọphu ọ dudu onye a-kọru phẹ iphe, nrwọ ono futaru.

Jiósẹfu sụ phẹ: “?Tọbudu Chileke bu onye akoje iphe, a rwọru lẹ nrwọ? Jiko unu zeeshikwaru mu nrwọ ono, unu rwọru ono.”

9 Oo ya bụ; onye-ishi ndu etsujeru Fero ọnu lẹ mẹe bya ezeeru Jiósẹfu nrwọ nkiya; sụ iya: “Mu rwọru nrwọ gẹ mu hụmaru vayinu l'atatiphu mu. 10 Vayinu ono nweru ẹkali ẹto. Ọ tũchaa ige; bya ajaa àjàjà; bya amìshia kẹ wọgalaa; bya achashia. 11 Mu gude okoro Fero l'ẹka; bya ewota akpuru vayinu ono pyiru ye l'okoro Fero; bya eworu iya nụ iya.”

12 Jiósẹfu sụ iya: “Waa iphe, nrwọ ono bụ baa. Ẹkali-oshi ẹto ono bụ ujiku ẹto. 13 A -nọpoho ujiku ẹto; Fero abya edufuta ngu l'ẹka-a; bya edobe ngu l'ọnodu, i shi nọdu; l'iihya agbaaharu Fero mẹe ẹgube ono, i shi emeje teke ono, i shi buru onye etsujeru iya ọnu lẹ mẹe phọ. 14 Teke iphemiphe aduru ngu phọ lẹ ree; jiko nyatakwa mu. Iphe-oma, ii-meru mu bụ g'i pfuaru Fero opfu ẹhu mu dufuta mu l'ọka-mkpọro-a; 15 kẹle ọ kwa ezita bẹ e zitaru mu l'oshi l'alì ndu Hiburu. O rwukwaa l'ẹka-a; a bya atụa mu mkpọro l'ẹbe adu iphe, mu meru.”

16 Onye-ishi ndu ọphu eghejeru Fero buredi phọ hụmaepho lẹ Jiósẹfu kọwaru nrwọ ono ree; ọ sụ Jiósẹfu: “Mbẹdua rwọkwarupho nrwọ gẹ mu vu nkata buredi ẹto. 17 Lẹ nkata k'eli iya bẹ e yeru iphe, dụ iche iche, e gheshiru Fero. Ẹnu pheru bya eberu lẹ nkata k'eli iya ono; bya awata avũka iphe, nọ lẹ nkata ono, mu vu l'ishi ono.”

18 Jiósefu sù iya: “Waa iphe, ọ bụ baa; nkata ẹto ono bụ ujiku ẹto. 19 A -nọpfo ujiku ẹto; Fero abya akpufuta ngu; je eworu ngu swigbua l'eli oshi. Ẹnu abya avuka anu ngu.”

20 O beepfo mboku k'eto ono, gbaru l'eswe a nwuru Fero. Ọ bya eshiaru ndu-ozì iya g'ephe ha nri ọbo-iphe. O bya edufuta onye-ishi ndu etsujeru iya onu lẹ mee; yee onye-ishi ndu eghejeru iya buredi dobe l'atatiphu ndu-ozì iya.

21 Ọ bya eworu onye-ishi ndu etsuje onu lẹ mee dopfu azu l'okwa iya ozo. Ọ bya agbaaharu Fero mee g'o shi agbaru iya. 22 Ọ bya eworu onye-ishi ndu eghejeru iya buredi pfo swi-gbua l'eli oshi. Ọ nwukotaepfo ge Jiósefu suru phe l'oo-nwu.

23 Obenu l'onye-ishi ndu etsuru Fero onu lẹ mee ono ta nyataeduru Jiósefu; ọ zohaa ya.

41

Nrwọ Fero

1 A nọpfo apha labo sugbaa ishi; Fero rwọo nrwọ. Ọ gbẹ pfuru l'aguga ẹnymu Nayilu. 2 A bya ele ẹnya; eswi ẹsaa, dụ ùbvù l'ẹnya bya adu okporokpo shi l'ẹnymu Nayilu ono rwufutagba; bya anodugba l'aguga ẹka ono taaha nri. 3 E mecha; eswi ẹsaa ozo, dụ eji bya ajo ẹhu shikwapho l'ẹnymu ono rwufuta bya ano-kube ophu l'aguga ẹnymu ono l'ẹka ono. 4 Eswi ẹsaa ophu dụ eji bya ajo ẹhu pfo bya atuko eswi ẹsaa ophu dụ ùbvù l'ẹnya bya adu okporokpo pfo lwekota. O mecha nno; Fero tehu.

5 A nonyakwaa; mgbenya tu iya ozo; ọ rwọo nrwọ k'ẹbo. K'ogiya ono be ọ rworu nrwọ

g'ishi akpe esaa, du okporokpo bya adu ree photaru l'oshi akpe lanu. ⁶ E mechaa; ishi akpe esaa ozo, du mgbapya mgbapya, pherephere uzo enyanwu-awawa mebyishiru bya aphoshia l'oshi akpe ozo. ⁷ Ishi akpe esaa ophu du mgbapya mgbapya pho bya atuko ishi akpe esaa ophu du okporokpo bya apho aphopho pho lwekota. Oo ya bu; Fero tehu; bya amaru l'iphemiphe ono bu le nrwọ be o shi anwukota.

⁸ A futa l'utsu; iphe ono nodu atsụ iya l'ehu shii. O zia g'e je ekuaru iya ndu jibya; waa ndu mmamiphe ndu Ijiputu. Fero bya ezeeru phe nrwọ ono. Ophu o dudu onye duru ike kooru iya iphe, nrwọ ono bu.

⁹ Onye-ishi ndu etsujeru Fero onu le mee su Fero: "Ntanu-a be mu nyatakwaru iphe, mu meru, adudu ree. ¹⁰ O nweru teke ehu ghujeru gube Fero eghe l'eka anyibe ndu-ozu ngu no; i tua mu l'onye-ishi ndu eghejeru ngu buredi pho mkporo l'ulo ibe onye-ishi ndu ojogu, echeje gube Fero nche. ¹¹ O -rwua enyashi ujiku lanu; anyi n'ebo tuko rwọ nrwọ; nrwọ ono ephenebo nwecharu iphe, o bugbaa. ¹² O nweru nwokorobya Hiburu, bu onye ohu onye-ishi ndu ojogu, echeje gube Fero nche, anyi l'iya tuko nodu l'eka ono. Anyi zeeru iya nrwọ ono; o kooru anyi iphe, o bugbaa. Onyenonu be o kochaaruru iphe, nrwọ nkiya bu. ¹³ E mechaa; iphemiphe ono nwukotaerupho anyi g'o pfuru. Mbēdua be e kuphuru azu l'okwa mu; e woru onye ophu u je aswi-gbua."

¹⁴ Oo ya bu; Fero zia g'e je ekua Jiósufu; a

bya atufuta iya l'ulo-mkporo ono. O kpuchaa ishi bya agbanwee uwe iya bya ejeshia l'atathphu Fero.

¹⁵ Fero su Jiosefu: "Mu rworu nrwo; ophu o dudu onye duru ike koru mu iphe, nrwo obu bu. Obenu le mu numaru l'obujeru; teke e zeru ngu nrwo; li koru onye ono iphe, o bu."

¹⁶ Jiosefu su Fero: "O to bukwa mbedua akoje iphe, nrwo bu. O kwa Chileke be a-koru gube Fero iphe, nrwo ono bu le g'oo-ji ngu epho."

¹⁷ Fero su Jiosefu: "Mu rworu nrwo ge mu pfuru le mgboru enyimu Nayilu; ¹⁸ mu huma eswi esaa, du okporokpo bya adu ubvu l'anya g'o shi le mini ono rwufuta bya anodu l'aguga mini l'eka ono taaha nri. ¹⁹ Epe futachaa; eswi esaa ozo, du eji bya ajo ehu du garanyongu bya erwufutakwapho. Mbule le mu teke ahuma-swee eswi, du-be eji egube ono l'ali Ijiputu! ²⁰ Eswi esaa k'ono, du garanyongu ono bya ajo ehu ono bya atuko eswi esaa ke mbule pho, du okporokpo pho takota lwee. ²¹ Epe taebachaa phe; epe dukwapho njo adudu g'ephe du; k'ophu bu lo to dudu onye e-kweta lo phe taru eswi ono. Mu tehu le mgbenya ono.

²² "Mu byakwa ekuru mgbenya ozo; mu watakwa arwo nrwo. O be k'ogiya ono; mu huma ishi akpe esaa, phoru aphopho bya adu ree g'o photakotaru l'oshi akpe lanu. ²³ E mechaa; mu humakwapho ishi akpe esaa ozo, duchaa mgbapya mgbapya; bya aduchaa ke zitazita; teme pherephere uzo enyanwu-awawa zipyashia ya; o nwulwashihu anwulwashihu; g'o photakwarupho. ²⁴ Ishi akpe k'ono, du

mgbapya mgbapya ono bya atuko ndu ophu du ree pho lwekota. Mu bya ezeeru iya ndu jibya; ophu o dudu onye dudu ike kooru mu iphe, nrwo obu bu.”

²⁵ Noo ya; Jiosesu su Fero: “Nrwo labo ono bukwa iphe lanu be o bu. Chileke meru g'o kooru gube Fero iphe, ya abya ememe. ²⁶ Eswi esaa pho, du ree pho bu apha esaa; teme ishi akpe esaa pho, du ree pho bukwarupho apha esaa. Oo ya bu le nrwo ono tukoru buru nrwo lanu. ²⁷ Eswi esaa ophu du eji bya ajo ehu, futaru nu ge ndu ophuu futachaerupho pho bu apha esaa. Teme ishi akpe esaa pho, du mgbapya mgbapya; pherephere, shi uzo enyanwu-awawa zipyashiru; o nwulwashihu anwulwashihu pho buru apha esaa, egu e-me.

²⁸ “O kwa-a iphe, mu pfuhawaru gube Fero-a be o bu. O kwa Chileke goshiru ngu iphe, yebe Chileke abya ememe. ²⁹ Su-a; l'ime apha esaa be nri a-kwatakpo du shii l'ali Ijiputu mgburugburu. ³⁰ Ole e-mechaa; apha esaa ophu egu e-meshi ike etsota iya. L'atuko apha esaa pho, nri shi du shii l'ali Ijiputu pho zohakota. Egu ono abya atuko ali ono nmaa swokoswoko. ³¹ Apha, nri shi paa eka l'ali ono-a te enweedu onye anyata iya nu; noo kele egu ono a-buru ejo iphe-ehuka. ³² Iphe, meru g'o gude gube Fero rwo nrwo ono mgbo labo bu iphe obu be bu le Chileke chipyawaru iya rengurengu le ya e-me iya; teme ophu o duedu g'aa-no-beru; Chileke emee ya.

³³ “Nta-a bukwa ge gube Fero lee enya hota onye iphe edoje enya bya aburu onye maru

iphe mee ya g'ọ buru ishi l'ali Ijiputu. ³⁴ Teme l'i hotakwapho ndu-ozu, a-ọ-tsoa onye-ishi ali Ijiputu pho; g'ephe keje iphe, ndu Ijiputu kpataru l'opfu ọzo ise wota oke lanu. ³⁵ G'ephe nakobe nri ono g'ọ ha l'apha k'ono, nri du ono. Teke ephe nakobecharu iya; ephe egude epha gube Fero je edobegbaa ya l'ulo eka eedobeje nri, nogbaa le mkpukpu le mkpukpu. ³⁶ L'e woru nri ono doberu ndu ali-a kwaberu apha esaa k'egu pho, a-bya le Ijiputu-a. Oo ya bu g'egu ete egbuchidu ali-a."

³⁷ Iphe ono du Fero yee ndu-ozu iya l'ophu ree.

³⁸ Oo ya bu; Fero jia phe su: "Anyi a-du ike ahumaba onye ozo, a-du ge nwoke-a; mbu onye unme Chileke bu l'ehu egube-a?"

³⁹ Noo ya; Fero su Jiosesu: "Eshi ophu Chileke meru g'i makotaru iphemiphe-a be o to nwekwa onye ka ngu aburu onye iphe edoje enya; ophu o nwekwa onye ka ngu amaru iphe. ⁴⁰ Oo gubedua be a-buru ishi l'ibe mu; teme o buru iphe, i pfuru be onyemonye e-meje l'ali-eze mu. Iphe, mu egude ka ngu shii kpoloko buepho l'oo mbedua be bu eze."

Jiosesu elata ali Ijiputu l'ophu enya

⁴¹ Noo ya; Fero su Jiosesu: "Nta-a buakwaa ngu be mu yekotaru ali Ijiputu l'ophu l'eka."

⁴² Oo ya bu; Fero gbata echi-eze iya woru gbabe Jiosesu le mkpushi-eka; bya eyee ya akpawuru-uwe; nyabe iya iphe-olu, e gude mkpola-ododo mee. ⁴³ O bya anu iya ugbo-inya iya k'ebo; o nodu agba. Ndu ozo vuta ọzo agbo ogboo ekpu iya asuje: "Unu phozeru iya!" O buru iya bu le

Fero eworu alì Ijiputu l'ophu woru yekọta Jiósẹfu l'ẹka.

⁴⁴ Fero sù Jiósẹfu: “Ọ kwa mbedua bụ Fero; mbụ ọ-a; ọ -buru l'i ti pfuduru l'owa-a iphe, ee-me baa; te enwekwa onye nweru iphe, ọ byaru eme l'alì Ijiputu l'ophu.” ⁴⁵ Fero gụa Jiósẹfu Zafunatu-Paneya bya eduta Asenatu, nwada Potifera onye uke ndu Ọnu kee ya g'ọ buru nyee ya. Jiósẹfu bya ejedzuru alì Ijiputu l'ophu.

⁴⁶ Jiósẹfu nọwaru ụkporo apha l'apha iri ọme ọ wata ejeru Fero, bụ eze ndu Ijiputu ozi. Jiósẹfu shi l'iphu Fero tughua; bya ejedzuru alì Ijiputu. ⁴⁷ L'apha ọsaa ono, nri dū ono bẹ alì meshikpọoru kẹ nri ree ike. ⁴⁸ Jiósẹfu bya atuko nri, a kọtaru l'alì Ijiputu l'apha ọsaa ono, nri dū ono kwakọkota; dobegbaa ọ mkpukpu ọ mkpukpu l'alì Ijiputu. Ọobujeru; ọ -bya ọ mkpukpu k'owa-a l'ọ kwakọo nri, a kọtaru l'egu, nọ-pheru iya mgburugburu doo ya. ⁴⁹ Jiósẹfu kwakọephe ereshi, e metaru l'opfu jasụ ọ kuta l'ikpo, ha g'evevee, nọ l'aguga eze-onyimu. Nri ọbu kwatakpọo paa ẹka k'ophu a nọnyaru; ophu e dejeedu iya l'ekwo. Noo kẹle ọ bụwaa aguta aguta.

⁵⁰ O rwutashia apha okpa-nri ono; Asenatu, nwada Potifera, onye uke ndu Ọnu nwutawaru iya unwegirima unwoke labo. ⁵¹ Jiósẹfu gụa onye ophu bụ okpara iya Manase; noo kẹle ọ sụru: “Chileke mewaru; mu zohaa aphụ, tsoru mu nụ; bya azohaa okpoku ibe nna mu.” ⁵² Onye k'ẹbo bẹ ọ guru Ifuremu sụ: “Ọo Chileke bụ onye meru gẹ ya jaa àjàjà l'alì, ya shi nọdu eje iphe-ehuka.”

⁵³ Apha ẹsaa, nri dū shii l'alì Ijiputu phọ bya abvụ. ⁵⁴ Apha ẹsaa k'ẹgu phọ bya awata; mbụ ọ nwụepho gẹ Jíósefu pfuru ono; ọkpa-nri bya lẹ mgboko mgburugburu; ọ buerupho alì Ijiputu bụ ẹka nri dū. ⁵⁵ Ẹgu meahaepho ndu Ijiputu; ẹphe je araaru Fero kẹ nri. Fero sụ ndu Ijiputu l'ophu: "Unu jepfuje Jíósefu. Iphe, ọ sụkpooru g'unu mee; unu emee ya!"

⁵⁶ Ọkpa-nri ono jedzuerupho alì ono; Jíósefu tūhashia ọlọ ẹka eedobeje nri reaha ndu Ijiputu nri; noo kẹle ẹgu ono emeshikpọ ike l'ẹkameka l'alì Ijiputu. ⁵⁷ Ọhamoha l'ophu nọdu abyajẹ l'alì Ijiputu bya azuta Jíósefu nri; noo kẹle ẹgu ono emeshikpọ ike lẹ mgboko mgburugburu.

42

Unwunna Jíósefu eje alì Ijiputu je azuta nri

¹ Jíékọpu numaepho lẹ nri dū l'alì Ijiputu; ọ sụ unwu iya: "Bụ gūnu kparụ iphe, unu a-nọdu elegbaa nwibe unu ẹnya?" ² Ọ sụkwapho: "Mu nūmakwaru lẹ nri dū l'alì Ijiputu. Unu jekwa ẹka ono je azutaru anyi nri ilile. Ọo ya bụ; g'anyi anọdu ndzụ; g'ẹgu te egbushi anyi."

³ Unwunna Jíósefu ụmadzu iri bya atugbunaa jeshia azuta nri l'alì Ijiputu. ⁴ Ọphu Jíékọpu ekwedu gẹ nwune Jíósefu, bụ Benjaminu tsoru phẹ. Noo kẹle ndzụ agụ iya l'iphe-kpanganga e-me iya. ⁵ Ọ bụru iya bụ l'unwu Ízurelu yì lẹ ndu jeru azuta nri ọbu; kẹle ọkpa-nri ono dukwapho l'alì Kénanu.

⁶ Noo ya; ọ bụru Jíósefu bụ ọchi-ọha ndu Ijiputu ono; tẹme ọ bụru iya anọduje ere ndu

alì ono l'ophu nri. Oo ya bu; unwune Jiósefu byarwutaepho bya eworu iphu kpube l'alì baaru iya eja. ⁷ Ahuma, Jiósefu ahuma unwunna iya; o hube phe ama; bya awataro eme umere g'ò to madu ndu ephe bu; bya epfuharu phe opfu ehuka ehuka. Su phe: “?Bu awe be unu shi?”

Ephe su l'ephe shikwa alì Kénanu bya azuta nri.

⁸ Jiósefu hubeepho unwunna iya ono ama; obenu l'ephebedua ta ahubeduru yebedua ama.

⁹ O bya anyata nrwo, o rwojeru k'ehu phe pho; bya asu phe: “Unu bu ndu ngge; unu byaru g'unu huma eka alì anyi du nyegenyege!”

¹⁰ Ephe su iya: “Waawakwa nnajuphu; anyibe ndu-ozu ngu bukwa nri be anyi byaru azuta. ¹¹ G'anyi haa shikwa le nna lanu. Anyibe ndu-ozu ngu epfukwa ire-lanu; anyi ta abukwa ndu ngge.”

¹² O su phe: “Oo uka; unu byacharu-a g'unu huma eka alì anyi du nyegenyege!”

¹³ Ephe su iya: “Anyibe ndu-ozu ngu dukwa iri l'ebo toko shi le nna lanu buru l'alì Kénanu. Onye ke nwata be ephe le nna anyi nokwa l'unuphu; onye lanu ta anodedu ndzu.”

¹⁴ Jiósefu su phe: “Oo ge mu pfuru unu-a bu g'ò du; unu bu ndu ngge! ¹⁵ Waa g'ee-shi huta unu ama baa: O -buru-a le Fero no ndzu g'ò no iya-a bu g'iphe, mu epfu-a bu eviya l'unu ta abyadu ahata okpa l'eka-a tugbua; abudu le nwune unu ke nwata be e dutaru bya l'eka-a! ¹⁶ Unu zia onye lanu l'ime unu g'o je eduta nwune unu ono; unube ndu ophuu g'unu ha be a-nodukota le mkporo. Oo ya bu l'ee-shi nno hua unu ama;

maru me ọ bu-a ire-lanu be unu epfu. Teke ọdumeka l'aamaru l'ọo g'ọ doru ẹnya le Fero nọ ndzu bu g'ọ bu eviya; l'ọo ndu ngge be unu bu.”
 17 Ọ tuko g'ephe ha je atụ-chishikota le mkpọro; ephe nọo ujiku eto.

18 O -rwua le mboku k'eto; Jiófesu sụ phe: “Unu -mewaa iphe-a, mu abya epfufu-a; mu ahaa unu g'unu nọdu ndzu; kele mu bu onye atsụ Chileke ebvu. 19 Unu -sụ l'unu bu ndu ire-lanu; unu haa onye lanu le g'unu ha g'ọ nọdu le mkpọro; unube ndu ọphuu egude nri wojeru ndibe unu, nọ l'unuphu, egu eme. 20 Ọle unu dutafutajekwaru mu nwanna unu ke nwata ọbu; g'e shi egube ono maru l'unu epfu ire-lanu; g'e te egbukwanu unu.” Ephe kweta l'ephe e-me iya nno.

21 Ephe nọdu epfugbaru nwibe phe sụ: “Ọ kwa iphe, anyi meru nwune anyi be aanu anyi aphu iya. Anyi humaru egube aphu, ọ guru kpua anyi teke ọorwo anyi g'anyi dobe iya ndzu; obenu l'anyi te eyeduru iya onu. Ọ kwa iphe ono meru g'ọ gude ejo aphu, du egube-a byapfuta anyi ntanu-a.”

22 Rúbenu sụ: “?Mu ta asuduru unu g'ọ to dushi iphe, unu e-me nwata ono; ọphu unu eyeduru onu? Nta-a be ishi ọchi iya tu-konuru anyi l'ishi.” 23 Ephe dobesu l'eshi ọphu a gbanweru Jiófesu opfu agbanwe be ọ to numaduru iphe, ephe epfu.

24 O wofu iphu l'eka ephe nọ kwashia ẹnya-mini bya aghachikwaru phe iphu ọzo; bya awata abọ ụja eyeru phe ọzo. O zia; a kpufuta

Simiyonu l'echilabo phe; kee ya egbu l'atatiphu phe l'eka ono.

²⁵ Jiósefu bya asu g'e yejishicharu phe nri l'eda phe; teme l'eeyephucharu phe okpoga phe azu l'eda phe; teme l'aanu phe nri, ephe e-ri l'uzo. A bya emeēbecharu phe iphemiphe ono; ²⁶ ephe bya apata eda nri ono nmakobechaa l'eli nkapfu-igara phe bya atugbua; o buru phe alala.

²⁷ O -rwua l'eka ephe no-zetaru k'akwakwa; onye lanu bya atohashia eda iya ge ya hata nri nu nkapfu-igara iya; okpoga iya noduwaa l'onu eda ono. ²⁸ O su unwune iya: "Iyii; okpoga mu be a gbekwa yephuru mu azu! Wakwa iya no l'eda mu-a!"

Meji tsukahụ phe; teme ehu nodu aphukwa phe pho aphuphu. Ephe su nwibe phe: "?Bu gunu be Chileke meru anyi egube-a?"

²⁹ Ephe lwapfuta nna phe Jiékopu l'alì Kénanu; ephe tuko iphemiphe, nwuru phe nu kokotaru iya; su iya: ³⁰ "Onye bu nnajiuphu l'alì ono be pfukwaru anyi opfu ehuka ehuka; bya emee anyi ge ndu byaru ngge l'alì phe. ³¹ Obenu l'anyi suru iya l'anyi bukwa ndu e gude ire phe eka; l'anyi ta abukwa ndu ngge. ³² Anyi dukwa unwoke iri l'ebo, shi le nna lanu. Onye lanu ta noedu; onye ke nwata be ephe le nnana anyi no l'unuphu le Kénanu.

³³ "Noo ya; nnajiuphu ndu alì ono su anyi: 'Waa-a ge mu e-shi maru me unu bu ndu ire-lanu baa. G'anyi haa nwanna anyi onye lanu g'o nodu l'eka ono; anyibe ndu ophuu e-wota nri wojeru ndibe anyi, no l'unuphu, egu eme. ³⁴ Ole g'anyi

dutaru iya nwanna anyi ke nwata pho. Oo ya bu; ya amaru l'anyi ta abudu ndu byaru ngge; l'anyi bu ndu e gude ire phe eka eviya. Oo ya bu; ya eduru nwanna anyi ono nu-phu anyi azu; anyi ejeahawaro g'o du anyi l'ali-a.' "

³⁵ Ephe nodu awufu nri ono l'eda phe; ephe huma eka okpoga phe g'o nogbaa l'eda phe. Ephe le nna phe bya atukocha huma eka okpoga ono; ndzu rwuta phe. ³⁶ Nna phe Jiekopu su phe: "?Unu eme g'unwu mu bvuebe? Jiosefu ta nohedu; ophu Simiyonu anodedu; teme unu nodu emefukwaapho g'unu natafua mu Benjaminu. Mbedua bukpowa oshi ukpara-ehu."

³⁷ Rubenu su nna iya: "Gbua unwegirima ibe mu-a ephenebo; m'o buru le mu te eduphutaduru ngu Benjaminu azu. Woru iya ye mu l'eka; mu e-duphutaru ngu iya azu."

³⁸ Jiekopu su phe: "Nwa mu te etsodu unu eje-o; kele nwune iya nwuhuwaru; o buwaru iya nwekinyi iya. O -nweru ejo-iphe, meru iya l'iphe ozo obu, unu eje obu; unu emee ge mu gua aphu laa maa l'ishi ewo mu-a."

43

Unwunna Jiosefu alaphu azu l'ali Ijiputu

¹ Egu ono nodukwapho eme l'ali Kenuu g'oome. ² Ndibe Jiekopu rigbuepho nri pho, ephe shi l'ali Ijiputu gude pho; nna phe su phe: "Unu jebanaa je azutabaaru anyi nri!"

³ Jiuda su iya: "Nwoke ono pfukwaru iya pfushia ya ike su l'anyi ta abyakwa ahumaba

iphu iya; abudu l'anyi le nwanna anyi obu swi.
 4 O -buru l'i kweru haaru anyi nwanna anyi
 ono g'o tso ru anyi be anyi e-jekwa-a je azutaru
 ngu nri. 5 O -bukwanuru l'i ti kwedu g'o je;
 be anyi te ejekwa; noo kele nwoke ono suru
 l'anyi ta ahumabaedu iphu iya; m'o budu l'anyi
 le nwanna anyi ono swi."

6 Izurelu su: "?Denu g'o nwuru unu tugburu je
 epfuaharu nwoke obu l'unu nweru nwanna ozo;
 shi nno mee; oke iphe-ehuka-a byapfuta mu?"

7 Ephe su: "?Tobudu nwoke ono jikpaaharu
 anyi onu le k'ehu anyi; waa k'unuphu ibe anyi?
 O jiru su: "?Nna unu nokwadu ndzu? ?Unu
 nwebaaru nwune ozo?" Anyi kwenu 'Ee' bya
 eyeeru iya onu l'iphe, o jiru. ?Anyi makwanuru
 l'oo-su g'anyi duta nwanna anyi obu bya?"

8 Noo ya; Jiuda su Izurelu, bu nna iya: "Denaa
 mu nwata-a g'anyi l'iya swiru; g'anyi agbeshi
 jeshia; k'ophu anyibedua; waa gubedua; waa
 unwu anyi a-tuko nodu ndzu; g'anyi ta
 nwuhushi. 9 Oo mbedua l'a-noduru ngu iya le
 mkpaleka. O buru mu be ji-kpa ishi iya. Teke mu
 te eduphutaduru ngu iya azu; bya apfube ngu
 l'atatiphu; g'o buru mu be aa-nodu ata uta iya
 jaswaruro. 10 Ome anyi te eshi teke-a noduta;
 me anyi ejeakwa mgbo labo lwachawa."

11 Nna phe, bu Izurelu su phe: "O -bukpowaru
 l'oo egube ono bu g'e mefutaje iya bukwa iphe,
 unu e-me bu g'unu wota mebyi iphe, kachaa ree,
 shi l'ali-a yee l'eda unu, unu a-nu nwoke ono.
 Unu meta nwa manu bamu; waa nwa manu-
 enwu; waa etse; waa manu meru; waa akpuru

oshi pisutasho; waa akpuru oshi alumundu. ¹² Unu wota okpoga mkpola-ochaa, ha g'ophu unu gude ogiya ophuu ugbo labo; kele unu e-je anu-phu phe ophuu, e yeru l'onu eda unu pho azu. ?A maru ?to budu nu emeswe be ephe mesweru iya? ¹³ Ngwa; unu duta nwune unu obu gude jepfu nwoke obu! ¹⁴ Ge Chileke, bu Okwoolemka mee ge nwoke ono phuru unu obu-imemini; k'ophu oo-kwe ge nwune unu ophuu; waa Benjiaminu toko swiru lwa. O -buru ke mbedua; o -buru l'oo aphu a-tsoru mu; g'o tsowaru mu ro."

¹⁵ Oo ya bu; unwoke ono bya egweta iphe-anunu ono; bya ewota okpoga mkpola-ochaa ugbo labo; bya eduta Benjiaminu; ephe jeshia ali Ijiputu. Ephe rwua bya apfuru l'iphu Jiosefu. ¹⁶ Jiosefu humaephe l'ephe le Benjiaminu swi; o su onye-ozu lo iya: "Duta ndu ono gude la ibe mu. Unu aphua anu terii gude shia ite; kele mu l'unwoke-a e-rigbakwa nri-eswe."

¹⁷ Nwoke ono bya emee ge Jiosefu pfuru; bya eduta phe lashia l'ulo Jiosefu. ¹⁸ Ndu wata agu unwoke ono; kele e dutaru phe je edobe l'ulo Jiosefu. Ephe su: "Iphe, e gude chiru anyi bya edobe l'eka-a a-bukwaru-a k'okpoga mkpola-ochaa pho, e yephuru anyi azu l'eda le mboku ke mbu pho, anyi byaru pho. O kwa iphe, ocho bu iphe, o-su l'anyi meru kobe anyi opfu; mee anyi ohu iya; anyi le nkapfu-igara anyi."

¹⁹ Noo ya; ephe jepfu onye-ozu Jiosefu l'onu mgbo lo ono bya asu iya: ²⁰ "Jiko nnajiuphu; g'anyi byaru ogiya ophuu bya azuta nri; ²¹ be anyi lashiaru bya ejerwua l'ulo ndu ije; anyi

jeshia atoha ɛda anyi; bya ejeshia ele ɛnya; okpoga onyemonye nodugbawa l'onu ɛda iya. Mbụ; okpoga anyi obu hachaɛpho g'ọ ha. Nta-a bẹ anyi gudekwa iya wophuta azụ. ²² Anyi gudefukwapho okpoga ozo, anyi e-gude zutaba nri. Anyi ta amakwa onye woru okpoga anyi ono yephuru anyi azụ l'ɛda."

²³ O sụ phẹ: "G'ehu dukwa unu guu! Gẹ ndzụ ta agushi unu! Oo Chileke unu; waa kẹ nna unu bẹ yeru okpoga l'ɛda unu. Mu natakwaru-a okpoga unu ogiya ono." O je atufuta Simiyonu duta byapfuta phẹ.

²⁴ Onye-ozí Jíósefu duta ndu ono je edobe l'ulo Jíósefu ono; bya ekee phẹ mini; ɛphe kwoo okpa; bya anụ nkafu-igara phẹ nri. ²⁵ ɛphe bya akwakobe iphe, ɛphe gude, ɛphe a-nụ Jíósefu-a; mbụ iphe, ɛphe a-nụ iya mẹ ọ lwaɛpho l'eswe; kele ɛphe numaru l'oo l'eka ono bẹ ɛphe e-ri nri.

²⁶ Jíósefu lwaɛpho unuphu; ɛphe wota iphe, ɛphe shi l'unuphu gude, ɛphe a-nụ iya woru nụ iya; ɛphe buaru iya iphu l'alí gude phozeru iya.

²⁷ O bya ajiebekpo phẹ g'ɛphe dụ sụ phẹ: "Denu gẹ nna unu nwoke ogerenya-a, unu pfuru mu opfu iya-a dụ? O dzukwadu-a ndzụ?"

²⁸ ɛphe sụ iya: "Onye-ozí ngu, bụ nna phẹ bẹ nokwa-a ndzụ; teme ɛhu dukwa iya pho ree." ɛphe bya ephoze ishi baaru iya ɛja.

²⁹ O bya apalia ɛnya bya ahuma nwune iya, bụ Benjiaminu, onye ophu nene iya nwukpooru gededede. O sụ: "Bụ nwune unu kẹ nwata, unu pfuru mu opfu iya obu baa?" O sụ iya: "Nwa mu; gẹ Chileke meeru ngu eze-iphe-oma!"

³⁰ Imemini nwune iya ono dị iya. Jiosẹfu tughua ẹgwegwa; je achọ ẹka ọo-nọdu raa ẹkwa. O bahu lẹ mkpulabọ iya je anọdu raa ẹkwa obu.

³¹ O swachaephọ iphu; o lufuta ọzo; bya egude ẹka l'obu sụ g'e wotaru phẹ nri-a.

³² E doberu Jiosẹfu nkiya iche; bya edoberu unwunna iya phẹ nkephẹ iche; bya edoberu ndu Ijiputu, ẹphe l'iya erigba nri nkephẹ iche; noo kele ndu Ijiputu bẹ ẹphe lẹ ndu Hiburu te erigbabejedu nri; kele o bu ẹbyi l'ali Ijiputu.

³³ Ndu ono bẹ e doru; ẹphe gharu Jiosẹfu iphu; doo phẹ g'ogeranya phẹ becharu. A -gbẹ l'okpara jasụ l'onye ophu bucha nwata. Ẹphe ghachaa ẹnya lee nwibe phẹ gude goshi g'ọ dube phẹ biribiri. ³⁴ E shiephọ lẹ teburu kẹ Jiosẹfu hẹe phẹ iphe. Oke-iphe kẹ Benjaminu gude ọzo oke ise kachaa kẹ ndu ophuu shii. Ẹphe tuko tsoru Jiosẹfu ria nri; bya angua g'ọ dū phẹ.

44

Okoro mkpọla-ọchaa Jiosẹfu

¹ Noo ya; Jiosẹfu sụ onye-ozu ulo iya: “Je akwajishichaaru ndu ono nri l'eda phẹ; ọo ẹpho g'ẹphe a-dū ike vuru bẹ ii-yeru phẹ; ẹme l'iiyephuchaaru onyemonye okpoga iya azu l'onu ẹda iya. ² L'iiwota okoro mkpọla-ọchaa mu

ono woru ye l'onu ẹda onye kẹ nwata; ẹme wakwaphọ okpoga, o gude bya azuta nri.” O bya emee gẹ Jiosẹfu pfuru iya.

³ Nchi bohuepho; ndu ono tughua lashia; yee nkapfu-igara phẹ. ⁴ Ẹphe shi lẹ mkpukpu ono tughua; ọle ẹphe teke atughu-mihudu lẹ teke

Jiósèfu sùru onye-ozì iya: “Chìpyabe ndu ono nta-a; teke ì gbapfueru phẹ phọ; sù phẹ: “?Dènu g'ò nwuru unu gude èjo-iphe pfula ụgwò iphe-oma, e meru unu? ⁵ ?Tòbudu okoro, nnajìuphu mu anguje mini; tème ọ nọdu egudeje iya aphụ ọphulenyà bẹ unu gude nno? Iphe ono, unu meru ono bụkwa èjo-iphe bẹ unu meru!” ”

⁶ Ọ gbapfu phẹ bya eworu iphe ono pfushikọtàrù phẹ. ⁷ Èphè sù iya: “?Dènu g'ò nwuru gùbè nnajìuphu anyì pfuru iphe, dù nno? Tùswèkwa! Anyìbè ndu-ozì ngu ta adụkwa onye tũru ama eme iphe, dù nno! ⁸ Tème anyì shì l'alì Kénanu wolatakwarùro unu okpoga, anyì hùmaru l'ọnu ẹda anyì. ?Dènu g'anyi e-shì zita mkpọla-ododo; ọzoo k'ọcha l'ụlò ibe nnajìuphu ngu? ⁹ Ọ -bùru l'ọ dùru onye lanù l'ime anyìbè ndu-ozì ngu, a hùmaru iya l'iphe iya; g'e gbua onye ọbu egbugbu; anyìbè ndu ọphuu abụkpooruro ohu gùbè nnajìuphu anyì.”

¹⁰ Ọ sù phẹ: “Ọ dù ree; g'ò dù g'unu pfuru. Onye a hùmaru, gude iya nù bẹ a-bùru ohu mu; unubẹ ndu ọphuu ta adụkwa onye bya ata unu ụta.”

¹¹ Onyenọnu bya ezia ẹda iya l'alì ẹgwègwa; bya atọhaa ya. ¹² Onye-ozì ono bya awata iya achoro; shì l'onye ọphù bụcha ọgerenya jasù l'onye ọphù bụcha nwata. A hùma okoro ono l'ẹda Benjiaminu. ¹³ Èphè woru uwe phẹ gbajashia bya ebogbaa nkapfù-ìgara phẹ ivu phẹ; bya adakọbè laphushia azụ lẹ mkpụkpu ono.

14 Jiósefu nòdukwadu l'ulo teke Jiuda yee unwunna iya bataru; bya azeepho ke bee l'atatiphu iya. 15 Jiósefu sù phẹ: “?Denu g'ò nwuru unu meru iphe, dù nno? ?Unu ta amadu l'onye gbaru ge mu aphuje ophuleny?”

16 Jiuda sù: “?Bù gunu be anyi a-dù ike pfiaru gube nnajiuphu mu? ?Denu g'anyi e-shi sù l'anyi pfuberu-eka-oto? Chileke mewaru g'ejo-iphe ndu-ozì ngu gbafuta iphe. Anyi buwaa ohu gube nnajiuphu anyi; anyibedua; waa onye a humaru okoro ono l'eka.”

17 Obenu le Jiósefu sùru: “Tuswekwa! Mu ta abyakwa eme iphe, dù nno; oò onye a humaru okoro ono l'iphe iya be a-buru ohu mu. Unube ndu ophuù lashikporo le chiriri werere lapfu nna unu.”

18 Noo ya; Jiuda bya ejepfu iya bya asu iya: “Gube nnajiuphu mu; kwenu ge mube onye-ozì ngu pfuru nwakpuru opfu lanu ye gube nnajiuphu mu le nchi. Oo eviya l'unu le Fero buwaa iphe lanu; ole jiko nu; g'umere mube onye-ozì ngu te emeshi nu g'ehu ghua ngu egu.

19 Gube nnajiuphu mu jiru anyibe ndu-ozì ngu sù: “?Unu nweru nna; waa nwune ozo too?”

20 Anyi sù gube nnajiuphu mu le nna anyi bukwa nwoke ogerenya; teme l'o nweru nwata okoro, a nwuru iya le nka. Nwune iya nwuhwaru; o buwaru yebedua nwekinyi iya ghuduru l'epho ne iya; teme nna iya ye iya obu shingushingu.

21 “Tobudu iya bu; i sù anyibe ndu-ozì ngu g'anyi dutaru ngu iya g'i huma. 22 Anyi sù gube nnajiuphu anyi le nwata ono ta atugbukwa atugbu l'eka nna iya no. O -buru l'o tugburu be

nna iya a-nwuhukwa. ²³ Obenu l'i sūru anyibe ndu-ozī ngu: 'O -būru lẹ nwune anyi kẹ nwata te etsoduru anyi bya ẹka-a bẹ anyi ta ahumabaedu iphu ngu.' ²⁴ Anyi laphuepho azu lapfu onye-ozī ngu, bu nnana anyi. Anyi bya epfuaru iya iphe, gube nnajūphu anyi pfuru.

²⁵ "Noo ya; nna anyi sū: 'Unu tugbua je azutaba nri!' ²⁶ Anyi sū iya: 'Anyi te ejekwa; abudu lẹ nwanna anyi kẹ nwata bẹ anyi ẹya swi; ọo ya bu anyi eje; kele anyi ta ahumabaedu iphu nwoke ono; abudu l'anyi lẹ nwanna anyi kẹ nwata swi.'

²⁷ "Onye-ozī ngu, bu nna anyi sū anyi: '?O kwa l'unu maru-a lẹ nyee ya bu unwegirima unwoke labo b'o nwutaru. ²⁸ Ophu onye lanu anodedu; mu sū l'anu-egbudu lajashiwaru iya; e-shi teke ono ophu mu ahumabaeduru iya. ²⁹ O -būru l'unu dutafuaru onye ọwa tugbua; iphekpanganga -mee ya bẹ unu e-mekwa g'ishi ewo mu gude aphu kpuba l'ali.'

³⁰ "Oo ya bu; o -būru lẹ nwata ono te etsodu anyi laphu azu jepfu onye-ozī ngu, bu nna anyi; teme o -būru lẹ nna anyi, bu onye wotawaru ndzu nkiya tuswia lẹ kẹ nwata-a ³¹ humaru l'anyi lẹ nwata ono ta aswidu bẹ ọo-nwuhukwa. Anyibe ndu-ozī ngu e-shi nno mee ge nna anyi guru aphu gude ishi ewo iya kpuba l'ali; ³² kele mube onye-ozī ngu no-dokwaru nwata ono l'itumo l'eka nna mu. Mbū lẹ mu sūru nna mu lẹ teke mu te eduphutaduru iya ya azu; g'o buru mu bẹ aa-odu ata uta iya jaswaruro.

³³ "Oo ya bu; jiko ge mube onye-ozī ngu no-chinuru nwata ono l'eka-a buru ohu ngu. Haa

nwata ono g'ephe l'unwune iya ndu ophuu swiru lashia; ³⁴ kele-a; ?denu ge mu e-shi lapfu nna mu; m'o buru le nwata ono be anyi l'iya ta aswidu? Jiko te ekwekwa ge mu je ahuma egube aphu, a-tsoru nna mu!"

45

Jiófefu eme g'unwunna iya maru iya

¹ Noo ya; ophu Jiófefu adudu ike sede onwiya ozo l'ataphu iphe, bu ndu-ozu iya, pfu-kuberu iya nu. O chia mkpu; su: "Unu mee g'onjemonye tugbuwa lufu l'ataphu mu!" A tuko wufu; ophu o dudu onye ephe l'iya nokwadu l'eka ono. Tobudu iya bu; Jiófefu gbete teke ono bya emee g'unwunna iya maru onye ya bu. ² O bya arashikpo ekwa ike k'ophu ndu Ijiputu numaru iya; teme ndibe Fero numakwa iya pho.

³ Jiófefu su unwunna iya ono: "O kwa mbedua bu Jiófefu obu! Mbua-a; ?nna mu nokwadu ndzu to?" Ophu unwunna iya adudu ike ye onu yeru iya; noo kele ndzu rwupyaberu phe l'ataphu iya.

⁴ Noo ya; Jiófefu su unwunna iya: "Unu jiko kpitaru mu ntse!" Ephe kwe hm bya akpitaru iya ntse. O su phe: "O kwa mbedua bu nwanna unu, bu Jiófefu; onye ophu unu reru; e gude iya lashia ali Ijiputu-a. ⁵ Oke g'aphu te jishi unu obu; ophu ehu anodushi egbu unu egbu l'unu reru mu; noo kele o ge mu dzoo unu ndzu meru g'o gude Chileke zia mu ge mu vuru unu uzo. ⁶ Okpa-nri mewaru apha labo l'ali-a; teme l'ime apha ise, abya nu be o to dudu onye a-kobe

iphe l'alì; ọ́phu ọ́ buru k'akpata iphe, shi iya nù.
⁷Obenu lẹ́ Chileke ziru mu gẹ́ mu vuru unu ọ́zo;
 k'ọ́phu mu e-me g'awa unu phọ́du lẹ́ mgboko;
 waa gẹ́ mu a-dzọ́ta ndzù unu l'ọ́zo, dù biribiri.

⁸“Ọ́o ya bú lẹ́-a; ọ́ tọ́ búkwa unubẹ́dua ziru
 mu gẹ́ mu bya l'ẹ́ka-a; ọ́ kwa Chileke. Tẹ́me ọ́
 buru iya meru mu onye akpọ́-zijeru Fero ọ́zo;
 bya emee mu onye elekọ́ta ibe iya l'ọ́phu; waa
 onye-ishi ndu Ijiputu l'ọ́phu. ⁹Nta-a búkwa g'unu
 tųgbua ẹ́gwegwa lapfu nna mu je asù iya lẹ́
 múbe nwa iya, bú Jíósefu sųkwaru lẹ́ Chileke
 mewaru mu nnajíuphu ndu Ijiputu l'ọ́phu. G'ọ́
 lwatashikwa lwapfuta mu; g'ọ́ to jekwa akpọ́
 ọ́pfu; ¹⁰l'ẹ́ka oo-buru bú l'alì Goshẹ́nu; l'ẹ́ka ọ́o-
 nọ́-kube mu ntse; yẹ́bedua yẹ́e unwegirima ibe
 iya; waa unwu nwanwa iya; waa aturu iya; waa
 eswi iya; mẹ́waro iphemiphe, o nwekpọ́ru en-
 weru g'ọ́ ha. ¹¹L'oo-buru l'ẹ́ka ono; mu a-zù iya;
 noo kẹ́le apha ise, ẹ́gu e-mefua nọ́kwadu l'iphu.
 Ọ́dumeka bẹ́ ọ́kpa-nri a-dapfukwa yẹ́bedua yẹ́e
 ndibe iya l'ọ́phu; waa iphemiphe, o nwekpọ́ru
 enweru g'ọ́ ha.

¹²“Unubẹ́dua húmawaru l'onwunu; tẹ́me
 nwune mu Benjiaminu húmakwapho l'ọ́o
 mbẹ́dua epfu opfu eyeru unu eviya. ¹³Unu
 kọ́kotaru nna mu k'ẹ́gube ùbvù, a kwabẹ́ru
 mu l'alì Ijiputu; tẹ́me waa k'iphemiphe, unu
 húmakotaru l'onwunu. Unu je ẹ́gwegwa je
 edutaru mu nna mu!”

¹⁴Noo ya; ọ́ gbakųa nwune iya, bú Benji-
 aminu ẹ́ka l'olu bya awaa ẹ́kwa; Benjiaminu bya
 azųkobe iya wata ara ẹ́kwa nkiya. ¹⁵Ọ́ bya
 etsutsua unwune iya ono ọ́nu g'ẹ́phe ha; bya

araru ẹkwa kpua pẹ. E mechaa; ẹphe l'unwune iya ono wata abọ ọja.

¹⁶ Noo ya; nzi ono rwuepho l'ibe Fero l'unwunna Jiósefu byaru; ẹhu tsoo Fero yee ndu-ozí iya g'ẹphe ha uto. ¹⁷ Fero sù Jiósefu: "Pfuaru unwunna ngu sù pẹ g'ẹphe wota ivu pẹ tukobe l'eli anù pẹ gude lashia alì Kénanu ¹⁸ je eduta nna pẹ; waa ndibe pẹ l'ophu gude lwapfuta iya. Mu a-nù pẹ alì Ijiputu ẹka kachaa ree. Mbù l'ọo ẹguru iphe, shi l'alì ono bẹ ẹphe a-nodu eri. ¹⁹ Tẹme l'iisukwa pẹ phọ g'ẹphe pata ụgbo-inya ndu Ijiputu gude pata unwegirima pẹ; yee unyomu pẹ; waa nna pẹ gude bya. ²⁰ Sù pẹ g'ẹphe ta ayoshi oshi k'eku pẹ; noo kele iphe, kachaa ree l'alì Ijiputu bụ nkepẹ."

²¹ Unwu Ízurelu bya emee nno. Jiósefu bya anù pẹ ụgbo-inya, dù gẹ Fero pfuru; bya anukwa pẹ phọ nri, ẹphe e-ri l'ije ono. ²² O bya anuchaa pẹ uwe ophúú. O be lẹ Benjaminu; o nù iya ẹkpa mkpola-ochaa ẹto; waa ọzo uwe ise. ²³ Iphe, o nuru g'a nù nna iya bụ: Nkapfù-igara iri, e dojiru iphe, kachaa ree lẹ Ijiputu edoji; tẹme waa ne nkapfù-igara iri, e dojiru ereshi; waa buredi; mewardo iphe ọzo, bụ iphe, nna iya e-rije l'uzo teke o-nodu abya. ²⁴ Oo ya bụ; o zia unwunna iya ono g'ẹphe tugbua lashia. O sù pẹ g'ẹphe ta swokwa uswo l'uzo.

²⁵ Oo ya bụ; ẹphe shi l'alì Ijiputu tugbua lap-fushia nna pẹ, bụ Jiékopu l'alì Kénanu. ²⁶ Ẹphe sù iya: "Jiósefu nọkwa ndzù! Mbù l'ọo yẹbedua bụ onye-ishi ndu Ijiputu l'ophu." O tufu Jiékopu ẹhu; ophu o kwetaduru l'ọo eviya. ²⁷ Obenu

l'ẹphe bya atukoepho iphemiphe, Jiósefu pfuru phe pfushikota; o humaepho ugbo-inya, Jiósefu nuru g'e gude bya apata iya; unme lwa nna phe azu l'oru iya. ²⁸ O su: "Nta-a be mu kwetawaru le nwa mu Jiósefu nokwadu ndzu. Mu e-je ahuma iya enya teme mu anwuhu."

46

Jiékopu ala Ijiputu

¹ Noo ya; Ízurelu bya egweta iphe, bu nkiya tugbua. O ruwepho mkpukpu Biye-Sheba bya egweeru Chileke nna iya, bu Áyizaku ngweja.

² Noo ya; Chileke bya epfuru opfu yeru Ízurelu l'enyashi shita l'ophulenyas su iya: "Jiékopu! Jiékopu!"

O za iya enu. ³ O su iya: "Oo mbedua bu Chileke; mbu Chileke ke nna ngu phe." Su: "Ge ndzu ala Ijiputu ta agushi ngu; noo kele mu e-me ngu gi buru oha, paru eka l'eka ono. ⁴ Mu e-tsoru ngu je ali Ijiputu; teme mu eduphatakwa ngu pho azu ozo. Teme o Jiósefu ono gedegede a-nodukpo swiru ngu teke i-nwuhu."

⁵ Noo ya; Jiékopu paru Biye-Sheba haa tugbua. Unwu Ízurelu bya apata nna phe, bu Jiékopu; waa unwu phe; waa unyomu phe l'ugbo-inya ono, Fero nuru g'e gude pata iya ono. ⁶ Epe rwutakwapho iphe-edobe phe; waa eku, epe setaru l'ali Kénanu. Jiékopu yee oshilokpa iya l'ophu lashia Ijiputu. ⁷ O bya edutakwapho unwu iya nwoke; waa unwu nwanwa iya nwoke; waa unwu iya nwanyi; waa unwu nwanwa iya

nwanyị. Ọ tuko iphe, bukota awa iya l'ophu rwuta gude lashia Ijiputu.

⁸ Waa epha unwu Izurelu, laru ali Ijiputu baa; mbu Jiekopu; yee oshilokpa iya:

Rubenu, bu okpara Jiekopu.

⁹ Unwu ke Rubenu bu Hanoku; waa Palu; waa Hezuronu; waa Kami.

¹⁰ Unwu ke Simiyonu bu Jimelu; waa Jiaminu; waa Ohadu; waa Jiakinu; waa Zoha; teme waa Shawulu; onye o nwuru; mbu nwan yi, shi l'ali Kenanu.

¹¹ Unwu ke Livayi bu Geshonu; waa Kohatu; teme waa Merari.

¹² Unwu ke Jiuda bu Eru; waa Onanu; waa Shela; waa Perezu; waa Zera. Eru waa Onanu tuko nwushihuwa l'ali Kenanu. Unwu Perezu bu Hezuronu; waa Hamulu.

¹³ Unwu ke Isaka bu Tola; waa Puwa waa Jiobu; teme waa Shimuronu.

¹⁴ Unwu ke Zebulun bu Seredu; waa Elonu; teme waa Jahulelu.

¹⁵ Ndu ono g'ephe ha bu unwu, Lii nwutaru Jiekopu le Padanu-Aramu; a -gufukwa Dayina, bu nwa iya nwan yi. Unwu nwa nwoke iya ono yee ke nwan yi du umadzu ukporo l'iri l'eto mmpakota iya.

¹⁶ Unwu ke Gadu bu Zefonu; waa Hagi; waa Shuni; waa Ezubonu; waa Eri; waa Arodi; teme waa Areli.

¹⁷ Unwu ke Asha bu Imuna; waa Ishiva; waa Ishivi; teme waa Beraya. Nwune phe ke nwan yi bu Sera. Unwu Beraya bu Heba; waa Malukelu.

18 Ndu ono bu unwu, Zilipa, nwutaru Jiékopu; mbu onye Lebanu kuru nu nwa iya nwanyi, bu Lii g'o buru ohu iya. Iphe, ephebedua tukoru du bu umadzu iri l'ishii.

19 Unwu, Rechielu, nyee Jiékopu bu Jiósefu yee Benjaminu. 20 L'alí Ijiputu be Jiósefu no nwuta Manáse waa Ifuremu. O buru nwanyi, nwuru Jiósefu unwegirima ono bu Asenatu, bu nwada Potifera onye ishi-uke ndu Onu.

21 Unwu ke Benjaminu bu Bela; waa Beka; waa Ashibelu; waa Gera; waa Nemanu; waa Ehi; waa Roshi; waa Mupimu; waa Hupimu; teme waa Arudu.

22 Ndu ono bu unwu, Rechielu nwutaru Jiékopu. Ephe du umadzu iri l'eno le mkpakota iya.

23 Nwa ke Danu bu Hushimu.

24 Unwu ke Nafutali bu Jiahuzelu; waa Guni; waa Jieza; teme waa Shilemu.

25 Ndu ono bu unwu, Biliha, nwutaru Jiékopu; mbu onye Lebanu kuru nu nwa iya nwanyi, bu Rechielu g'o buru ohu iya. Ephe du umadzu esaa le mkpakota iya.

26 Ndu tso Jiékopu laa Ijiputu; a -gufukwa unyomu unwu iya; mbu ndu ophu bu oshilokpa iya gedegede du umadzu ukporo eto l'umadzu ishii. 27 A -bya eyekobe iya unwu labo ke Jiósefu, a nwutaru Jiósefu le Ijiputu; oshilokpa Jiékopu, laru Ijiputu du umadzu ukporo eto l'iri le mkpakota iya.

28 Noo ya; Jiékopu bya ezifu Jiuda g'o vuru uzo jepfu Jiósefu; je eduta iya g'ephe dzuda l'alí Goshenu. Ephe jee jasu l'alí Goshenu obu;

29 Jiósefu byanu edozichaa ugbo-inya iya; bya ejeshia alì Goshenu gẹ yẹle nna iya, bu Ízurelu dzuda. O bya egoshi iya onwiya bya agbakua ya ẹka l'olu; kùkua ya l'olu l'ẹka ono wata ẹkwa; raa ya nọo ọdu.

30 Ízurelu sù Jiósefu: “Gẹ mu nwuhwaro nta-a; eshi ọphu mu gudewaa ẹnya mu ẹphenebo hùma l'ì nọkwadu-a ndzu!”

31 Noo ya; Jiósefu sù unwunna iya; waa ndibe nna iya l'ọphu: “Mu e-jepfu Fero je asù iya l'unwunna mu; waa ndibe nna mu l'ọphu, shi buru l'alì Kénanu bẹ lwapfutawaru mu nù.

32 Ndu ono bu ndu eche aturu; mbù l'ẹphe bu ndu azù iphe-edobe; tẹme waa l'ẹphe tükowa iphe pẹ; mẹcha aturu pẹ; mẹ eswi pẹ; mẹkpoo iphe pẹ g'ọ ha rwuta. 33 Teke Fero kuru unu bya asù: ‘?Bù gunu bu akanya, unu maru esese?’ 34 Unu sùkwa iya l'unube ndu-ozi iya shikwa teke unu bu nwata buru ndu azù iphe-edobe; ẹgube gẹ nna unu oche pẹ shihawaa butaru iya. Oo ya bu l'eeke g'unu buru l'alì Goshenu; noo kele ndu eche aturu dù ndu Ijiputu ashì.”

47

1 Jiósefu bya ejepfu Fero je asù iya: “Nna mu yẹe unwunna mu; waa aturu pẹ; waa eswi pẹ; yẹe iphe, ẹphe nweru enweru g'ọ ha bẹ shiakwa l'alì Kénanu byarwuta Goshenu.” 2 O bya ahọta unwunna iya ono umadzu ise; bya eduru pẹ jepfu Fero.

3 Fero bya ajia unwunna Jiósefu sù pẹ: “?bù gunu bu akanya, unu maru esese?”

Èphe sù Fero: “Anyibe ndu-ozì ngu bukwa ndu eche aturu. Ò kwaphò egube ono bù gè nna anyi oche phè shi bukwaru iya phò.”⁴ Èphe sùkwa iya phò: “Anyi byaru ebutòta l'èka-a; noo kèlè òkpa-nri parù èka l'alì Kénanu; òphu aturu anyibe ndu-ozì ngu enwedù èka òò-tajè nri. Jìko hanaa g'anyibe ndu-ozì ngu buru l'alì Goshènu.”

⁵ Fero sù Jìosèfu: “Nna ngu; waa unwunna ngu byapfutaakwaru ngu. ⁶ Tème alì Ijiputu bùwaru ngu bè ò nò l'èka. Hata èka kachaa ree l'alì-a woru nù nna ngu; yèe unwunna ngu g'èphe buru. Mbù-a; woru alì Goshènu nù phè g'èphe buru. Ò -bùru l'ì maru ndu òphu ejeshi ozi ike l'echilabò phè l'iimee phè ndu a-nòduje echeru mu iphe-edobe nkemu.”

⁷ Noo ya; Jìosèfu bya eduta nna iya, bù Jìékòpu; bya eduru jepfu Fero. Jìékòpu bya agòru ònu-òma nù Fero; ⁸ Noo ya; Fero bya asù Jìékòpu: “Ì nòwaru apha olè?”

⁹ Jìékòpu sù Fero: “Apha, mu nòwaru lè mgboko bè rwuakwaru ukporo apha ishii l'apha iri. Apha, mu nòwaru hakwa nwanshii; òlè òò èphò iphe-èhuka bè mu gude ejeje; ò nòdu eme gè mu ta nò-rwu gè ndiche mu phè nò-rwuru lè mgboko.” ¹⁰ Jìékòpu bya agòru Fero ònu-òma; bya aburu iya atùgbu.

¹¹ Òò ya bù; Jìosèfu bya emee gè nna iya; waa unwunna iya buru lè Ijiputu. Ò nù phè alì Ijiputu èka kachaa ree g'èphe buru, bù iya bù alì Ramesèsu, bù egube Fero sùru g'ò mee ya. ¹² Jìosèfu nòdu azukwaphò nna iya; waa unwunna iya; waa iphe, bukòta ndibe nna iya

l'ophu lẹ nri. Oo ẹpho g'unwegirima phẹ habe bu g'oonu-bejeru phẹ nri.

Jiósẹfu yẹle ọkpa-nri ono

¹³ Nri bvukotawa l'alì ono mgburugburu; noo kẹle ẹgu ono parụ ẹka. Alì Ijiputu mẹ alì Kénanu tuko gbajoshihu; ọ buru shita l'ọkpa-nri ono.

¹⁴ Ndu Ijiputu; yẹ Kénanu tuko okpoga, nọ l'alì phẹ gude pfụ-gbua Jiósẹfu aswa nri, ẹphe zutaru. Jiósẹfu vutakọta okpoga ono je akube l'ulo Fero. ¹⁵ Okpoga ndu Ijiputu yẹ Kénanu -bvụepho; ndu Ijiputu lwapfuta Jiósẹfu bya asu iya: “Nụ anyi nri! ?Denu g'ọ nwuru anyi a-nọdu l'atatiphu ngu nwushihu? Okpoga anyi bẹ anyi kpagbuakwaru lẹ nri.”

¹⁶ Jiósẹfu sụ phẹ: “Eshi ophu okpoga unu bvụwaru; unu kputajenuru mu iphe-edobe unu; gẹ mu gude ree unu nri.” ¹⁷ Oo ya bu; ẹphe nọdu akputajeru Jiósẹfu iphe-edobe phẹ; mbụ inya phẹ; mẹ aturu phẹ; mẹ egbu phẹ; mẹ eswi phẹ; mẹ nkapfụ-igara phẹ. O nọdu egudeje nri gbanweta phẹ iphe-edobe phẹ; shi nno zukota phẹ apha ono l'ophu.

¹⁸ Apha k'ono -bvụepho; ẹphe byapfuta iya l'apha ophu tsotaru iya nụ bya asu iya: “Anyi te ewohakwaru gube nnajjuphu anyi iphe l'eshi ophu okpoga anyi bvụwaru; tẹme iphe-edobe anyi bukotawaru nkengu; nta-a te nwehekwa iphe, anyi e-gude pfua gube nnajjuphu anyi; abudu ishi onwanyi; waa alì anyi kpoloko. ¹⁹ ? Denu g'ọ nwuru anyi a-nọdu l'atatiphu ngu nwushihu; anyibedua l'ishi onwanyi; waa alì anyi? Zùà alì anyi; waa ishi onwanyi; g'ì nuje

anyi nri. G'alì anyi buwaruro ke Fero. Teme anyibedua l'ishi onwanyi abukwarupho ohu iya. Nu anyi akpuru iphe-akuku; g'anyi ta nwuhushi; k'ophu ali-a ta abuduru echiegu."

²⁰ Noo ya; Jiósefu bya azutakotaru Fero ali Ijiputu l'ophu. Ndu Ijiputu g'ephe ha rekota ali phe; noo kele egu ono shi menuka phe. Ali ono bukotaru ke Fero. ²¹ Jiósefu mee ndu Ijiputu; shita l'ishi iya ophuu jasụ l'ishi iya ophuu ohu. ²² Ali lanu, o zuduru l'ali ono l'ophu bu ali ndu-uke; noo kele o Fero anu phe nri. Teme nri k'ono, Fero eketaje nu phe ono nodu asujeru phe. Noo iphe, meru g'o gude ophu ephe ereduru nkephe.

²³ Jiósefu su phe: "Eshinu mu zuru unu; waa ali unu ntanu-a nu Fero; wakwa akpuru-iphe, unu a-kobe l'ali baa. ²⁴ Ole unu -kpatachaę ya pho; unu keje iya uzo ise nu Fero oke lanu. Uzo eno k'ophuu be unu e-dobe g'o buru ophu unu a-kophu azu l'ali. Teme o bukwaru iya pho be unu; waa ndu unu l'ephe bu; waa unwegirima ibe unu e-rije."

²⁵ Ephe su iya: "I dzoru anyi ndzu! Jiko g'anyi du gube nnajiuphu anyi l'obu! Anyi abukpooruro ohu Fero."

²⁶ Jiósefu bya eworu ekemu tua l'ali Ijiputu. Teme ekemu ono be eemekwa byasu ntanu-a. O suru l'oke lanu l'uzo ise l'iphe, a kpataru l'opfu be aa-nuje Fero. O buepho ali ndu-uke be ta abudu ke Fero kpoloko.

²⁷ Ndu Izurelu bya eburu l'ali Ijiputu l'ali Goshenu. Ephe buru l'eka ono daa eku; bya azua

ka l'òtu.

²⁸ Jiékòpu bua l'alì ndu Ijiputu mgbarapha iri l'èśaa; jasù teke ọ nọ-rwuru mgbarapha ụkporo ẹśaa l'apha ẹśaa. ²⁹ O rwujeẹpho Ízurelu l'anwùhu; o kua nwa iya, bu Jiósefu bya asù iya: “Ọ -bùru l'i yeru mu obu; jiko chìnuru ẹka ye mu l'ehe riaru mu angù; l'ii-goshi mu l'i yeru mu obu bya abùru onye apfùshije ike l'iphe, i pfuru; l'i tii lidu mu l'alì Ijiputu. ³⁰ Mu -nwùhuepho lapfu nna mu oche phẹ; patakwa mu pafù l'alì Ijiputu je elia mu l'ẹka e liru ẹphebedua!”

Jiósefu sù iya: “Mu e-mekọta g'i pfuru.”

³¹ Ọ sù iya g'o riaru iya nte l'oo-me iya. Jiósefu bya eriaru iya nte obu. Jiékòpu zẹ l'iphe-azẹe ya phoze ishi gude baarù Chileke ẹja.

48

Ọnu-ọma, Jiékòpu ago anù Manáse; waa Ifuremu

¹ Noo ya; o be ujiku lanù; g'iphemiphe ono mechaarù; a bya ezia Jiósefu lẹ nna iya bẹ iphe emekwa. O duta unwu iya ẹphenebo; Manáse; waa Ifuremu gude jeshia. ² A sùepho Jiékòpu: “Ọ kwa Jiósefu nwa ngu byapfutaru ngu nta-a.” Ọ rọkota ike; bya agbẹshi nọdu anọo l'iphe, ọo zeje azẹe.

³ Jiékòpu sù Jiósefu: “Chileke, bu Ọkwoolemka byapfutakwaru mu lẹ Luzu, nọ l'alì Kénanu; bya agọru ọnu-ọma nù mu l'ẹka ono; ⁴ sù mu: ‘Lekwa; mu e-me ngu g'i zùà azùzù; bya emee g'unu dù l'òtu. Mu e-me ngu g'i bùru ọha ẹka ngu; tẹme mu anù ngu alì-a g'ọ

buru oke-iphe oshilokpa ngu jasụ lẹ tuutuutuu lẹ m̄imiimii.' "

⁵ Jiékọpu sụ iya: “Ụnwegirima labọ, ị nwutaru l'alị Ijiputu teme mu bya phọ; mbụ Ifuremu waa Manáse bẹ mu wotaru g'unwu, mu nwuru l'onwomu; egube Rúbenu; waa Simiyonu bụ unwu mu ono. ⁶ Unwu ozo, aa-gbẹ nta-a nwutaru ngu a-buru unwu nkengu. Oke alị ophu ephedua a-hata bẹ e-shi l'eka unwune phẹ, bụ Ifuremu; waa Manáse. ⁷ Gẹ mu shi alị Padanu alwa bẹ aphụ jiru mu obu teke Rechielu nwuhuru l'alị Kénanu g'anyi nokwadu lẹ gbororo lẹ mgboru alị Ifurata. Mu woru iya lia l'aguga ụzo; l'alị Ifuratu, bụ iya bụ Bětulehemu.”

⁸ Ízurelu hụma unwu Jiósefu bya asụ iya: “? Bụ ndu ole baa?”

⁹ Jiósefu sụ nna iya: “Ọ kwa unwu, Chileke nuru mu.”

Ízurelu sụ iya: “Dutaru mu phẹ gẹ mu goru onu-oma nụ phẹ.”

¹⁰ Teke ono bẹ Ízurelu aphuwaa ragaraga; kele ọ kahwaru. Ọ tọ phụ-rweedu aphụ-rwe. Jiósefu duritaru iya unwu iya ono ntse; nna iya bya etsutsua phẹ onu; bya anmata phẹ akpa.

¹¹ Ízurelu sụ Jiósefu: “Mu te eshikwa arikwadu lẹ mu e-mecha humaba ngu akpuru-nya ozobaa; Chileke mecha bya ahaa mu; mu humafua unwu ngu yekobe iya.”

¹² Jiósefu bya eduritaru phẹ lẹ mgboru ikpere nna iya; bya ephureta kpube iphu l'alị. ¹³ Noo ya; Jiósefu bya esekputa ephenebo l'eka. Ifuremu

be o sekpu l'ekutara; o no dukwanu Izurelu l'ekicha; o sekpuru Manase l'ekicha; o nodu Izurelu l'ekutara. O gude phe egube ono byakube Izurelu ntse. ¹⁴ Obenu le Izurelu byaru l'agoru onu-oma nu phe; o gbanga eka iya ephenebo; woru ekutara iya byabe Ifuremu, bu onye ke nwata l'ishi; bya atu-kobe Manase, bu okpara ekicha.

¹⁵ O bya agoru Jiosefu onu-oma su:

“Ge Chileke ono,
 nna mu oche phe,
 bu Ebirhamu;
 waa Ayizaku tsoru uzo iya ono
 kebe unwegirima-a l'oma.

Mbu Chileke ono,
 bu Onye-nche mu
 e -shi teke a nwuru mu
 byasu nta-a.

¹⁶ Oo ya bu Ojozi-imigwe ono,
 dzotakotaru mu nu
 l'eka iphe, bu ejo-iphe,
 byapfutaru mu nu ono.

G'e kujekwa epha unwegirima-a
 laa l'epha mu;
 waa le ke nna mu oche phe,
 bu Ebirhamu; waa Ayizaku.

Tem e phe adukwapho l'otu
 le mgboko-a.”

¹⁷ Jiosefu humaephe le nna iya woru ekutara tu-kobe Ifuremu l'ishi; ehu gbangahu iya. O je azu nna iya l'eka; g'o lofu iya eka l'ishi Ifuremu lota tu-kobe l'ishi ke Manase. ¹⁸ Jiosefu su nna

iya: “Waawakwa nna; ọ kwa onye k’ọgerenya baa! Wokwaru ẹkutara byabẹ yẹbedua l’ishi!”

¹⁹ Nna iya jịka sụ iya: “Mu maru-a nno nwa mu; mu maru-a lẹ yẹbedua bẹ a-jaakwaphọ buru ọha ophu; tẹme ọha ono apakwaaphọ ẹka. Obenu lẹ nwune iya kẹ nwata bẹ a-ka iya shii; tẹme oshilokpa nkiya bẹ a-buru ikpoto ọha.”

²⁰ Ọ ọgoru ọnu-ọma nụ phẹ mbọku ono sụ:

“Ndu Ízurelu e-gudeje
 ẹpha ngu ọọ ọnu-ọma sụ:
 ‘Gẹ Chileke mekwaa ngu
 g’i dọ gẹ Ifuremu yẹ Manáse.’ ”
 O shi ẹgube ono mee;
 Ifuremu ka Manáse shii.

²¹ Ízurelu sụ Jíósefu: “Mu abyaakwa anwuhu; ọle Chileke bẹ a-nọ-kubekwa unu duphu unu azụ l’alị nna unu. ²² Ọzo bụ lẹ-a; mu nwaru ngu oke alị lanụ g’i gude kangoo unwunna ngu ndu ọphuu. Alị ono bẹ mu gude ogu-echi waa apfụ lwuta l’ẹka ndu Amọru.”

49

Jiékpọu ago ọnu-ọma anụ unwu iya

¹ Noo ya; Jiékpọu bya ekua unwu iya; sụ phẹ:
 “Unu dzukọbe gẹ mu kọoru
 unu iphe, a-nwuru unu
 l’atatiphu!

² Unu dzukọbe bya
 angabẹ nchi;
 unubẹ unwu Jiékpọu!
 Unu ngabẹru nna unu,
 bụ Ízurelu nchi!

- ³ Rúbenu; ọọ gụbedua bụ
 ọkpara mu;
 bya aburu ike mu;
 mbụ l'ị bụ nwa ivuzo,
 mu nwuru teke ike dụ mu.
 Ọo ngu bẹ a kachaa akwabe
 ùbvù; bya aburu ngu bẹ
 kakota ọkpehu.
- ⁴ Eshinu ìinoduje atụ kpereree
 g'akpara-mini l'eme iphe,
 erwubeduru ngu nù;
 bẹ ị tị kaedu ndu ọphuu shii;
 noo kele ị zeru l'iphe-azee
 nna ngu;
 mbụ je eworu iphe,
 mu azeje aze merwua.
- ⁵ Simiyonu; waa Lívayi
 bụ unwune.
 Ẹphe egudeje ogu-echi
 pẹ emekpa ndu ọzo ẹhu.
- ⁶ Mu ta abyakwa ayiru l'ìdzù,
 ẹphe achi; ọphu mu abyakwa
 anodu l'echilabo pẹ;
 noo kele ẹphe gude ẹhu-eghu
 gbushia nemadzụ;
 bya egbubushia oke-eswi
 akwara azụ ọkpa k'iwashi.
- ⁷ G'ẹhu-eghu pẹ vuru ọnu;
 noo kele ooghughajeru
 pẹ ẹka.
 G'obu-ọku pẹ vuru ọnu;
 noo kele ọpanukaje pẹ
 ẹka l'ẹhu.

Mu a-chikashi-dzuru phe
 l'ali Jiékopu;
 mbu dokashidzuru phe
 l'ali Ízurelu l'ophu.

⁸ Jiuda; unwunna ngu
 a-noduje ekele ngu ekele.

Èka ngu a-zuchaa ndu
 ohogu ngu
 l'èkpiri ke pfulurii.

Unwunna ngu g'èphe ha
 ephozeru ngu.

⁹ Gube Jiuda bu nwa oduma
 egbara.

Gube nwa mu;
 i shiwaa l'èka i gbushiru iphe,
 i riru lwa.

Nta-a be o gbushiwaru ikpere
 ze azee g'oduma;
 mbu g'akahu oduma;
 ?bu onye suru iya ekute?

¹⁰ Jiuda ta abu-buhuduru
 eze abu-buhu; ophu
 mgboro-eze ono abyadu
 alufu iya alufu le mgbaka
 okpa; gbiriri jasu teke onye
 o kuru ishi l'èka a-bya.

O -byaepho be oha l'ophu
 a-ngaberu iya nchi.

¹¹ Nkapfu-igara iya be
 oo-libeje le vayinu.

Nwa nkapfu-igara iya be
 oo-libeje l'ekali vayinu
 ono ophu mishiru

mebyi ke wogalaa.
 Oo-saje uwe iya le
 mini akpuru vayinu.
 Akpuru vayinu ono,
 enwuje ke pfu
 ge mee ono be
 oo-gudeje asa
 akpawuru-uwe iya.

12 Mee e-me; enya
 achaa ya vaa.

Era-eswi emee;
 eze acha iya phuuphuu.

13 Zebulun be e-buru le
 mgboru eze-enyimu.

Aguga enyimu iya a-buru
 odu ugbo-mini.

Oke ali iya e-erwu Sayidonu.

14 Isaka bu nkapfu-igara,
 okpehu du;
 mbu gude eda labo,
 a nmakoberu iya
 l'okpurukpu ze azee.

15 O humaepo g'eka
 oodzu ike du-be ree;
 waa g'ali iya ono du-be guu;
 o phozeta nmakota ivu-erwa
 iya jikoru l'ukuvu;
 bya ejeahaa ozi,
 e kebutaru iya g'o je.

16 Danu be a-nduje ekpe
 ndu nkiya ikpe,
 pfuru oto;
 mbu egube ono,

ọkpa-ipfu Ízurelu ndu
 ọphuu ekpeje iya phọ.

- 17 Danu a-dụ g'agwo,
 nọ l'aguga ụzo;
 mbụ g'ogiji,
 nọ l'aguga gbororo,
 abujeru:

Ọ -taa ịnya l'ichirupfu ọkpa
 l'ọ tufu onye agba iya
 nụ l'azụ.

- 18 Gube Chipfu;
 mu ele ọnya teke
 ịi-dzota mu.

- 19 Gadu be ndu ọ-lwua-ọlaa
 a-dapfu;
 ọle ọoghakobe chipyabe
 phe.

- 20 Asha be a-nọdu akọ
 ọkpobe nri.
 Nri, ọo-nọdu akọ bu nri,
 atsọ ụtso,
 gbaru ndu eze l'eriri.

- 21 Nafutali bu ele,
 agbaphe g'ọ dụ iya.

Ọonwuje nwa,
 ama ntumatu.

- 22 Jiósefu bu vayinu,
 amije ntumatu;
 ọ bu vayinu,
 nọ-kube mgboru ẹka
 mini dụ,
 amije mebyi shii.

Ekali iya baa ụba tuko

igbulọ sweta.

23 Ndu ọgba-apfụ gude
 ẹhu-eghu byapfuta
 iya ọgu.

Ẹphe gbaru iya apfụ;
 shi nno mekpaa ya ẹhu.

24 Ọle apfụ iya keerupho
 jingujingu g'o keru;
 teme e mee ọkpu ẹka iya;
 o shihu ike.

Ọ bụru shita l'ike k'onye bụ
 Ọkalibe kẹ Jiékọpu;
 mbụ onye ono,
 bụ onye-nche;
 waa onye mgbobuta kẹ
 Ízurelu.

25 Onye ike ono shi l'ẹka bụ
 Chileke kẹ nna gube Jiósẹfu,
 bụ onye eyejeru ngu ẹka;
 mbụ onye ono,
 bụ Ọkwoolemkpa,
 bụ onye emejeru ngu
 iphe-ọma.

Oomejeru ngu iphe-ọma
 ọphu shi l'imigwe;
 bya emejekwaru ngu
 phọ iphe-ọma ọphu shi
 lẹ mini ime-alị.

Teme ọ bụru iya bụ onye
 egudeje nwa;
 waa eche nwa ẹra meeru
 ngu iphe-ọma.

26 Ọnu-ọma ọphu nna ngu

goru ngu kakwa k'oke-úbvú
 ndiche shii;
 mbu l'ò kakwa iphe-oma
 ophu úbvú,
 shi teke ndiche nòduta
 anuje shii.

G'iphe-oma ono g'ò hakòta
 bukwaru ke Jiófèfu;
 mbu g'ò bukotakwaru ke
 yèbe onye ono,
 a hòfutaru l'echilabò
 unwune iya dobe iche ono.

²⁷ Benjiaminu bu ejo-nkùta-òswa,
 ègu alabushi akurepho.

O -rwua l'ùtsu l'o gbua iphe taa.
 O -rwua l'ùzenyashi l'o kee iphe,
 o lwùtaru l'ògu.”

²⁸ Ndu ono bukota okpa-ipfu Ízurelu ephe n'iri
 l'èbo. Teme iphe ono bukotaru iphe, nna phè
 pfuru yeru phè teke o goru phè onu-oma. O
 gòerupho onyenonu onu-oma, rwuberu iya nu.

Anwuhu Jiékòpu

²⁹ Noo ya; o bya ekeru ekpe nu phè sù: “Mu
 abyawaa alapfu ndiche mu phè. Unu likwa mu
 l'èka e liru nna mu phè l'ògba, nò l'alì Èfuronu,
 bu onye Hetu. ³⁰ Ogba ono yèle alì ono nò
 l'alì Makupela ono, nò lè mgboru Mamure l'alì
 Kénanu; bè Èbiriamu zùtaru l'èka Èfuronu
 onye Hetu dobe; g'ò buru èka ee-lije odzu. ³¹ O
 buru èka ono bè e liru Èbiriamu; yèe nyee ya,
 bu Sera; teme e likwaphò Áyizaku; yèe nyee ya,
 bu Ribeka l'èka ono; teme mu bya elia Lii l'èka

ono. ³² Alì ono yẹ ọgba, nọ iya nù bẹ a zuru ndu Hetu.”

³³ Jiékọpu keghechaẹpho ekpe nù unwu iya; bya aze-zeta aze; tẹ unme ikpazụ; ọ buru iya alapfu ndiche iya phẹ.

50

¹ Jiósefu bya apata onwiya tẹ l'eli nna iya; kwaru ẹkwa kpua ya; bya etsutsukwaa ya phọ ọnu. ² Noo ya; Jiósefu bya ezia ndu dọkinta, ejeru iya ozi g'ẹphe dozia odzu nna iya, bu Ízurelu g'o to rehu. Ndu dọkinta ono bya edozia odzu ono ẹgube ono. ³ Ọ buru ụkporo abalì labọ bẹ ẹphe gude dozia odzu ono; tee ya mmanu, g'o to rehu. E mecha; ndu Ijiputu bya akwaa ẹkwa iya ụkporo abalì ẹto l'abalì iri.

⁴ Eswe akwakwa iya -bvuepho; Jiósefu sụ ndu-ozì Fero: “Ọ -buru lẹ mu dọ unu l'obu; unu pfiaru Fero sụ iya ⁵ lẹ nna mu mekwaru; mu riaru iya nte sụ lẹ ya abyawaa anwuhu; ọle gẹ mbẹdua jekwa elia ya l'ilu, ọ turu doberu onwiya l'alì Kénanu. Ọo ya bu gẹ mu jenu je elia nna mu; gẹ mu alwaphuta azu.”

⁶ Fero sụ iya: “Tugbua je elia nna ngu l'ẹka o pfuru g'i riaru iya nte l'ii-je elia ya.”

⁷ Ọo ya bu; Jiósefu tugbuna jeshia eli nna iya. Ndu ozi Fero g'ẹphe ha tuko wufu tsoru iya. Ndu bu ọgerenya l'ibe Fero; waa ndu bu ọgerenya Ijiputu l'ophu; ⁸ tẹme waa ndibe Jiósefu l'ophu; waa unwunna iya; mẹ ndu bukpoọ kẹ nna iya g'ẹphe hakọta. Unwegirima ibe phẹ mẹ iphe-edobe phẹ bẹ ẹphe hakọtaru l'alì Goshenu.

⁹ Ugbọ-inya; mẹ ndu agba l'inya bẹ ẹphe l'ẹphe

swikwapho. Ephe dukpoo igwerigwe tuko swiru.

¹⁰ Ephe rwua eka eechije bali le Atadu, no le mgboru enyimu Jiordanu; ephe raa eka iya rashia ya ike. Jiosesu bya anodu l'eka ono kwaa nna iya ono ujiku esaa. ¹¹ Ndu Kenu, bu l'eka ono numaepho eka aphu, aara le mgboru eka eechije bali le Atadu; ephe su: "Ndu Ijiputu ataswibejekwa okpoma raa eka aphu." Noo iphe ono meru g'o gude e kua eka ono, no-kube enyimu Jiordanu ono "Abelu-mizuremu".

¹² Noo ya; unwu Jekopu mee g'o suru g'ephe mee. ¹³ Ephe pata iya je l'ali Kenu je elia ya l'ogba, no l'ali Makupela le mgboru Mamure, bu eka Ebirhamu zataru Efuronu onye Hetu g'o buru eka ee-lije odzu; yee ali, tso iya nu. ¹⁴ E lichaepho nna iya; Jiosesu lwaphuta azu l'ali Ijiputu; yee unwune iya; mewaro ndu ozo, tso iya je eli nna iya ono.

Jiosesu epfu opfu oma eyeru unwunna iya

¹⁵ Unwunna Jiosesu humaepho le nna phe nwuhuwaru; ephe su: "O -buru le Jiosesu be iphe, anyi meru iya-a eghukwadu eghe be oo-pfukwa anyi ugwo iya." ¹⁶ Noo ya; ephe zia ozi g'e je ezia Jiosesu su iya: "Nna ngu byakwa l'anwuhu bya atua ekemu-a su: ¹⁷ 'Unu e-pfuru Jiosesu le mu arwokwa iya arworwo g'o gukwaaru unwunna iya nvu l'eka ephe mesweru iya; ye l'iphe-eji, ephe meru; kele o kwa ejo-iphe be ephe meru iya.' O bukwanuru iphe, anyi arwo ngu nta-a bu gi gunaa nvu l'emeswe, anyibe ndu-ozu Chileke nna

ngu mesweru ngu.” Eḗphe zichaephō Jiósēfu ozi ono; ọ wata ẹkwa.

¹⁸ Ẹnwunna iya tuḡbukwapho wu-pfu iya je adaa kpurumu l'atatiḗphu iya bya asu: “Iilena l'anyi tuḡkoakwaru bu ru ohu ngu.”

¹⁹ No iya; Jiósēfu su phe: “Ge ndzu ta agushi unu; kele ọ to bu du mu bu Chileke. ²⁰ O bu eviya l'unu chiru idzu g'unu mee mu ejo-iphe; obenu le Chileke meru iya; ọ bya aburu iphe-oma; k'ophu e shi egube ono dzota ndzu ndu du igwe, bu iya bu iphe, nwuru nu-a. ²¹ Oo ya bu ge ndzu ta agushi unu. Mu a-nodua anu unu nri; unu l'unwegirima unu.” O bya emee ya; o doo phe enya l'ehu te eghudu iya eghu; bya epfuru opfu-oma yeru phe.

Anwuhu Jiósēfu

²² Jiósēfu buru l'ali Ijiputu; yee ndibe nna iya l'ophu. O noru ukporo apha ise l'apha iri; ²³ bya ahuma nwanwa unwu Ifuremu. Teme Jiósēfu hetakwapho unwu Makiya, bu nwatibe Manase l'utapfu iya teke a nwuru phe.

²⁴ Noo ya; Jiósēfu su unwunna iya: “Mu abyaakwaa anwuhu. Ode mu maru le Chileke e-mecha bya eyeru unu eka dufuta unu l'ali-a; duta unu laphu azu l'ali, Chileke kweru Ebirhamu; waa Ayizaku; waa Jiekopu ukwe iya ono; bya eria nte yeru phe iya ono.” ²⁵ Jiósēfu mee g'unwu Izurelu riaru iya nte. O su phe: “Mu maru le Chileke e-mecha bya eyeru unu eka. Orwua teke ono; unu chitakwa okpu mu gude lufu l'eka-a.”

²⁶ Ọo ya bu; Jiófẹfu nwụhu g'ọ nọchaerupho ụkporo apha ise l'apha iri. E dozia odzu iya g'o to rehu; bya eye iya l'okpoko-odzu dobe l'alị Ijiputu.

clxix

Bayiburu Izii
Izii: Bayiburu Izii Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Izii)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c6885c7c-c550-5b8b-a4fe-4bd714af4f6d